

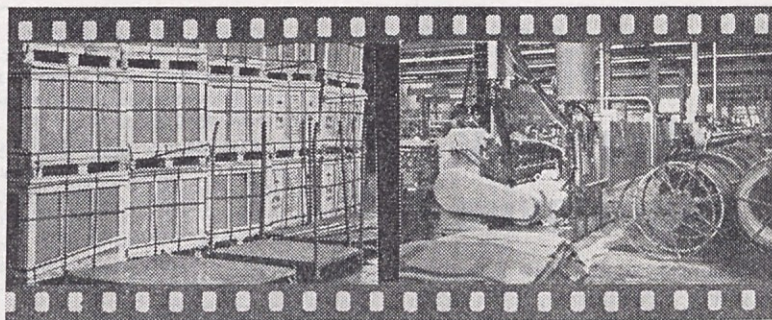

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

22. AVGUST 1975

ŠTEVILKA 15 — XV

Novo po kolektivnem dopustu

Kaj so novega zgradili — postavili v naših proizvodnih tozdih med kolektivnim dopustom, sva hotela izvedeti, Ivo s fotoaparatom in jaz s svinčnikom ter beležnico. Upava, da sva odkrila vse, kar pa sva slučajno zgrešila, bova popravila v eni od naslednjih števil glasila.

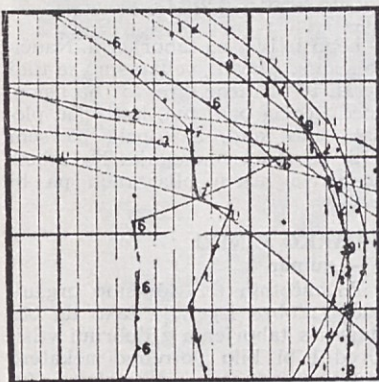
(Stran 8)

TRIDESET LET SEM KOMUNIST

Na svečani seji konference ZK, ki je bila posvečena 50-letnici izhajanja lista Komunista so podelili zlate značke ZK tistim članom, ki so bili sprejeti v partijo pred 25 ali 30 leti. Danes objavljamo razgovor glavnega in odgovornega urednika s tremi Savčani, ki so bili sprejeti v partijo pred več kot 30 leti. Iz razgovora bomo izvedeli, kako je bilo takrat, kako se spominjajo...

(Stran 3)

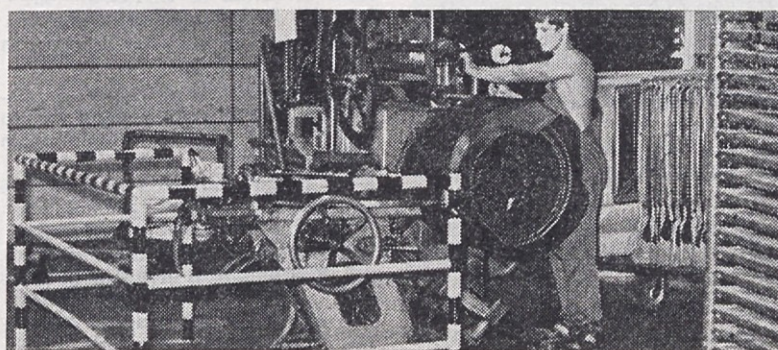
RTI - skupina za metode in meritve

Tokrat se nam predstavlja skupina, ki se ukvarja z iskanjem in vpeljevanjem novih metod pri reševanju tehničnih problemov v proizvodnji in laboratoriju ter s fizikalnimi meritvami.

(Stran 4)

POLLETNO POSLOVNO POROČILO

Tako kot za prvo četrletje letošnjega leta, za katga so značilna neugodna gospodarska gibanja, lahko ugotovimo, da situacija ni dosti boljša tudi v prvem polletju letošnjega leta. Kakšen celotni dohodek smo dosegli, kolikšna je količinska prodaja itd. lahko preberete v prilogi glasila...

Politični aktiv o uresničevanju integracije

V eni prejšnjih števil je bila objavljena kratka vest, da so člani političnega aktiva Save obiskali priključene skupnosti tozdov. Na razgovorih so ugotavljali, kako uresničujemo dogovore, ki so bili sprejeti ob integraciji. Na osnovni poročila so bile sprejete ugotovitve in predlogi, ki jih objavljamo v celoti...

(Stran 5)

Naši taborniki so pripravili prijeten dopust pod šotori za Savčane v Fašani pri Pulju. V Perojskem gozdu je nastala kar majhna kolonija Save...

Taborniki

Letošnjega VI. zleta tabornikov Jugoslavije se je udeležilo tudi nekaj Savskih tabornikov, ki so od 1. 7. — 11. 7. preživeli v družbi tabornikov iz cele Jugoslavije na legendarni Petrovi gori.

(Stran 2)

Kolesarji Save 3-kratni državni prvaki

Tekmovanja, na katerih so nastopili v zadnjem času naši kolesarji, so pokazala, da je Sava iz nekdanj podeželskega z nekaj tekmovalci, prerasla v resnično dobro organiziran, kvaliteten in najbolj množičen klub v državi. Pri mladincih sta Ropret in Udovič kot člana državne reprezentance sodelovala na svetovnem prvenstvu, ki je bilo v Laussanu v Švici. V konkurenci 135 tekmovalcev iz 28 držav je Udovič zaradi padca odstopil, Ropret pa se je uvrstil na 27. mesto v času četrtovrščenega.

(Stran 10, 11)

VI. zlet tabornikov Jugoslavije

Na letošnjem zletu smo taborniki proslavili dva izredno pomembna jubileja: 30 let svobode in 25 let delovanja taborniške organizacije. Nič posebnega ni, če je bil zlet ravno na Petrovi gori pri Karlovcu, kjer so med NOB potekali krvavi boji z okupatorjem in domačimi izdajalci.

Na zletu je imela Gorenjska svoj tabor v okviru slovenskega naselja. V njem so bili taborniki iz Kranja, Jesenic, Škofje Loke in iz Zagorja ob Savi. Skupno je bilo v taboru zasotpano osem odredov.

Zlet se je pričel 1. 7., ko smo v popoldanskih urah prispeli na legendarno Petrovo goro. Drugi dan smo postavljali šotore v taboru: postavili smo jambor za zastavo, pripravili prostor za taborni ogenj itd.

V noči od 2. na 3. 7. smo imeli težave z vodno stihijo, ki je zajela skoraj vsa naselja in terjala od taborečih precej naporov za omejitve razdejanja. S pomočjo vojske in v sodelovanju z občinami v okolici so evakuirali okoli 1000 udeležencev od približno 7500 sodelujočih.

Dne 3. 7. pa je bila na centralnem zbornem mestu svečana otvoritev zleta, na kateri je govoril predsednik Izvršnega sveta Jugoslavije in častni starešina zleta tov. Džemal Bijedić. Prisotni so bili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja Hrvatske in občin Vojnić, Ozalj in Karlovac, kot tudi delegati iz SZ, Poljske, Romunije, Belgije in NDR. Zvečer istega dne pa smo Gorenjci imeli prvi taborni ogenj in spoznavni večer, ki je minil v izredno prijateljskem vzdušju in veselju ob taborniških pesmih in šalah.

4. 7. se je ena skupina udeležila centralne proslave RVŠJ, ki je bila v Kumrovcu. Skupina si je tudi ogledala rojstno hišo tov. Tita in novi spomenik revolucije in mladine Jugoslavije. Iz Kumrovcu pa smo odšli v Gornjo Stubico na ogled spomenika in spominskega muzeja vodje kmečkih puntov Matija Gubca. Druga skupina pa je bila na ogledu partizanske bolnice na Petrovi gori, kjer so delegati iz vseh naselij položili vence na grobove padlih borcev za svobodo.

Na zletu je bilo bogato tudi športno življenje, saj je bilo več športnih srečanj v nogometu in odbojki med tabori in naselji. Organiziran je bil tudi kros za ženske (400 m) in moške (800 m), kjer je premočno zmagal naš predstavnik Stepan Marko

iz OSO Kranj v slovenskem, kot tudi v zveznem merilu. Kranjčani so dosegli zmago v orientacijskem krosu in kurjenju ognjev.

7. 7. je bila akcija »Nič nas ne sme presenetiti«, v kateri so sodelovale posebne skupine diverzantov. Zato je bila v taborih poostrena straža, ki je bila v teku akcije posebno budna. V akciji je sodelovala tudi aviacija JLA in simulirala letalske napade na taborne.

Tega dne smo gorenjski udeleženci odšli na izlet na Plitvička jezera. Po daljši vožnji smo prispeli na cilj. Z navdušenjem smo si ogledali izredne lepote tega naravnega in narodnega parka. Občudovali smo čudovito barvo in čistost voda, šumeče slapove in prečudovito in deviško okolico, kamor še ni posegla uničujoča človekova roka in industrializacija.

Dne 8. 7. je bilo tekmovanje v kurjenju ognjev, kjer je gorenjsko naselje nesporno zmagalo na slovenskem področju in bilo poraženo v zveznem merilu zaradi neenotnih načel in propozicij v tej panogi. Tega dne je delegacija slovenskega naselja obiskala pobrateno občino Ozalj, kjer so nas dočakali predstavniki občine in nas popeljali na ogled kulturno zgodovinskih znamenitosti ter tudi dosežkov njihovih skupnih naporov za boljše življenje pogoj in hitrejši razvoj. Dogovorili smo se o trajnejšem sodelovanju občine Ozalj in ZTS.

Sodelovali smo tudi na delovni akciji pri kopanju vodovoda v Vojniču. Te akcije se je iz gorenjskega tabora udeležilo šest tabornikov. 9. 7. zvečer je slovensko naselje imelo skupni taborni ogenj z bogatim kulturnim in zabavnim programom.

Naslednji dan pa je bila centralna zaključna slovesnost, kjer so ugotovili, da smo taborniki dobro prestali te preizkušnje na Petrovi gori. Sledil je kulturni program, na katerem so enakopravno sodelovala vsa naselja zleta. Popoldne smo pričeli s podiranjem tabora in tabornih objektov (stražnega stolpa, maket itd.). Zvečer smo za zaključek zakurili taborni ogenj, kjer nam je vodstvo podelilo priznanje in pohvale. OAD je bil posebno pohvaljen za izredno delavnost in pripravljenost sodelovati v vseh akcijah.

Dne 11. 7. zjutraj smo zapustili legendarno Petrovo goro polni lepih

vtisov in spominov ter navdušeni nad zletom. Želeli smo si, da bi zlet še trajal. Sklenjena so bila številna prijateljstva. Pisma bodo romala od Jesenic do Zasavja in vse kraje naše ožje in širše domovine.

Zlet je bil resnično manifestacija prijateljstva med narodi in narodnostmi Jugoslavije.

Dopust pod šotori

Kot že nekaj let so tudi letos taborniki odreda Albina Drolca organizirali v Fažani dopust pod šotori za Savčane, njihove otroke, svojce in znance. V poplavi ponudb kam na dopust, je bila njihova nedvomno najbolj privlačna, zato ni čudno, da je v Perojskem gozdu pri Fažani nastala kar majhna kolonija Save. Letos so izdali celo svoje glasilo SKRŽATI, iz katerega povzemam:

»Letošnja velika pridobitev v našem taboru je nova montažna kuhinja, ki so jo zgradili s prostovoljnim delom taborniki sami. Delo je bilo opravljeno odlično in pravočasno. Ob tem je AOD prispeval 262 delovnih ur.

Izdelavo je vodil predsednik gospodarske komisije tov. Posedi, pomagali pa so mu: Jenko Darko, Markun Marjan, Kaltenekar, Milec, Berčič in ostali.

Na taborjenju izvajamo že doma pripravljeni program, za kar skrbijo vodniki. Program vsebuje: privzganje delovnih navad, pridobivanje taborniškega znanja, življenja v naravi, orientacijo, spretnosti, rekreacijo in kulturne prireditve.

Počitnice preživljamo v delu in aktivne razvedrilo.

No, še najbolj pa bo, če kar napišemo, kaj so rekli nekateri, ki so svoj dopust preživeli v omenjenem taboru.

Ob koncu taborjenja smo naredili še manjkno anke to in anketirancem zastavili naslednja vprašanja:

1. Kakšni so vtisi s taborjenja?
2. Kaj menite o organizaciji taborja?
3. Ali ste že bili kdaj na taborjenju in ali bi želeli še priti?

MAJDA VUJOVIĆ
— profesor pedagogike in psihologije

1. Moji vtisi s taborjenja so zelo dobri. Doslej še ni bilo nikjer toliko možnosti za rekreacijo in pravi počitek, kot ravno tukaj.

Še posebno sem zadovoljna, ker smo lahko starejšega sina vključili v taborniški način življenja, ker te možnosti do sedaj ni imel. Všeč mi je, da nas je taborniška organizacija »Save« sprejela medse kot enakopravne člane, čeprav nismo taborniki. Tudi lokacija tabora je na zelo prijetnem terenu, saj ni nobenih tujev in vlada res domače in prijetno vzdušje.

2. Organizacija je zelo v redu, saj je v taboru veliko število gostov in družin z manjšimi otroki. Pogrešamo pa plavalnih učiteljev oziroma tečajev, da bi začetniki napredovali v tehniki plavanja. Prav tako bi bilo potrebno tudi za starejše neplavalce organizirati plavalne tečaje. Glede discipline in vključevanja starejših v taborniški način življenja pa menim, da bi bilo treba že na začetku taborjenja povedati, da se lahko, kdor to želi, vključi v taborniški režim in sodeluje v športnem življenju, pri pripravljanju taborniških programov, ognja, iger, se udeležuje jutranje telovadbe itd. Pogrešamo pa še več športnih iger za najmlajše.

3. Na taborjenju sem jaz že bila, mož in otroci pa še ne. Želela bi, da bi tudi v Žabnici organizirali ta-

borniško organizacijo, kot podružnico »Save«, da bi lahko naše otroke vključili v delo in življenje tabornikov. Na taborjenju nam je všeč in bomo še prišli.

NENAD TUŠEVLJAK
— elektroinženir

Moji vtisi s taborjenja so odlični, tudi organizacija tabora je dobra. Na taborjenju sem že bil in bi želel še priti.

MARTIN ZUGELJ
— gumar

S taborjenja sem odnesel nadvse dobre vtise, organizacija je zelo v redu, zato bom na taborjenje še prišel.

ANTON POSEDI

S taborjenjem sem zelo zadovoljen le plažo bi bilo potrebno nekoliko urediti. Organizacija je kljub manjšim pomanjkljivostim dobra. Glede dela z otroki pa menim, da bi morali biti vodniki več pri svojih otrocih in se bolj držati zastavljenega programa. Na taborjenju sem že bil in bom še prišel.

V skupini otrok smo za mnenje vprašali dva najmlajša člana:

SANDI MIKOLETIĆ
— 7 let

Na taborjenju mi je všeč in bi rad še prišel. Vodniki so dobri in so v redu delali.

BERNARDKA BAJT
— 7 let

Lepo je bila na taborjenju. Naučila sem se plavati, veliko smo se tudi igrali in to razne igre: lov na lisico, med dvema ognjema, kurirčka, plesali smo kolo, nastopala pa sem tudi ob tabornem ognju. Na taborjenju še nisem bila, rada pa bi prišla.

DARKO JENKO
— gumar

Po začetnih težavah smo organizacijo dobro izpeljali, tako da odhajam s taborjenja z dobrimi vtisi. Urediti bi bilo potrebno nekatere notranje odnose, ker to šepa. Zastavljen program je skoraj v celoti izveden, razen programa plavalne šole, ki ga nismo uspeli v celoti izpeljati. Mislim, da vodniki v redu opravljajo svojo dolžnost. Na taborjenju še nisem bil, želel pa bi še priti.

P.s. Z ozirom, da je AOD letos prvič samostojno organiziral taborjenje in da se ga je udeležilo več kot 130 tabornikov in njihovih svojcev, po večini Savčanov, smo mnenja, da smo v celoti uspeli ter da bomo v prihodnje oboroženi z izkušnjami z letošnjega taborjenja organizirali več podobnih taborjenj, izletov in akcij na splošno zadovoljstvo tabornikov in prijateljev tabornišva — ljubiteljev življenja v naravi.

Trideset let sem komunist

V 12. številki glasila smo objavili obširno informacijo po konferenci ZK Sava, ki je bila namenjena proslaviti 50-letnice izhajanja lista Komunizem. Na tej svečani seji pa je sekretar ZK Franci Prislan podelil zlate značke ZK tistim članom, ki so bili sprejeti v partijo pred 25 ali 30 leti.

V tej številki smo vam nameravali predstaviti pet savčanov, ki so dobili zlate značke — za več kot 30 let v ZK. Žal smo uspeli dobiti le tri in v nadaljevanju preberite, kako se spominjajo tistih časov.

Ivan Pintar:

V delavskem gibanju sem začel delovati pred 39. leti v tekstilni stavki (točno pri našem vratarju). Aktivist OF oziroma simpatizer sem bil vse od napada Nemcev na Jugoslavijo. Sodeloval sem v NOV, aktivno delal v partiji od leta 1945 ter raznih drugih organizacijah vse do danes. Sodeloval sem tudi pri štrajkih, čez tri dni sem bil odpuščen, dobil delovno obleko in knjižico. Izhajam iz 14 članske družine. Kot vajenec sem delal dnevno po 13 ur na dan. Sedanja situacija pa mi ni všeč, ker vrste ZK zajeda velika stopnja kriminala in bo treba, da sodni organi nastopijo kot med NOV. To je nujen ukrep, če hočemo nadaljevati delo po novi ustavi.

Ali se morda spominjaš, kako je bilo, ko si bil sprejet v partijo?

Pintar:

Seveda se, in sicer sem bil sprejet predvsem zaradi tega, ker sem bil vedno prostovoljec za razne težke akcije. Ko pa sem bil sprejet, sem se počutil drugače, kot se počutijo ljudje danes. Namreč v partijo so bili sprejeti vedno najboljši.

Kje pa si bil sprejet? Morda se spominjaš tega dogodka še bolj?

Pintar:

To je bilo pri Treh kraljih, ko smo se borili. Bil sem v KNOJ-u oficir in takrat sem bil sprejet v partijo. V partijo nas je bilo sprejetih več.

Ali lahko poveš kakšen poseben dogodek? je bilo svečano, ko si bil sprejet v partijo?

Pintar:

Sprejel me je komandant mesta, in sicer v štabu.

Ali imaš še prvo knjižico?

Pintar:

Da.

Ali se iz NOV spominjaš kakšnega posebnega dogodka?

Pintar:

Z žalostjo se spominjam, ko sem pri osvoboditvi Trsta izgubil svoje tri soborce. Bili so mladi, neizkušeni, noben še ni imel 20 let. Ko smo jurišali, sem jim rekel, naj ne vstajajo prej, dokler ne bom jaz. Niso me poslušali in ostali so tam.

Veselega dogodka pa se seveda tudi spominjam ko smo zavzemali Trst.

Ponosen sem na kolektiv, saj je dal mnogo borcev.

Ali meniš, da se danes premalo spoštuje ta borba?

Pintar:

O tem ni dvoma, pol premalo. Težko bomo gradili naprej. Vprašanje je privatnega lastništva. »Materializem« je vse prepogost tudi med komunisti, mnogi samo premišljujejo, kaj bo kdo imel.

Povedal bi samo to, da je kljub vsem težavam jugoslovanska partija ena najboljših partij. Težave ne smemo preveč dramatisirati. Vsaka partija ima aktivne, srednje aktivne in pasivne člane. Jugoslovanska partija je najboljša. Če ne bi bilo to res, potem ne bi mogli tako hitro ukrepati.

Imamo pa pri nas preveč klerikalne literature, verskih listov. Slovenska mladina tega ne rabi več. Na našo mladino moramo biti ponosni in to pred družbo tudi povedati.

Franc Oman

Ali se spominjaš, kako je bilo, ko si bil sprejet v partijo?

Oman:

Tega se prav dobro spominjam. Bilo je 11. 11. 1944. leta v Novakih pri Cerknem v partizanih. To je bila velika zadolžitev za vsakega. Ko sem bil zvečer poklican na sestanek, ki ga je vodil tovariš komandir, so bili prisotni še komisar in še en tovariš. Partije takrat še nisem tako poznal. Sprejeti so bili še trije člani. Bilo je svečano. Vprašali so me, če sprejemam članstvo in ali vem, kaj to pomeni. Prebrati so mi dali brošuro, da sem se seznanil, kaj mora komunist vedeti.

Sestanek je trajal dve uri. Tako sem bil sprejet v partijo. Čez nekaj dni sem bil poklican in opozorjen, na kaj moram paziti, kateri so nevarni in kdo lahko uide, kaj lahko govorim, na kaj moram paziti, če so sabotaže itd. Več so mi zaupali. To je bila velika odgovornost, tako je bilo vse do svobode.

Nato sem šel v artilerijo 31. divizije.

Danes je o tem veliko literature, takrat pa tega ni bilo.

Izhajam iz družine, ki je bila vsa v partizanih: oče, mati, bratje. Tudi to je bilo pomembno, ko so me sprejemali v partijo. Partijski sestanki so bili včasih zelo strogi. Če je bilo kaj narobe, so takoj pove-

dalj in to smo spoštovali. Bili smo ubogljivi. Danes pa si mnogi ne upajo povedati v obraz.

Ali se ti zdi, da manjka povezave še dosti funkcij v partiji?

Oman:

Funkcij sem imel dosti. Zmeraj sem rad kaj povedal, zato so mi dali naloge. Danes pa raje vidim, da prevzamejo dolžnosti tudi mladi.

Bil sem član občinskega komiteja, član komiteja v tovarni, na okraju, bil sem v sekretariatu, dvakrat sem bil sekretar ZK v Savi.

Ali se ti zdi, da manjka povezave pri nas med komunisti, ki imajo izkušnje in mladimi, ki prihajajo in prevzamejo funkcije?

Oman:

Mladi bi dobili izkušnje iz diskusij. Spomnim se prejšnjih sestankov in odkrito smo povedali, če je bilo kaj narobe, danes pa skrivamo. Tako se mladi ne morejo dovolj hitro učiti. Od odkritih pogovorov bi se več naučili. Sestankov pa tudi ni tako malo.

Ali misliš, da dajemo v Savi partiji dosti pomena pri obveščanju?

Oman:

Kot član partije sem dosti obveščen.

Komunist pa mora sam videti delo.

Partija je po mojem takrat dobra, če vsi pravilno delajo. Kar se tiče sestankov, pa so sedaj res kratki in pomembni.

Tov. Ante Lipanovič pa je povedal:

Šele sedaj sem zvedel, da sem po stažu v ZK v Savi med najstarejši-

mi. V Sloveniji sem od oktobra 1959. Ves čas, kar sem tu, pa sem delal v Puškarni.

V SKOPJ sem bil sprejet v prvi polovici 1942. leta in bil sekretar te organizacije.

Oktobra 1943. leta sem bil sprejet v partijo.

Živel sem na Visu. Naloge, ki sem jih opravljal, so se mi zdele normalne (zbirati material, pobirali smo bombe). Menil sem, da je to dolžnost vsakega državljanca.

Ko sem bil sprejet v partijo, se mi je to zdelo preskoda.

Iz Visa, kjer sem bil v okrožnem komiteju, sem odšel na delo v proizvodnjo, takrat sem bil prvi predsednik DS. Sodeloval sem kot delegat na prvem kongresu DS v Beogradu. Doslej sem imel veliko funkcij. Predsednik DS sem bil zapored sedem let.

V Puškarni je še vedno slaba organizacija dela.

Delavci so precej nezadovoljni. Vsi bi bežali iz proizvodnje, ker dobijo v režiji več OD. Morali bi doseči ravno obratno. Delavci bi morali biti zainteresirani, da bi več naredili, ne pa, da jim je vseeno. Delavec trdi, da ni kriv, če mora delati nekaj, kar gre slabo v prodajo in so zaloge. Kljub vsemu pa je ostalo tako, kot je bilo. Poleta za delo, ki je bil prej, ni več. Treba bo premisliti, kaj se bo delalo. Zakaj nekateri, ki manj delajo, dobijo večjo plačo? se sprašuje delavec.

Naš delovni človek je pripravljen na vse mogoče žrtve.

V pokoj odhajam s težkim srcem. Želel bi, da bi temeljne organizacije res zaživele, da bi bil delavec res zainteresiran za delo. Nagrajevanje v proizvodnji je prenizko.

Podpisali smo cel kup sporazumov, govorili o združitvi sredstev.

Kaj pa temeljni organizaciji v resnici sploh ostane?

Želel bi, da bi si mladi bolj upali v obraz povedati.

Od vseh obdobj mojega dela je zame sedanje eno najtežjih.

Jože Stular

Naziv pove, da se skupina ukvarja z iskanjem in vpeljevanjem novih metod pri reševanju tehničnih problemov v proizvodnji in laboratorijskih ter s fizikalnimi meritvami. S tem pa še ni opisana vsa dejavnost skupine. Precejšen del svoje dejavnosti je skupina posvetila reševanju nalog, ki zahtevajo fizikalno matematičen pristop in upoštevanje računalniških metod. Zato je tudi sedanjí naziv skupine deloma neustrezen. Skupino sestavljajo: dva fizika, kemik analitik, tehnik, laborant in od nedavnega še kemik tehnolog.

Fizikalne meritve ter obdelava rezultatov meritev so stalni del dejavnosti skupine. Najpomembnejše med njimi so meritve časovnega poteka vulkanizacije in določanje vulkanizacijskih časov. S to dejavnostjo je povezan tudi nastanek skupine. Verjetno je večina Savčanov že videla voziček z merilno aparatur, ki ga prevažamo z enega konca Save na drugi.

Nabava te aparature je omogočila, da so se v naši tovarni začele uvajati redne meritve časovnega po-

pake v prešah. Izračuni rezultatov meritev so v začetku predstavljali ozko grlo, kajti izračun bolj zahtevne meritve, npr. tovrstnega avtoplašča, je trajal tudi dva dni. Seveda smo skušali čas izračuna čim bolj skrajšati, s tem pa smo uspeli

Na področju vulkanizacije se pojavljajo vedno novi problemi, tako da naše delo ne postane nikoli čisto rutinsko in ravno sedaj nas čaka veliko tovrstnega dela, predvsem na področju radialne pnevmatike. Zato poskušamo najti čim boljše

njem, izdelali delovne predpise za delo z aparaturami, in tudi sedaj, ko laboratorij že redno dela, skrbimo za njegovo tehnično brezhibnost. Na podoben način sodelujemo pri vpeljavi novega laboratorija v novem obratu umetnega usnja. Želeli smo tudi z delom pri vpeljavanju novega laboratorija za potrebe kotlarne in sedaj izbiramo opremo zanj.

In kakšno bo bodoče delo naše skupine? Še naprej bomo razvijali nove merilne metode in izpopolnjevali že obstoječe. Dejavnost naše skupine je izredno povezana s proizvodnjo, zato bomo temu posvetili veliko pozornosti. Z nabavo specialnih merilnih žic bomo lahko izvajali meritve energetskih in vulkanizacijskih pogojev tudi na takih področjih, kjer to do sedaj ni bilo mogoče, npr. pri prevlekah valjev in pri merjenju visokih temperatur. Program za izračun vulkanizacijskih učinkov bomo prilagodili posameznim izdelkom. Izpopolnili bomo tudi program za izračun aktivacijskih energij in energij degradacije. Ta dva podatka sta izredno važna pri sestavljanju zmesi in nam pokažeta, ali je določena zmes primerna za vulkanizacijo pod določenimi pogoji ali ne. Meritve vulkanizacijskih učinkov bomo poizkušali čim bolj avtomatizirati. Pri tem nam bi veliko pomagal miniaturni procesni računalnik — kalkulator, saj bi tako lahko izvajali te meritve kot jih izvajajo drugje po svetu. Več pozornosti bomo morali posvetiti tudi drugim področjem, kjer do sedaj zaradi pomanjkljive opreme nismo mogli meriti.

Kot omenjeno, se skupina veliko ukvarja s študijem novih merilnih metod, izbiro, nabavo in vpeljevanjem novih laboratorijskih instrumentov in aparatur. S tem je povezana tudi izdelava predpisov za delo s temi instrumenti. V Savi smo pred kratkim prvič izdelali seznam potrebnih laboratorijskih in merilnih instrumentov ter aparatur. Naši izdelki morajo biti opremljeni, posebno v dobi slabe konjunkturo, s precej dolgim seznamom svojih kvalit, naši laboratoriji pa niso

RTI, skupina za metode in meritve

šele potem, ko smo prenesli izračun rezultatov na računalnik. Sedaj rezultate meritev posredujemo računalniku in je čas izračuna mnogo krajši. Program smo izdelali tako, da lahko spremljamo potek vulkanizacije na posameznih mestih merjenja ves čas vulkanizacije in za

ujemanje med teorijo in prakso in čim bolj skrajšati pot od meritve do rezultata. Na ta način lahko hitreje določimo čim pravilnejše in ekonomsko najugodnejše vulkanizacijske čase in čim hitreje odkrivamo ter odстранjujemo mnoge napake. Upamo, da bomo uspeli nabaviti majhen procesni računalnik — kalkulator, ki nam bi to še boljše omogočil.

Seveda pa naša dejavnost ni bila omejena samo na merjenje vulkanizacijskih učinkov, temveč se je precej razširila. Področje naših meritev se je razširilo na meritve energetskih pogojev, temperaturnih profilov kotlov, temperaturnih profilov peči za izdelavo umetnega usnja, merjenje hitrosti zraka in pritiska pod grednimi šobami v teh pečeh. V mnogih primerih je bilo potrebno najti za rezultate meritev eksperimentalno ali teoretsko razlago. Tako smo z meritvami in izračuni določili minimalno potrebno pot za hlajenje zmesi v stari valjarni. Dokazali smo, da so novi stroji za gumiranje tekstila obratovali v nad eksplozijskem območju, določili sile napenjanja na navijalnem stroju papirja v umetnem usnju, obdelali vulkanizacijske cikle na Cobertzu in rotocureu itd.

Naslednja zelo važna dejavnost naše skupine so merilne metode v gumarstvu. Skupina je sodelovala

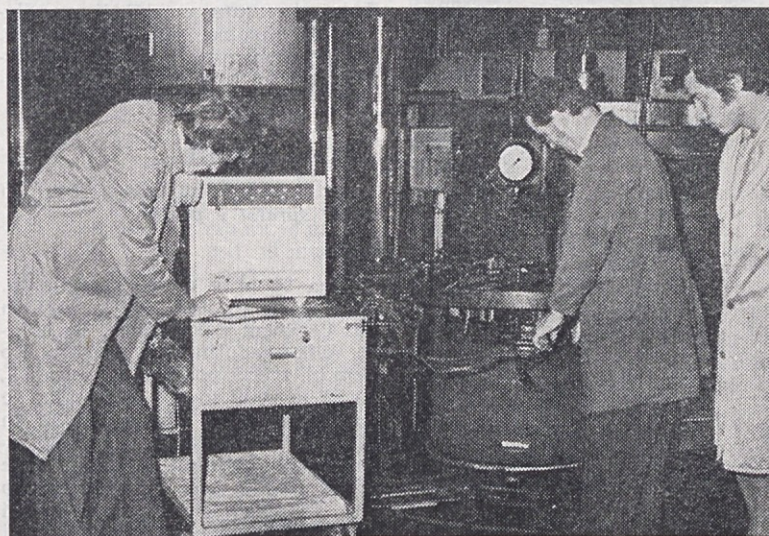
Na sliki so vsi delavci skupine za metode in fizikalne meritve (z listo v roki je dipl. inž. Branko Skaza).

teka temperature med vulkanizacijo in na osnovi le-teh določati vulkanizacijske čase. Prva leta po nabavi te aparature nas je to delo skoraj popolnoma okupiralo. Na tem področju smo začeli orati ledino in morali smo vložiti veliko dela in truda, da so bili vulkanizacijski časi in pogoji določeni na podlagi rezultatov naših meritev. Za uspešnost našega dela je veliko pomenila tudi nabava Monsantoovega reometra. Na tem instrumentu smo prvič spoznali in določili, kakšne so vulkanizacijske lastnosti naših zmesi in tako dobili zelo sigurne podatke za določanje vulkanizacijskih pogojev. Bilo pa je tudi precej dvomov v rezultate našega dela. Rezultat velikih tehnoloških sprememb, na katerih so bazirale tudi naše meritve, je bilo občutno skrajšanje vulkanizacijskih časov, kar je pri mnogih vzbujalo strah, da izdelki letijo surovi iz preš. Vendar smo z meritvami oz. njihovimi rezultati v proizvodnji počasi ta strah in nezaupanje premagali ter jih prenesli s področja avtopnevmatike tudi na druga področja.

Sedaj ne merimo več samo v razvojne namene, ampak je že precejšen del meritev kontrolnega značaja, kajti rezultati meritev zelo natančno pokažejo na posamezne na-

vsak trenutek vemo, kakšni so vulkanizacijski efekti.

Pred kratkim pa smo dobili še dodatni pripomoček. V TAP kontrolnem laboratoriju smo vpeljali novo aparatur, simulator vulkanizacije (Cure Simulator), ki omogoča, da se zmes vulkanizira v komorah reometra pod istim pogoji kot v proizvodnji, na reometerskem digramu pa opazujemo vulkanizacijski potek. S pomočjo te aparature dobimo verodostojnejši prikaz poteka vulkanizacije v proizvodnji in mnogo lažje sklepamo o izboljšavah. Seveda pa zahteva to delo tudi dobro teoretsko znanje in uporabo fizikalno-matematičnih metod. Prenos teoretičnih raziskav v prakso pa je mnogokrat precej težaven. Ti problemi zahtevajo poznavanje statistične mehanike in njeno uporabo, saj je na njeni osnovi narejen teoretski model časovnega poteka vulkanizacije. Ta model pa je precej kompliciran in ga je zato potrebno poenostaviti, če ga želimo koristno uporabiti v proizvodnji. S pomočjo računalnika smo te teoretske modele efektivno uporabili za določevanje nekaterih osnovnih lastnosti zmesi, kot so vulkanizacijske hitrosti, energije, potrebne za vulkanizacijo, in odpornost zmesi proti prevulkanizaciji.

Delo zahteva natančnost in dobro poznavanje metod.

pri nabavi in vpeljavi mnogih testnih in merilnih laboratorijskih instrumentov. Sodelovali smo pri kreiranju in vpeljavanju novega TAP kontrolnega laboratorija in pri izbiri njegove opreme in laboratorijskih aparatur. Po izgotovitvi tega laboratorija smo vpeljali delo v

tako dobro opremljeni, da bi lahko sledili tem zahtevam. Tudi proizvajalci surovin ali naši kupci imajo moderne laboratorije in dogaja se, da ne moremo preverit resničnosti posameznih podatkov o kvaliteti surovine. Na osnovi zahtev in po-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Politični aktiv o uresničevanju sklepov integracije

V eni prejšnjih številkih je bila objavljena kratka vest, da so člani političnega aktiva Sava obiskali priključene skupnosti tozdov. Namen razgovorov je bil ugotoviti, kako uresničujejo dogovore, ki so bili

sprejeti ob integraciji. O vseh razgovorih je bilo napravljeno obširno poročilo, na podlagi tega pa ugotovitve in predlogi, ki jih zaradi pomembnosti objavljamo v celoti.

Predlogi političnega aktiva

1. Čimprej je potrebno vzpostaviti tesnejše stike med DPO in samoupravnimi organi v priključenih stozdih in matični delovni organizaciji. Poiskati je treba način ažurnega medsebojnega obveščanja o delu in problematiki ter zagotoviti učinkovito reševanje nerešenih vprašanj.

2. Za hitrejšo reševanje vseh strokovnih vprašanj in usklajevanja dela strokovnih služb je potrebna prisotnost predstavnikov vseh stozdov na strokovnem svetu delovne organizacije. Vsaj enkrat mesečno je treba na strokovnem svetu poročati o problematiki priključenih stozdov.

3. Rezultati dela strokovnih sektorjev delovne organizacije so premalo evidentni, kar zadeva njihovo delo za priključene stozde in opravljanje njihove funkcije v okviru celotne delovne organizacije. V zvezi s tem naj direktorji strokovnih služb in vseh stozdov izdelajo poročilo do 8. 8. 1975.

4. Čimprej in konkretno je treba izdelati programe o delu za enotno politiko vseh stozdov. Program naj obsega naslednja področja:

- nabavo,
- prodajo (vključno izvoz),
- razvojni program,
- asortiman proizvodnje,
- interno banko,
- organizacijo podjetja, dela, samoupravljanja,
- kadrovsko-socialno politiko,
- enotno tehnologijo,
- izobraževanje,
- samoupravne akte,
- sistematizacijo DM in delitve OD,

- kvaliteto izdelkov,
- informiranje.

Ker koordinacija dela na vseh zgoraj navedenih področjih še ni živela v zadostni meri, predlagamo, da se zadolžijo posamezne službe za tiste najnujnejše naloge, ki bi morale biti izvršene do konca letošnjega leta. Zadolžitve naj bodo konkretne, opredeljene tudi z roki. Delo je treba kontrolirati, določiti in opredeliti sankcije tudi z osebno odgovornostjo za morebitno neizvrševanje nalog v dogovorjenih rokih, neodgovorno delo itd.

5. Gospodarski načrt za leto 1976 naj vključuje že vse elemente skupne oz. enotne gospodarske in proizvodne politike, vključno z delitvijo asortimana med stozdi.

6. Pri poenotenju poslovnih funkcij in enotne politike delovne organizacije na vseh področjih je potrebno več iniciative in pomoči centralnih strokovnih služb delovne organizacije.

7. Pri izdelavi enotnih razvojnih, proizvodnih in drugih programov delovne organizacije je potrebno preseči ozke tozdovske, lokalistične ali celo osebne interese. Interesi naj bodo izraz usklajenosti, dolgoročneje gospodarske politike delovne organizacije. (Upoštevajoč tudi analizo utemeljenosti združevanja, ki je bila izdelana v avgustu 1974.)

Pri tem morajo za dosego teh ciljev odigrati pomembno vlogo tudi vse družbenopolitične organizacije.

8. Čimprej urediti politiko prodaje v delovni organizaciji oz. zahtevati odgovornost tistih, ki že dogovorjene enotne politike prodaje ne spoštujejo. V zvezi s tem je potrebno tudi kadrovsko usposobiti Marketing sektor za koordinativno funkcijo.

9. Predlagamo, da se v bodoče veliko več kot doslej investira v odpiranje novih prodajnih lokalov in skladišč na celotnem področju Jugoslavije.

10. Politični aktiv meni, da so pomemben faktor dobrih medsebojnih odnosov in razumevanja tudi direktni medsebojni stiki delovnih ljudi posameznih stozdov. Zato bodo DPO še naprej podpirale akcije, kot npr.: ekskurzije, športna in kulturna srečanja itd.

Tik pred dopustom pa je politični aktiv poslal vsem strokovnim sektorjem ter vodstvom skupnosti tozdov pismo z zahtevo, naj poročajo o realizaciji sklepov o združevanju. Na osnovi teh poročil in pa gornjih ugotovitev bodo samoupravni organi sprejeli ustrezne sklepe.

Jože Štular

Člani delavskega sveta delovne organizacije na zadnji seji pred dopustom.

Druga seja delavskega sveta delovne organizacije

V mesecu juliju, točneje 15. julija 1975, se je na svoji drugi seji sestel delavski svet delovne organizacije. Na dnevnem redu je bilo kar dvanaest točk. Prisotni so bili vsi delegati temeljnih organizacij, razen delegatov iz Vulkana, ki so bili tedaj že na kolektivnem dopustu. Seja je bila dobro pripravljena, saj so skoraj ves material delegati dobili že z vabilom.

Na seji so verificirali odločitve zborov delavcev tozd o sprejemu gospodarskega načrta za leto 1975 za delovno organizacijo in za Polikem.

Vinko Perčič je podal poročilo o poslovanju v prvih petih mesecih letošnjega leta. Delavski svet delovne organizacije je poročilo vzel na

znanje s pripombami, ki jih je pripravil sektor za finance in računovodstvo. V poročilu so opozorili na pomanjkljivosti, ki vplivajo na doseženi dohodek. To je predvsem: nedoseganje realizacije, povečanje materialnih stroškov in amortizacije, posebno pa so v poročilu opozorili na problem nelikvidnosti, ki je bil, tako kot v prvem kvartalu, prisoten tudi v mesecu aprilu in maju in je tudi eden od vzrokov slabih poslovnih učinkov.

Obrazložitev zadev z dnevnega reda zbora združenega dela občinske skupščine je v prvem delu podal tov. Franci Bašar. Delavski svet delovne organizacije je seznanil z osnutkom družbenega načrta občine

Kranj za obdobje 1976–80. O problematiki zaposlovanja v občini Kranj in o naši delovni organizaciji je poročal Jože Copek.

Delavski svet delovne organizacije je nadalje sprejel predlog dopolnitve pravilnika o iznajditeljski dejavnosti in poročilo o tej dejavnosti v letu 1974, ki ga je podala tov. Nadja Markun.

Na seji so med drugim obravnavali tudi pritožbo na sklep o dodelitvi družbenega stanovanja tov. Seidu Bojrovčiču. DS DO je sprejel sklep, da se zahtevku za varstvo pravic ne ugodí. Potrdijo se sklepi DS tozd in OSS, ki jih je verificiral DS DO na svoji seji dne 17. decembra 1974.

Na drugi seji delavskega sveta so obravnavali in sprejeli še naslednje predloge:

— podprli so priporočilo zbora delavcev Energetike glede finančne ga obremenjevanja gospodarstva.

— za podpis samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in in delitvi OD tozd kemijske in sorodnih panog so pooblastili tov. Tonija Bajuka.

— za podpis družbenega dogovora o usklajevanju meril za razporejanje dohodka in delitev OD občine Kranj pa so pooblastili tov. Mileta Milivojeviča.

— Izvolili so člane izvršilnih organov: štaba civilne zaštite, odbora za ljudsko obrambo in koordinacijskega odbora za ljudsko obrambo in civilno zaščito.

— za nadomestnega člana gospodarskega odbora ZP Polikem so izvolili tov. Jožeta Štamcarja, za njegovega namestnika pa tov. Dušana Kvedra.

Toliko o drugi seji DS DO, o izvrševanju sklepov in realizaciji zadanih nalog v DO bomo še pisali v naslednjih številkah savskega glasila.

Mladinske delovne akcije in delovne brigade imajo svoj začetek v narodnoosvobodilni borbi. Mladi, ki se niso mogli vključiti v borbeno enoto, so se organizirali v delovne enote, brigade in tako poleg fronte boja odprli še fronto dela.

Prva delovna akcija je bila v Užiški republiki 4. oktobra 1941: 150 fantov in deklet je štirinajst dni obiralo koruzo in tako bistveno prispevalo k premagovanju težav mlade republike.

Bosanska krajina, vasi okrog Ključa — oktober 1942. V tem času je bila ustanovljena prva udarna brigada mladih za delo na poljih. V akciji »Žetev pšenice« je sodelovalo prek 8000 mladih.

Še in še je bilo akcij, dela so bila različna in če vemo še to, da je sedemnajst brigad v 14 mesecih v Bosanski krajini opravilo milijon in pol delovnih dni, in tako do oktobra 1944 poželi 515 vagonov žita, obrali 811 vagonov koruze, nagrabili 284 vagonov sena, nasekali 9221 m³ drv, prenesli prek 3000 ranjencev, popravili 19 kilometrov proge, 126 km cest in poti 283 hiš in še in še, nam to zgovorno priča o zmogljivosti mladine.

Mladinska delovna brigada dr. France Prešeren je odšla na Kozjansko — Sava pokrovitelj brigade

Po končani vojni je bilo potrebno zgraditi temelje za razvoj industrije nove Jugoslavije, mladi so sebi in drugim ponovno želeli dokazati, kaj in koliko zmorejo.

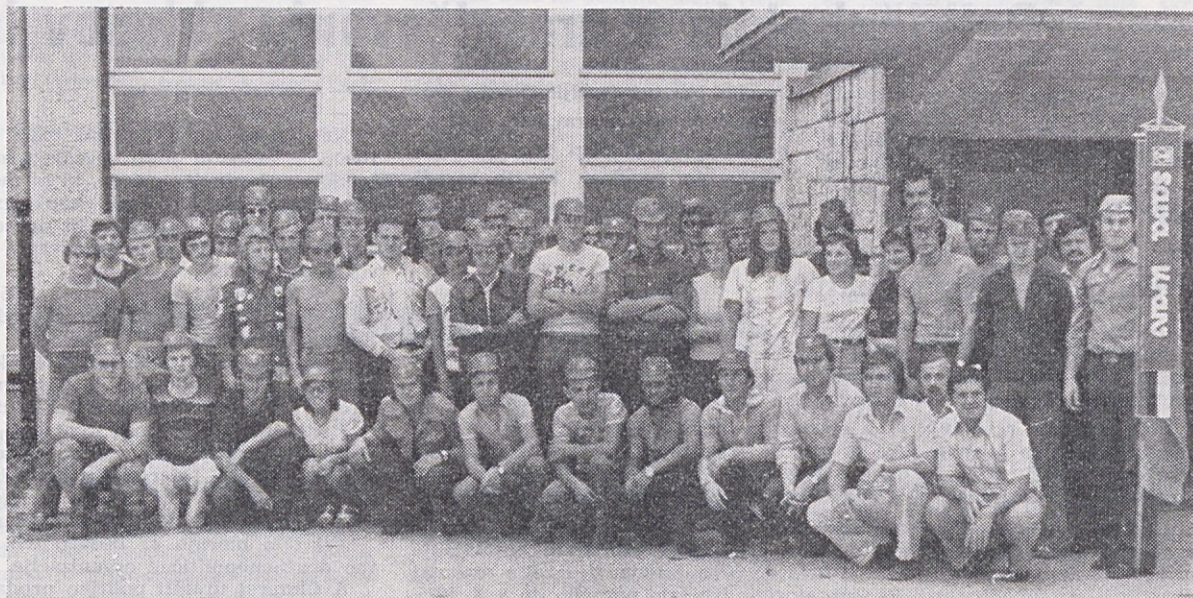
Osnovo za zaupanje so si dobili med NOB, pridobili so si polet, vztrajnost, smelost, socialistično zavest in patriotizem, vse to so si želeli utrditi, negovati. Želeli so dokazati, da so to simboli mlade generacije.

62.000 brigadirjev je gradilo od 1. maja do 7. novembra 90 km proge. Akcija Brčko—Banovići je uspela, plan je bil izpolnjen 22 dni pred rokom.

Proge so postale simbol časa, simbol novega, simbol delovnih zmag mladih in družbe v celoti.

Od 1. aprila do 17. novembra: Šamac—Sarajevo. Dvanajst dni pred rokom je okrog 217.000 mladih iz vse Jugoslavije zgradilo 242 kilometrov proge in 60 km stranskih tirov, skupaj 302 kilometra.

S septembrom 1947 se je začela izgradnja novega Beograda, pa 1948 do 1950 gradnja avtomobilske ceste Beograd—Zagreb, v letih 1947—1957 postavljanje temeljev hidroelektrarn v Jablanici, Zvorniku, Vinodolu, Vlasini in Mavrovu.

Seveda pa je navadno pred odhodom »obvezen« tudi spominski posnetek.

V Sloveniji je bilo v tem času 89 lokalnih akcij, na njih je sodelovalo več kot 90.000 ljudi, večinoma mladih.

Tovariš Tito je na VI. kongresu Narodne mladine Jugoslavije dejal: »Dajemo vam nalogo, da zgradite mladinsko cesto Bratstva in enotnosti od Ljubljane do Gevgelije. Mladinska cesta Zagreb—Ljubljana mora biti zgrajena do 29. novembra tega leta — v aprilu je treba začeti z delom...«

1. aprila 1958 — začetek, 23. novembra istega leta — konec akcije, naloga opravljena. 466 brigad s 53.000 mladimi (skoraj 13 milijonov delovnih ur) je končalo 79 km dolgo avtomobilsko cesto od Ljubljane do Zagreba.

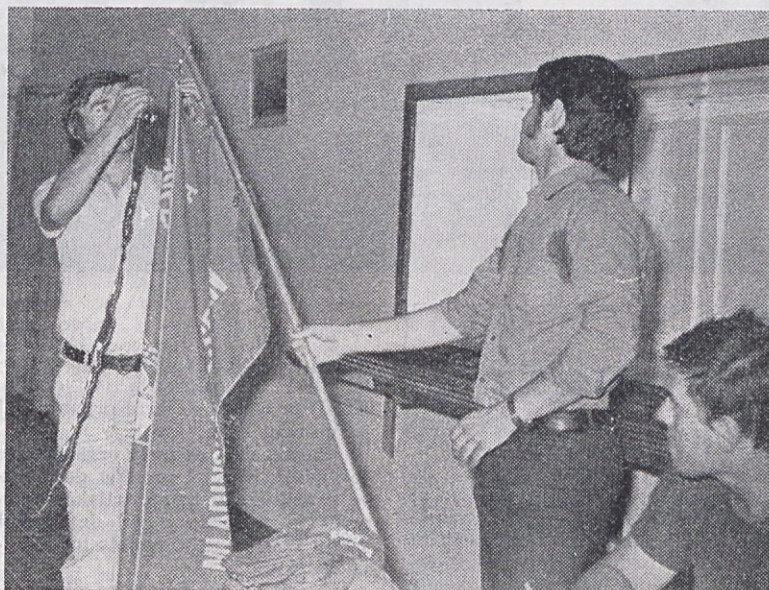
Leta 1959 je 51.000 mladih zgradilo 110 km ceste na relacijah Paračin—

Cesta je bila svečano odprta 20. novembra 1963, 1096 km avtomobilske ceste, imenovane Bratstvo in enotnost, je gradilo pol milijona mladih, zgradili so jo v dobrih osmih letih.

Jadranska magistrala, lokalne, republiške in zvezne akcije — prostovoljno delo mladih je postala stalna oblika delovnega angažiranja mladih.

Nekaj zadnjih let je sicer vladalo zatišje, prevladala so mnenja, da so akcije nerentabilne, da zanje med mladimi ni zanimanja, da dosegamo večje ekonomske in strokovne rezultate, če vsa dela opravljajo strokovne ekipe itd.

Mladi niso odnehali: Anketa je pokazala, da si akcij želijo. 84% mladih in nekaj tisoč jih je odgovorilo z DA.

Milan Čufer je pripel na zastavo brigade savski (pokroviteljski) znak.

Niš in Demir Kapija—Negotin na Vardarju.

1960. 453 brigad, 48.000 mladih, 82 kilometrov ceste.

1961. 436 brigad, 74.000 mladih, 138 kilometrov ceste.

1962. 264 brigad, 30.000 mladih, 96 kilometrov ceste.

1963. 201 brigada, 23.000 mladih, 59 kilometrov ceste.

Sava, Banja Luka, Đerdap, Beograd, Sutjeska, Morava, Beograd—Bar, Niš, Kozjansko, Kumrovec... povsod je zadonela brigadirska pesem.

Ne pozabimo, kaj mlade privlači v akcijah.

Tovarištvo, solidarnost, bratstvo in enotnost, način dela in življenja

v brigadi, spoznavanje novih krajev, vse to v brigadi, v akciji postane resničnost.

V nedeljo, 10. avgusta, je iz Kranja odšla na Kozjansko mladinska delovna brigada »dr. France Prešeren«. Brigada, ki šteje 53 brigadirjev in brigadirjev, bo 21 dni v sklopu zvezne akcije »Kozjansko 75« gradila cesto in vodovod. Pokrovitelj MDB dr. France Prešeren je delovna organizacija Sava, torej naša delovna organizacija, na kar so brigadirke in brigadirji še posebej ponosni, saj je Sava ena največjih delovnih organizacij v Sloveniji. Mnogi brigadirji pa bodo našo delovno organizacijo šele spoznali, saj je to zvezna akcija, saj sestavljajo MDB dr. France Prešeren tudi mladinke in mladinci iz pobratenih mest širom Jugoslavije, istočasno pa bosta na Kozjanskem še dve brigadi, in to MDB Alojza Gradnika iz Gorice in MDB Elektroindustrije Jugoslavije.

V soboto, 9. avgusta, ob 10. uri je bila v Dijaškem domu prva brigadna konferenca, na kateri so izvolili komandirje čet in referente za razna področja aktivnosti.

Komandant brigade je tov. Neven Šoič, predsednik kulturne komisije pri OK ZSM Kranj.

V imenu mladine Kranja je brigadirjem spregovoril tov. Ciril Sitar, predsednik OK ZSM Kranj.

V imenu pokrovitelja delovne organizacije Save pa je brigadirje pozdravil tov. Milan Čufer, predsednik konference OO ZSM Sava. Ko jim je pripenal trak pokrovitelja na brigadno zastavo, je tov. Čufer dejal:

»Ko vam pripenjam trak pokrovitelja delovne organizacije Save, vam želim, da bi častno zastopali naše mesto, naše delovne ljudi in s srcem pripomogli k izgradnji Kozjanskega. Želim vam čimveč delovnih uspehov, novih poznanstev z brigadirji iz drugih republik, saj boste tako krepili bratstvo in enotnost naših narodov.«

Obljubil jim je tudi, da jim savčani pridemo na obisk na Kozjansko, česar so se še posebno razveselili na glavah pa so že imeli naše zelene kape.

Kakšno pa je življenje in delo v brigadi, vam bomo napisali, ko se vrnemo z obiska na Kozjanskem.

predstavila 22,8 % celotne proizvodnje gumenih izdelkov v panogi. V prvem polletju 1975 je bila realizacija na področju izvoza 10,5 % v primerjavi s 10,5 % v prvem polletju 1974. V prvem polletju 1975 je bila realizacija na področju izvoza 10,5 % v primerjavi s 10,5 % v prvem polletju 1974.

Opis	Doseženo I.-VI. 75	Indeks na plan	Indeks I.-VI. 74	Struktura I.-VI.
— eksterna realizacija	1.018.989	108,4	148,0	89,5
— interna realizacija	99.784	97,9	72,3	8,8
— izredni dohodki	19.584	803,6	174,1	1,7
CELOTNI DOHODKI	1.138.357	109,0	135,8	100,0
— amortizacija	50.426	88,2	203,0	4,4
— materialni stroški	788.931	113,1	126,4	69,3
PORABLJENA SREDSTVA	839.357	111,2	129,3	73,7
DOSEŽENI DOHODEK	299.000	103,2	158,3	26,3
— pogodbene obveznosti	36.778	116,4	174,9	3,2
— zakonske obveznosti	41.943	138,2	155,1	3,7
— osebni dohodki	159.393	97,0	131,7	14,0
— ostanek dohodka	60.886	96,0	308,9	5,4

Poslovno poročilo za prvo polletje 1975

Gospodarska dejavnost na področju SRS kaže v prvih šestih mesecih, da v nekaterih osnovnih postavkah odstopamo od nalog sprejetih z resolucijo. Predvsem je za to obdobje značilna dinamična investicijska dejavnost, znatno naraščanje zalog, občutno poslabšanje odnosov v naši zunanjetrgovinski menjavi zaradi upadanja izvoza, ob istočasnem nadaljnjem povečevanju uvoza. Slednje v tem času predstavlja enega največjih ekonomskih in političnih problemov. Posledica gornjih negativnih tokov v gospodarskih gibanjih je tudi upadanje rasta produktivnosti dela, kar se odraža v zmanjševanju ekonomičnosti gospodarjenja ter s tem zniževanje deleža bruto dohodka v celotnem dohodku posameznih organizacij združenega dela.

Naša delovna organizacija sicer v pozitivnem smislu odstopa od zgoraj omenjenih gospodarskih tokov, kar se odraža v doseženih poslovnih rezultatih, ki jih za to obdobje oziroma za razmere, v katerih smo poslovali, lahko ocenimo kot ugodne. Povečanje ekonomičnosti poslovanja je predvsem rezultat izpolnjevanja osnovnih planskih nalog. Obseg proizvodnje je bil skoraj v vseh skupnostih tozdom oziroma tozdihi iznad dinamike predvidene v letnem planu. Prav tako indeksi realizacije kažejo, da so bili z izjemo tozdu Umetnega usnja in skupnosti tozdom Ruma doseženi oziroma preseženi. Ob tem moramo poudariti, ker je bil količinski obseg realizacije nekaterih skupin izdelkov nižji od dosežene proizvodnje, tako da v tem obdobju v vseh skupnostih tozdom oziroma tozdihi beležimo povečanje zaloga gotovih izdelkov, ter s tem dodatno angažiranje finančnih sredstev za njihovo pokrivanje.

Omenjena ugodna realizacija pa je bila dosežena le na domačem trgu, medtem ko nismo dosegli planskih obveznosti na področju izvoza. Res je, da je za gumarsko panogo značilno, da ni izvozno usmerjena, toda glede na že sprejete ukrepe Zveznega izvršnega sveta, kateri so že prisotni v drugem polletju letošnjega leta, bomo morali v naslednjih mesecih v celoti realizirati planiran obseg izvoza.

Prikaz poslovnega uspeha delovne organizacije Sava Kranj za prvo polletje 1975

Opis	Doseženo I.-VI. 75 (v 000 din)	Indeks na plan	Indeks I.-VI. 74 I.-VI. 74	Struktura I.-VI.
— eksterna realizacija	1.018.989	108,4	148,0	89,5
— interna realizacija	99.784	97,9	72,3	8,8
— izredni dohodki	19.584	803,6	174,1	1,7
CELOTNI DOHODKI	1.138.357	109,0	135,8	100,0
— amortizacija	50.426	88,2	203,0	4,4
— materialni stroški	788.931	113,1	126,4	69,3
PORABLJENA SREDSTVA	839.357	111,2	129,3	73,7
DOSEŽENI DOHODEK	299.000	103,2	158,3	26,3
— pogodbene obveznosti	36.778	116,4	174,9	3,2
— zakonske obveznosti	41.943	138,2	155,1	3,7
— osebni dohodki	159.393	97,0	131,7	14,0
— ostanek dohodka	60.886	96,0	308,9	5,4

Delovna organizacija kot celota je tako v prvih šestih mesecih letošnjega leta dosegla 1,018 milijarde dinarjev eksterne realizacije, kar je v odnosu na plan doseženo z indeksom 108,4. Ob tem pa je bila rast materialnih stroškov znatnejša od rasta eksterne realizacije (indeks 109,0), tako da je dohodek realiziran v odnosu na plan z indeksom 103,2 v odnosu na enako razdobje preteklega leta pa z indeksom 158,3. Iz tega je nadalje razvidno,

da se je znatno izboljšala delitvena struktura dohodka, v korist akumulacije. Od ustvarjenega dohodka smo v preteklem letu razdelili za osebne dohodke 64,1 % ter po pokritju zakonskih in pogodbenih obveznosti ustvarili 10,5 % akumulacije. V letošnjem prvem polletju pa smo od realiziranega dohodka razdelili za OD 53,3 % oziroma po pokritju zakonskih in pogodbenih obveznosti dosegli 20,4 % akumulacije.

Ob tem je potrebno pripomniti, da smo v preteklem letu dosegali z ozirom na izjemne podražitve in s tem rasta materialnih stroškov na eni strani ter neusklajenih cen na drugi strani, akumulativnost, ki je bila daleč izpod meje, ki zagotavlja normalno reprodukcijsko sposobnost delovne organizacije.

Sprememba v strukturi doseganja dohodka je predvsem rezultat realizacije na področju usklajevanja cen našim izdelkom, saj smo se šele v letošnjem drugem kvartalu približali realnemu priznanju vloženega dela ter, v nekaterih skupnostih tozdom oz. tozdihi pričeli dosegati akumulacijo, ki zagotavlja normalno reprodukcijsko sposobnost.

Istočasno moramo iskati vzrok v izboljšanju poslovnih rezultatov tudi v realizaciji akcijskega programa, ki je bil sprejet kot sestavni del letošnjega gospodarskega načrta. Iz poslovnega poročila posameznih skupnosti tozdom in tozdom so razvidni prihranki doseženi na različnih nivojih (prihrank pri kvaliteti, pri nekaterih splošnih stroških, pri rabatih itd.). Za delovno organizacijo na lokaciji Kranj je nadalje razvidno, da je poprečna dnevna proizvodnja v prvem polletju v primerjavi z lanskoletno dnevno proizvodnjo večja za 8,6 %, medtem ko znaša relativni rast produktivnosti izražen v poprečni dnevni proizvodnji na zaposlenega na podlagi vkalkuliranih ur 2,2 %. Družbeni proizvod po stalnih cenah pa je za delovno organizacijo na lokaciji Kranj, v odnosu na leto 1974 porasel za 9,17 %. Velik vpliv na razmeroma ugodne indekse rasta produktivnosti je imelo zaposlovanje, saj se je število zaposlenih v tem obdobju povečalo za 2,8 % in je izpod stopnje zaposlovanja v občinskem merilu za letošnje leto.

V tem času, ko analiziramo pogoje poslovanja in dosežene rezultate preteklega obdobja pa se moramo zavedati, da smo podpisali sporazumno znižanje prodajnih cen nekaterim našim izdelkom (z veljavnostjo 1.8. t.1.), kar bo v naslednjem obdobju znižalo doseganje akumulacije za nekaj milijard starih dinarjev. Zatorej so poslovni rezultati, ki jih izkazujejo posamezne skupnosti tozdom oz. tozdihi prehodnega značaja, kajti omenjeno znižanje prodajnih cen ter drugi sistemski ukrepi bodo torej znatneje vplivali na poslovanje v naslednjih mesecih letošnjega leta.

Vsakršna sprememba v pariteti valut pa bo zaradi visoke odvisnosti od uvoza reprodukcijskega materiala povzročila povečanje materialnih stroškov ter s tem v kolikor ni takojšnje usklajitve prodajnih cen zmanjševanje že ustvarjene akumulacije.

Ob vseh teh rezultatih pa je potrebno omeniti tudi problem likvidnosti, ki se je v tem obdobju še bolj zaostрил. Prav likvidnost je pogoj za dobre poslovne rezultate. Po podatkih iz knjigovodstva je razvidno, za podjetje kot celoto, da so terjatve do kupcev porastle od 1. januarja do 30. junija letos od 209 milij. din na 303 milij. din oziroma za 94 milij. din. Obveznosti do dobaviteljev pa so porastle od 174 milij. din na 206 milij. din oziroma za 32 milij. din. Iz tega je razvidno, da smo v letošnjih šestih mesecih dodatno angažirali pri naših kupcih 62 milijonov dinarjev, kar torej kaže na intenzivno zaostrovanje nelikvidnosti.

Visoke obveznosti v tujini pa ob spremembi paritete valut lahko povzročijo podražitev že kupljenega in porabljenega toda še ne plačanega materiala. Takšno stanje narekuje izredno intenzivno izterjavo pri naših kupcih, iskanje možnosti pridobivanja dodatnih kreditov, predvsem za pokrivanje obveznosti v tujini, zmanjševanje angažiranja obratnih sredstev s tem, da se znižajo zaloge gotovih izdelkov ter doseganje optimalnih zalog osnovnih surovin pomožnega materiala in gotovih izdelkov.

Z ozirom na dejstvo, da so se pogoji poslovanja za naslednje obdobje znatno poslabšali, moramo poleg že omenjenih ukrepov na področju likvidnosti ter izvoza dosledno realizirati zastavljene cilje v gospodarskem načrtu vključno z akcijskim programom. Zavedati se namreč moramo, da temelji gospodarska rast na povečanju produktivnosti dela, boljšem izkoriščanju razpoložljivih kapacitet ter večji ekonomičnosti in rentabilnosti dela. Vse te aktivnosti zajema tudi akcija za uresničitev resolucije s stališči in predlogi ukrepov Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije. Akcijski programi posameznih tozd naše delovne organizacije pretežno del teh aktivnosti vsebujejo, in ob njihovi dosledni realizaciji lahko kljub omenjenim težavam pričakujemo v naslednjih mesecih doseganje vsaj minimalnih poslovnih rezultatov.

Investicije — lokacija Kranj

V prvem polletju 1975 je bilo za investicijsko dejavnost v osnovna sredstva v tozdih in sds OSS — lokacija Kranj porabljeno 31.854 tisoč din sredstev. Investicijska sredstva so bila porabljena predvsem za dograditev že obstoječih novih objektov, adaptacijo, nabavo nove opreme in kritje tekočih investicij.

Po posameznih tozdih so bila investicijska vlaganja po namenu naslednja (v 000 din):

	Investicijska vlaganja				Skupaj
	gradbeni objekti	oprema	ostalo	vloge	
stozd TAP	2.848	8.337	777	3.760	15.722
stozd TTI	68	5.364	—	—	5.432
tozd UU	2.297	3.271	—	—	5.568
stozd KET	430	786	—	—	1.216
tozd POS	1.922	183	—	—	2.105
sds OSS	669	1.142	—	—	1.811
skupaj podjetje — — lokacija Kranj	8.234	19.083	777	3.760	31.854

Naštete investicije je podjetje po posameznih tozdih v I. polletju 1975 financiralo iz naslednjih virov:

	Lastna sredstva	Kredit		Vloge
		domači	inozemski	
stozd TAP	7.780	333	5.407	2.202
stozd TTI	2.865	—	2.567	—
tozd UU	4.821	185	561	—
stozd KET	777	440	—	—
tozd POS	2.105	—	—	—
sds OSS	1.284	527	—	—
Skupaj podjetje — lokacija Kranj:	19.632	1.485	8.535	2.202

Primerjava proizvodnih rezultatov s panogo

V I. polletju so posamezna podjetja dosegla naslednji obseg proizvodnje:

Proizvajalci	Skupaj proizvodnja			Pnevmatika			Gumeni tehnični izdelki		
	proizv. v ton.	delež v pan. (v %)	indeks 1—6 74 v ton.	proizv. v ton.	delež v pan. (v %)	indeks 1—6 74 v ton.	proizv. v ton.	delež v pan. (v %)	indeks 1—6 74 v ton.
Sava	19.528	27,8	123	13.296	34,0	120	6.232	20,0	130
Borovo	14.767	21,1	104	10.451	26,8	110	4.316	13,9	91
Rekord	6.178	8,8	122	3.889	9,9	124	2.289	7,4	119
Tigar	10.364	14,8	111	8.772	22,5	108	1.592	5,1	127
Miloje Zakič	2.904	4,1	122	2.647	6,8	122	257	0,8	119
Ris	2.694	3,9	97	—	—	—	2.694	8,7	97
Balkan	2.047	2,9	134	—	—	—	2.047	6,6	134
IG. P. Dimitr.	1.069	1,5	116	—	—	—	1.069	3,4	116
ostali	10.613	15,1	249	—	—	—	10.613	34,1	249
skupaj	70.164	100,0	124	39.055	100,0	115	31.109	100,0	139

V prvem polletju 1975 so podjetja v gumarski panogi proizvedla 70 tisoč ton gumenih izdelkov, kar je v primerjavi z enakim obdobjem lani za 24 % več. Pri tem je potrebno omeniti, da je v istem obdobju naraslo tudi število ostalih proizvajalcev gumeno tehničnih izdelkov (od 11 v mesecu juniju 1974 na 21 v mesecu juniju 1975), ki so povečali delež v celotni proizvodnji panoge iz 8 % v I. polletju 1974 na 15 % v I. polletju 1975. Sava

predstavlja 27,8 % celotne proizvodnje gumenih izdelkov v panogi. V proizvodnji pnevmatike znaša njen delež 34 %, v proizvodnji gumeno tehničnih izdelkov pa 20 %.

Skupnost tozdov TAP

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Indeks na plan	Indeks I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI.
Eksterna realizacija	355.995	101,0	157,9	98,5
Izredni dohodki	5.360	439,3	233,9	1,5
CELOTNI DOHODEK (brez interne realizacije)	361.355	102,2	150,0	100,0
Amortizacija	19.069	95,1	181,0	115,3
Materialni stroški	244.769	98,9	135,1	67,7
PORABLJENA SREDST.	263.838	98,6	136,9	73,0
Doseženi dohodek	97.517	113,5	278,6	27,0
Pogodbene obveznosti	15.384	145,7	207,4	4,3
Zakonske obveznosti	13.796	170,8	236,8	3,8
Osební dohodki	30.224	94,5	137,1	8,4
Ostane doh. za sklade	38.113	108,1	—	10,5

Poslovni uspeh

V prvih šestih mesecih je skupnost tozdov TAP dosegla kljub neugodnim gospodarskim razmeram zadovoljive poslovne rezultate. Eksterna realizacija je bila dosežena z indeksom 101 v primerjavi z enakomerno dinamiko plana, oziroma je večja za 58 % v odnosu za isto obdobje lani. Skoraj v isti dinamiki so se v prvem polletju gibalí materialni stroški — indeks na plan 98,9, vendar so le-ti v II. kvartalu relativno porasli v odnosu na prvo tromesečje. Analogno se je zmanjšal relativni delež dohodka v celotnem dohodku, in sicer od 34,3 % v prvem kvartalu na 27,0 %, medtem ko je v absolutnem znesku večji za 13,5 % glede na plan.

Ostane dohodka predstavlja 10 % CD oziroma je dosežen v višini 38.113 tisoč din. Relativno zmanjšanje akumulativnosti, dosežene v prvih šestih mesecih, je posledica povečanih materialnih stroškov, predvsem pa pogodbenih in zakonskih obveznosti. Zlasti so na rezultat vplivali odpisi terjatev v višini 4.803 tisoč din.

Pričakovati je, da bo glede na že sprejete ukrepe Zveznega izvršnega sveta, o znižanju cen pnevmatik v poprečju za 7 % akumulativnost znatno upadla. V kolikor pa se bodo v naslednjih mesecih pogoji poslovanja še poslabšali (eventuelne spremembe v pariteti valut), bo potrebno takojšnje usklajevanje cen, sicer bo akumulativnost padla izpod kritične meje reprodukcijske sposobnosti.

Proizvodnja

Stozd TAP je v prvem polletju letošnjega leta proizvedla 11.568 ton pnevmatike; vrednotene po variabilnih stroških v višini 318,6 mio din. V primerjavi z enakim razdobjem lani se je fizični obseg proizvodnje povečal za 17,4 %.

Primerjava proizvodnje na poprečno zaposlenega v prvem polletju s proizvodnjo doseženo na poprečno zaposlenega v letu 1974 kaže, da je bila proizvodnja na zaposlenega letos za 7,9 % višja.

Izpolnjevanje letne dinamike za I. polletje letošnjega leta prikazuje naslednja tabela:

Pokazatelj	Letna dinamika	Realizacija	Indeks
Tozd — vulkanizacija avtoplaščev			
količina v tonah	10.191	10.409	102,1
VS v 000 din	291.366	292.883	100,5
Tozd — izdelava avtozračnic			
količina v tonah	1.160	1.159	99,9
VS v 000 din	25.390	25.729	101,3
Stozd — TAP			
količina v tonah	11.351	11.568	101,9
VS v 000 din	316.756	318.612	100,6

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da je proizvodnja potekala v okviru planiranih količin in vrednosti. Pregled doseganja letne dinamike po posameznih osnovnih skupinah izdelkov pa izkazuje, da le-ta pri radialnih tovornih avtoplaščih ni bila dosežena zaradi težav pri osvajanju nove tehnologije.

Gibanje kvalitete

V prvem polletju letošnjega leta je TAP pri proizvodnji izdelkov dosegla v povprečju 97,68-procentno kvaliteto in tako presegla postavljen normativ (97,46 %) za 0,22 %. Doseženi prihranek zaradi presežanja normativne kvalitete znaša v celoti 1.134.512 din. Prihranek pa je bil dosežen izključno pri potniških avtoplaščih in to v vrednosti 2.616.077 din, pri vseh drugih skupinah izdelkov pa je bila dosežena kvaliteta slabša od normativne.

Prodaja

Stozd TAP je v prvem polletju letos prodala za 356 mio din gotovih izdelkov. Od celokupne prodaje je 90 % vrednosti izdelkov prodala na domačem trgu (od tega 23,8 % preko POS-a) izvozila pa 10 % vrednosti izdelkov, kar predstavlja 1.977.846 \$ in je izvoz v primerjavi z enakim obdobjem lani dosežen z indeksom 81,2.

Doseganje letne dinamike po osnovnih skupinah izdelkov prikazuje naslednja tabela:

	Neto realizacija I — VII	Dosežen rabat %	Indeks na LP
avtoplašči tovorni	153.656,2	17,3	115,9
avtoplašči poltovorni	34.522,8	19,1	115,6
avtoplašči potniški	128.843,2	26,6	123,4
plašči za indust. vozila	2.321,5	15,9	96,3
avtozračnice tovarne	13.696,1	20,9	141,6
avtozračnice potniške	20.216,2	19,6	133,6
ščitniki	2.735,9	13,9	271,4
Skupaj:	355.991,9	21,3	120,7

Iz prikazanega pregleda je razvidno, da celokupna prodaja za 20,7 % presega letno plansko dinamiko. Pri visokem presežanju letnega plana pa je potrebno upoštevati, da je letni plan za I. polletje za 27 % nižji od plana za II. polletje.

Po posameznih prodajnih poteh letni plan presega DP in to za 39,9 %, prodajna organizacija Save za 22,6 %, izvoz pa je za 39,2 % pod planom. Vzrokov za nedoseganje plana izvoza je več. Zaradi potreb po deviznih konvertibilnih sredstvih je plan izvoza za leto 1975 v primerjavi z letom 1974 večji za 58 %. Tržna situacija se je v Zahodni Evropi, kamor je usmerjen naš izvoz, zaradi avtomobilske krize, močno zaostrila. Poleg tega je prva oprema zelo zmanjšala nabavo avtopnevmatike, kar je vplivalo na povečanje zaloga. Po drugi strani pa v tem obdobju še nismo uspeli proizvajati jeklene potniške in tovarne radialne pnevmatike, ki je v izvoznem planu ena bistvenih postavk.

Rabatne stopnje so bile dosežene v povprečju za 0,2 % nižje od planiranih. Zaradi nižjih rabatnih stopenj je bilo pri celokupni prodaji doseženega 732.000 din prihranka (domača prodaja je dosegla 797.400 din, izvoz 65.900 din prihranka, pri POS pa je bil dejanski rabat za 131.300 din večji od planiranega).

Zaloge gotovih izdelkov

Zaloge gotovih izdelkov, vrednotene po VS znašajo 30. 6. 1975 56 mio din in so se v primerjavi s stanjem 1. 1. 1975 v povprečju povečale za 35 %. Največ so se povečale zaloge tovornih avtoplaščev in to za 152 %. Podatki kažejo, da se zaloge gotovih izdelkov (stanje zalog 30. 6. 1975) glede na polletno proizvodnjo obrnejo v 32 dneh. Dnevi vezave so se tako v letošnjem letu v primerjavi z enakim razdobjem lani povečali za 121,4 %.

Zaposlovanje

V I. polletju 1975 je v stozd TAP na novo združilo delo 137 delavcev, v tem času pa je 83 delavcem prenehala lastnost delavca v združenem delu. V vseh tozd, razen v skupnih službah se je fluktuacija v primerjavi z lanskim letom močno povečala.

Stanje in gibanje zaposlenih v stozd TAP v I. polletju 1975 po tozdih prikazuje tabela:

TOZD	Zač. st. 1. 1. 75	Gibanje v I. polletju			Stanje 30. 6. 1975	Povečanje	
		prišlo	odšlo	razlika pri int. flukt.		št.	%
PA	111	16	9	+ 3	121	+ 10	9,0
KF	374	59	39	+ 1	395	+ 21	5,6
VU	116	33	18	+ 1	132	+ 16	13,8
AZ	104	19	12	— 2	109	+ 5	4,8
SS	212	10	6	— 2	214	+ 2	0,9
stozd TAP:	917	137	84	+ 1	971	+ 54	5,9

Iz pregleda je razvidno, da se je stanje zaposlenih v TAP povečalo za 54 delavcev oz. za 5,9 %, od tega 16 na račun plana kadra za leto 1975, ostalo pa na račun nadomestil iz leta 1974.

Osební dohodki

Za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 1975 je bilo v TAP planiranih 30.566.992,00 din bruto osebnih dohodkov, izplačanih pa je bilo 29.394.334,00, to je za 3,8 % manj, z ozirom na to:

1. da je v TAP za 4,4 % delavcev manj kot je bilo predvideno,
2. da je bilo opravljenih za 6,96 % manj nadur, kot je bilo planirano,
3. da je bilo plačanih 0,7 % manj ur, ker je en delovni dan manj je razumljivo, da planirana masa osebnih dohodkov ni bila v celoti izplačana, čeprav so bile VT za obračun OD višje od planiranih.

Povprečni neto OD na zaposlenega se je v prvi polovici tega leta v odnosu na povprečni neto OD na zaposlenega za leto 1974, povečal za 21,0 %. Na povprečje OD je vplivalo naslednje:

1. povečanje planske VT v januarju od 0,175 din/uro na 0,180 din na uro, to je za 2,86 %,
2. povečanje mase OD za oceno kvalitete dela od 4,5 % na 8,5 % od mase OD,
3. povečanje OD za kvaliteto izdelkov na osnovi novega pravilnika o delitvi OD, ki omogoča nagrajevanje za kvaliteto izdelkov v razponu od — 10 % do + 10 % od OD za ure na delu,
4. prehod od analitskih ocen na obračunske osnove v mesecu marcu, s čimer se je povečala masa točk in seveda tudi masa OD.

Največji porast OD je opaziti v mesecu marcu, potem pa osebni dohodki iz meseca v mesec padajo, deloma zaradi slabših delovnih uspehov, v juniju pa predvsem zaradi tega, ker je odpadel en delovni dan.

Analiza splošnih stroškov

Prilagojeni stroški stozd TAP so večji od planskih zaradi presežene planske zaposlenosti za 3 %. Kljub večjim dovoljenim (prilagojenim) stroškom, so v I. polletju dejanski stroški za 3 % večji.

Poglavitna negativna odstopanja so pri naslednjih stroških:

— poraba energije — negativni odmik je nastal pri porabljeni pari in električni energiji. Dejanska poraba po števcu je večja kot se je predvidevalo, na drugi strani je vpliv zimskih mesecev (ko se porabi več energije za ogrevanje) večji v I. kot v II. plletju.

— Dejansko je bilo porabljenega pisarniškega materiala na vseh stroškovnih mestih več kot je bilo dovoljenega, kar kaže na neupoštevanje varčevalnega programa.

— Dejanski stroški proizvodnih storitev so večji zaradi več zaračunanih storitev med stozd, kot se je predvidevalo v letnem planu.

— Pri potnih stroških, kilometrih, dnevnicah je opaziti pozitivne učinke akcijskega programa.

— Večji odmiki pri tekočih popravilih so v tozd Polizdelki (16 %) in Vulkanizaciji (24 %).

Skupnost tozdov TTI

(v 000 din)

Opis	Doseženo		Plan		Indeks na plan	Struktura I. — VI.
	I. — VI. 75	I. — VI. 75	I. — VI. 75	I. — VI. 75		
Eksterna realizacija	234.257	228.097	102,7	97,6		
Izredni dohodki	5.658	—	—	2,4		
CELOTNI DOHODEK (brez interne realizacije)	239.915	228.097	105,2	100,0		
Amortizacija	13.328	15.262	87,3	5,5		
Materialni stroški	164.243	153.421	107,1	68,5		
PORABLJENA SREDSTVA	177.571	168.683	105,3	74,0		
DOSEŽENI DOHODEK	62.344	59.414	104,9	26,0		
Pogodbene obveznosti	3.823	3.988	95,9	1,6		
Zakonske obveznosti	9.886	8.425	117,3	4,1		
Osební dohodki	41.430	42.809	96,8	17,3		
Ostane dohodka za sklade	7.205	4.192	171,9	3,0		

V prvem polletju je skupnost tozdov TTI dosegla eksterno realizacijo 234.257 tisoč din in je glede na plan dosežen z indeksom 102,7. Iz relativne strukture celotnega dohodka je razvidno, da poslovni učinki zaostajajo z ozirom na predvideno dinamiko. Doseženi dohodek v znesku 62.344 tisoč din predstavlja 26,0 % CD, medtem ko je v prvem kvartalu znašal 33,6 %. Na znižanje dohodka so vplivali porasli materialni stroški, ki se gibljejo nad doseženo dinamiko CD.

Finačni rezultat oz. ostanek dohodka v višini 7.205 tisoč din je v relativnem upadanju in predstavlja 3,0 % dohodka, v prvem tromesečju 3,7 %. V strukturi dohodka so v primerjavi s planom najbolj porasle zakonske obveznosti — indeks 117,3, medtem ko se pogodbene obveznosti in osebni dohodki gibljejo pod planirano dinamiko.

Proizvodnja

V prvih šestih mesecih je TTI proizvedla 5.752 ton izdelkov, kar predstavlja po vrednosti, (variabilni stroški) 173.184 tisoč dinarjev. S to realizacijo je letni plan v prvem polletju presežen z indeksom količinsko 102,1 in vrednostno z indeksom 105,4. V primerjavi z enakim obdobjem lani je količinska proizvodnja višja za 12 % oz. 613 ton.

Proizvodnja po količini in vrednosti (var. stroški) po posameznih tozd je naslednja:

Tozd	Plan za I. polletje		Realizacija		Indeks	
	ton	var. str. (000)	ton	var. str.	ton	var. str.
VA	31,7	159,3	65,8	264,4	207,6	166,0
VLP	1.672	46.530,0	1.673,0	47.057,1	100,0	101,1
SI	1.541,9	48.039,6	1.512,0	52.231,1	98,1	108,7
CE	909,2	20.837,0	1.012,8	23.851,2	111,4	114,5
KI	1.247,0	32.932,6	1.229,9	33.131,3	98,6	100,6
RK	110,8	8.830,3	108,2	8.818,9	97,7	99,9
PV	120,6	7.015,6	150,7	7.830,1	125,0	111,6
Skupaj:	5.633,8	164.344,4	5.752,4	173.184,1	102,1	105,4

Kvaliteta izdelkov

V prvem poletju 1975 ima stozd TTI poprečno doseženo kvaliteto 96,01 odst., normativno pa 94,98 %, torej je dosežena kvaliteta za 1,03 % boljša od normativne. Vrednost prihranka izražena z normativno BVP znaša 2,7 mio din.

Prodaja

Stozd TTI je v prvem polletju 1975 dosegla 235,5 mio neto prodajne vrednosti in je v primerjavi s planom višja za 8,7 %. Doseganje plana in struktura po posameznih prodajnih poteh je sledeča:

v 000 din

Prodajna pot	Doseženo I-VI		Plan NPV I-VI 1975	Indeks na plan
	NPV	struktura		
Domača prodaja	159.935	67,9	142.469	112,3
POS	57.649	24,5	46.640	123,6
Izvoz	13.285	5,6	57.509	48,3
Lastna poraba	4.640	2,0	—	—
Skupaj:	235.509	100 %	216.618	108,7

Z rezultati, ki jih je prodaja TTI dosegla pri prodaji izdelkov v I. polletu tega leta, smo lahko zadovoljni, kljub temu da razmere za prodajo niso bile ugodne. Pri tem mislimo na zasičenost trga nekaterih izdelkov, nižje cene konkurence, konkurenčni uvoz itd.

Na domačem trgu se je teže prodajala industrijska pnevmatika, ker je bil trg zasičen s tem proizvodom. Prodajo velo in moped pnevmatike na domačem trgu je oviral zastoj v prodaji industriji koles in motorjev. Manj kot smo predvideli, smo iztržili tudi pri profilih — zato je več vzrokov — v aprilu in maju so se izdelovale cevi za izvoz; v zaostanku je izdelava profilov na napravi za kontinuirno vulkanizacijo (predvidoma septembra); vzrok za manjšo realizacijo pa so tudi razmeroma visoke cene naših profilov. Pri lepilih bi bila realizacija še večja, če bi bile kapacitete večje (tudi skladišče primerno) in ne bi bilo izpadov zaradi slabe kvalitete. Slednje velja tudi za posebne tehnične plošče. Ovir večji prodaji so bile tudi cene, ki so višje kot jih ima konkurenca. Ležalne blazine so se prodajale slabše kot prejšnja leta.

Domača prodaja je dosegla v prvem polletju prihranek pri rabatih v višini 3,7 mio din in tako realizirala akcijski program, ki je predvideval za 1 % znižane rabatne stopnje, medtem ko POS in izvoz presegata planske rabatne stopnje za 1 oz. 9 %.

Izvoz

V prvem polletju je Skupnost tozdov TTI realiziral izvoz v višini 13,3 mio din, kar predstavlja 768 tisoč din. V primerjavi s planom je izvoz v tem obdobju dosežen z indeksom 48,3 in je napram enakem obdobju lani nižji za 24 %.

Neizvrševanje plana je posledica izredno neugodnih cen naših izdelkov predvsem na zahodnem tržišču, ki so posledica znane recesije na teh tržiščih.

Zaloge gotovih izdelkov

Zaloge gotovih izdelkov na dan 30. VI. 1975 vrednotene po variabilnih stroških znašajo 61,8 mio din in so v primerjavi s stanjem 1. I. 1975 za 9 % višje. Dnevi vezave izražene s primerjavo stanja zalog na dan 30. 6. s povprečno proizvodnjo za prvo polletje znašajo 64 din. V primerjavi z enakim obdobjem lani so dnevi vezave večji za 13 dni oz. 25 %.

Ker nam kopičenje zalog slabša likvidnost in zmanjšuje dohodek, smo že pred časom začeli akcijo za prodajo vseh nekurantnih zalog.

Zaposlovanje

V I. polletju 1975 je v stozd TTI na novo združilo delo 78 delavcev, v tem času pa je 68 delavcem prenehala lastnost delavcev v združenem delu. Fluktuacija se je povečala le v TOZD CE in je trenutno med najvišjimi v okviru DO, zato mora ta TOZD pristopiti k takojšnjim ukrepom za zmanjšanje fluktuacije.

Stanje in gibanje zaposlenih v stozd TTI v I. polletju 1975 po tozdih prikazuje tabela:

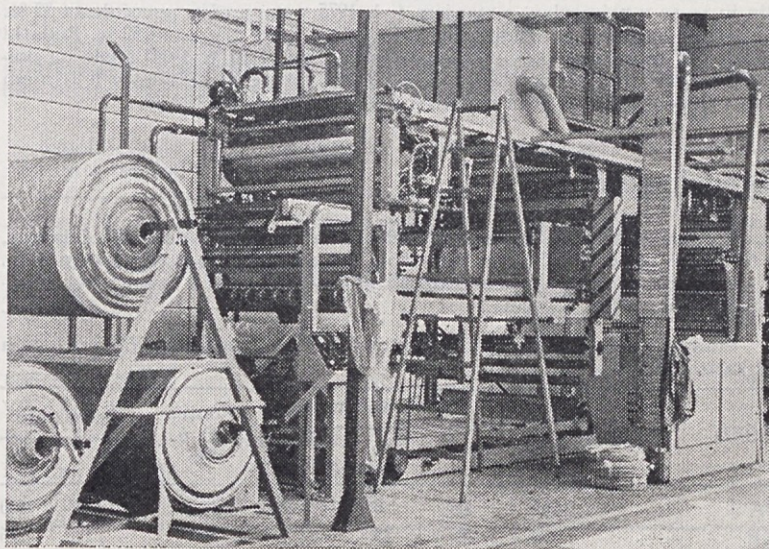
Tozd	Zač. st. 1. I. 75	Gibanje v I. polletju			Stanje 30. 6. 75	Povečanje	
		prišlo	odšlo	razlika pri int. fluk.		št.	%
VA	114	—	4	—	110	— 4	96,5
VLP	320	10	10	+ 1	321	1	100,3
SI	343	18	13	—	348	5	101,5
CE	171	34	21	— 6	178	7	104,1
PV	43	4	4	+ 10	53	10	123,2
KI	103	2	2	— 7	96	— 7	91,8
RK	79	4	3	+ 3	83	+ 4	105,1
SS	246	6	11	+ 14	255	+ 9	103,2
Stozd TTI:	1.419	78	68	+ 15	1.444	+ 25	101,8

Iz pregleda je razvidno, da se je stanje zaposlenih v TTI povečalo za 25 delavcev oz. za 1,8 %, od tega na račun plana 1975 10 delavcev, ostalo pa gre na prenos delavcev iz SKZ v TTI ob reorganizaciji SKZ v TTI. Tako lahko ugotovimo, da skupnost TOZD TTI izkazuje za I. polletje nizko stopnjo povečanja, kar je v skladu s politiko zaposlovanja.

Osební dohodki

V obdobju od 1. I. do 30. 6. 1975 je bilo v TTI izplačanih 40.899.198 din bruto osebnih dohodkov, planiranih pa je bilo za to obdobje 40.879.002 din. To pomeni, da je planirana masa za osebne dohodke za to obdobje procentualno enaka izplačani.

Plan nadur za I. polletje so sicer prekoračili za 23,1 % pa tudi vrednosti točk za obračun OD so bile višje, kot so bile planirane. Plačanih je bilo 0,7 % manj ur, ker je odpadel en delovni dan, zato planirane mase OD niso prekoračili.

V tozdu UU pričakujejo, da bodo že v mesecu avgustu spravili v pogon nov stroj za vtiskovanje in stroj za lakiranje. Pričakujejo, da bodo od pristojnega organa dobili dovoljenje za obratovanje novega stroja za pripravo poliuretanskih mas in lakov ter pralnega stroja znamke »Triton« za pranje posod.

Povprečni neto OD na zaposlenega za I. polletje 1975 je za 21,2 % višji od povprečnega neto OD na zaposlenega v letu 1974.

Osební dohodki so se dvignili:

1. zaradi povečanja planske vrednosti točke v januarju od 0,175 din/uro na 0,180 din/uro,

2. zaradi povečanja mase OD za oceno kvalitete dela v januarju od povprečno 4,5 % na povprečno 8,5 % od OD za ure na delu,

3. zaradi povečanja OD za kvaliteto izdelkov na osnovi novega pravilnika o delitvi OD, ki omogoča nagrajevanje kvalitete izdelkov v razponu od -10,0 % do +20 % od OD za ure na delu; dotlej je bil razpon le od -10 % do +10 % od OD za ure na delu,

4. zaradi prehoda od analitskih ocen na obračunske osnove v mesecu marcu, zaradi česar se je povečala masa točk in s tem tudi masa osebnih dohodkov.

Tozd UU

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Indeks na plan	Indeks I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI.
Eksterna realizacija	74.052	73,2	—	99,2
Izredni dohodki	636	—	—	0,8
CELOTNI DOHODEK (brez interne realizacije)	74.688	73,8	—	100,0
Amortizacija	2.481	46,5	—	3,3
Materialni stroški	77.438	92,0	—	103,7
PORABLJENA SREDSTVA	79.919	89,3	—	107,0
DOSEŽENI DOHODEK	5.231	—	—	7,0
Pogodbene obveznosti	3.049	113,1	—	4,1
Zakonske obveznosti	708	67,1	—	1,0
Osební dohodki	4.790	92,5	—	6,4
Ostanek dohodka oz. nedoseganje dohodka	13.778	—	—	18,5

V drugem četrtletju so se gospodarske razmere na področju poslovanja umetnega usnja še poslabšale. Posledice neugodnih razmer se neposredno odražajo na doseženi finančni rezultat. Tako so bila v prvem polletju ugotovljena porabljená sredstva oz. materialni stroški v višini 79.919 in so večja za 3.231 tisoč din, kot je bil realiziran celotni dohodek.

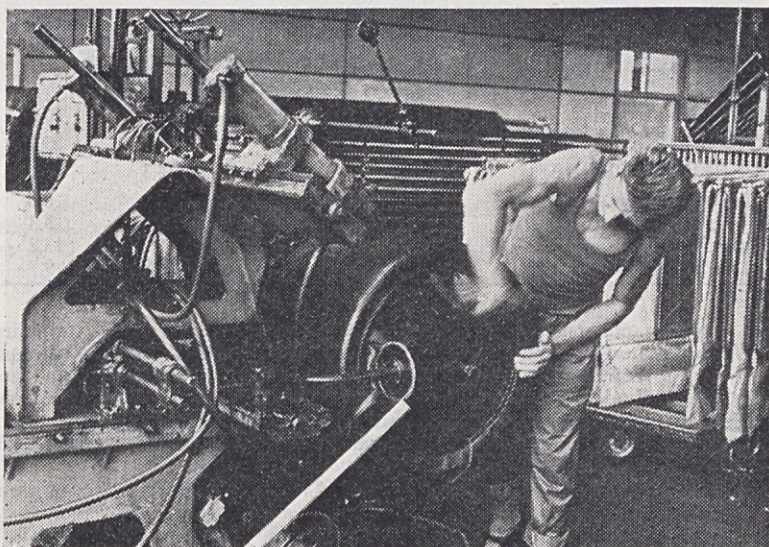
Skupaj ugotovljeni izpad dohodka za prvo polletje znaša 13.778 tisoč din, na katerega je v znatni meri vplival odpis terjatev s prekoračenim zakonskim rokom v znesku 2.911 tisoč din.

Proizvodnja

Tozd UU je v prvem polletju letošnjega leta proizvedel 1.840,2 ton izdelkov, vrednotenih po VS v vrednosti 64 mio din. Z doseženimi rezultati dosega 79,3 % količinskega plana in 80,2 % vrednostnega plana. Na neizvršitev planske vrednosti so vplivali naslednji vzroki:

- pomanjkanje ustreznega PVC-ja
- desortirane zaloge tekstila in pomanjkanje trikoja
- desortirane zaloge deseniranega papirja
- uvajanje tehnologije na novih strojih
- ozka grla v dodelavi

Sprememba režima uvoza PVC-ja se je v drugem četrtletju poznala še bolj kot v prvem. Nabaviti je bilo treba večje količine domačega PVC-ja, ki je kvaliteten slabši, zato je prihajalo do zastojev in ozkih grl v pripravi

Na poslovni uspeh lahko in mora vplivati sleherni Savčan.

past, saj je izdelava past iz domačega PVC-ja pogojena z dvakratno predelavo na trovaljčnikih.

Sprememba režima uvoza tekstila se je poznala zlasti pri trikojih. Del uvoženega trikoja smo zamenjali z domačim, toda količine, ki so jih sposobni dati domači proizvajalci ne pokrivajo vseh naših potreb.

Gibanje kvalitete izdelkov

V prvem polletju je umetno usnje doseglo v poprečju 91,50 % kvaliteto izdelkov, kar je za 0,17 % manj od normativne kvalitete. Izguba zaradi nedosežene normativne kvalitete znaša tako 116.465 din. Iz podatkov je razvidno, da se je kvaliteta znatno poslabšala v drugem četrtletju

I. kvartal	+ 346.095 din
II. kvartal	— 462.560 din
I.—VI.	— 116.465 din

in sicer iz več vzrokov:

Poizkusna proizvodnja na novem nanašalnem stroju se je izvajala samo dva meseca (poročilo ne zajema kvalitete dela stroja v tem času), kar ni zadostovalo za osvojitve kvalitete izdelave izdelkov in so se napake in pomanjkljivosti odražale na redni proizvodnji.

Na slabšo kvaliteto je nadalje vplivala nerešena tehnologija pri nekatereh izdelkih in prehod na domače surovine (PVC, tekstil), ki so bistveno slabše kvalitete kot uvožene. Seveda pa so na slabšo kvaliteto vplivale tudi napake, nastale iz subjektivnih vzrokov.

V prvem polletju je bilo rešenih 14 reklamacij. Skupna škoda znaša 77.780 din, to je 0,11 % od neto vrednosti realizacije. Najpogostejši vzroki za reklamacije so bile takomenovane skrite napake (odstop fizikalnih lastnosti, ki se jih z analizo in nenehno kontrolo ne da ugotoviti, oz. jih pri analiziranih vzorcih ni bilo) in pa odstopanja v niansah.

Prodaja

Tozd UU je v prvem polletju letošnjega leta prodal za 74 mio din izdelkov, od tega za 94 % vrednosti izdelkov na domačem trgu, 6 % vrednosti izdelkov pa na tujem trgu. Iztržek pri izvozu po dolarski vrednosti znaša 249.679 \$, kar je 62,5 % dolarske vrednosti izvoza v prvem polletju lani. Indeks na plan kaže, da je realizacija dosežena 76 %.

Konjunktura umetnega usnja na jugoslovanskem tržišču je relativno dobra, vendar je trg prenasíčen s tovrstnim artiklom, tako da ne more asorbirati naše povečane proizvodnje. Na našem trgu srečujemo proizvajalce s skupno kapaciteto ca. 38.000.000 m² umetnega usnja ter plastificiranih tkanin letno, poleg tega pa je bil v I. polletju znaten uvoz iz DDR, Italije in ZRN. Uvozne količine, ki so s kontingentom 92.000.000 N din dovoljene za leto 1975, cenimo na ca. 2.000.000 m², da ne omenjamo še velikih zalog uvoznega umetnega usnja iz leta 1974. Propustnost jugoslovanskega trga za umetno usnje in plastificirane tkanine cenimo za 15—17.000.000 m². Iz navedenih podatkov lahko vidimo, da jugoslovanski proizvajalci izkoriščajo svoje kapacitete le 34—40 %.

Zaradi vseh navedenih problemov smatra PS tozd UU za potrebno, da DO »SAVA« — Kranj ustrezno ukrepa pri odgovornih forumih tako z zahtevom o kontroli oz. prepovedi novih investicij na področju umetnega usnja v Jugoslaviji na eni strani, kot z zahtevom za prepoved uvoza umetnega usnja ter sprostitev uvoza surovin na drugi strani.

Situacijo v prodaji umetnega usnja lahko delno izboljšamo (ne pa rešimo), če realiziramo naslednje naloge:

1. Izboljšamo in uredimo preskrbljenost s surovinami
2. Pravočasno izdamo vse modne novitete in kolekcije
3. Intenzívno delo z našimi predstavniki
4. Posvetimo večjo pozornost osebnim stikom z našimi kupci
5. Delno spremenimo naš proizvodno-prodajni asortiment s težke na lahko galanterijo, predvsem PVC-PU kombinacijo
6. Razvijamo v najkrajšem času tiste nove artikle, od katerih pričakujemo dober finančni efekt. To so: PVC transportni trakovi, PZ oblačilno umetno usnje, poromerno umetno usnje.

Zaloge gotovih izdelkov

Podatki kažejo, da zaloge postopoma naraščajo in so končne za 8,7 % višje od začetnih. Glede na stanje 30. 6. 1975 se zaloge obrnejo v 85 dneh. Dnevi vezave so se v primerjavi z enakim razdobjem lani povečali za 136 %.

Zaposlovanje

V I. polletju je v tozd na novo združilo delo 14 novih delavcev, osmim pa je prenehala lastnost delavcev v združenem delu. Stanje se je povečalo za 17 delavcev iz 143 na 160 delavcev, kar predstavlja 2,6 %. Tudi tukaj je potrebno povečanje zaposlenih interpretirati s stopnjo produktivnosti. Fluktuacija je 3,1 %.

Osební dohodki

V umetnem usnju je bilo za obdobje 1.1. do 30.6.1975 planiranih 4.945.002 din bruto osebnih dohodkov, izplačanih pa je bilo 4.710.770 din, to je za 4,7 % manj.

Planirane mase bruto osebnih dohodkov niso dosegli kljub temu, da so bile VT za obračun OD bistveno višje od planiranih in da so opravili 2,7-krat več nadur kot je bilo planirano za to obdobje.

Vzroki so naslednji:

1. ob koncu junija je bilo zaposlenih 12,8 % delavcev manj, kot je bilo predvideno,

2. plačanih je bilo 0,7 % manj rednih ur, ker je odpadla ena delovna sobota.

Povprečni neto OD na zaposlenega so se v I. polletju z ozirom na leto 1974 dvignili za 26,4 %, kar kaže, da so se od vseh delavcev v Savi, delavcem v Umetnem usnju osebni dohodki povečali v največji meri.

Vzroki so naslednji:

1. povečanje planske VT v januarju od 0,175 din/uro na 0,180 din/uro, to je za 2,86 %,

2. povečanje mase OD za oceno kvalitete dela od povprečno 4,5 % na povprečno 8,5 % mase OD za ure na delu,

3. prehod od analitskih ocen na obračunske osnove v mesecu marcu, s čimer se je povečala masa točk in s tem tudi masa osebnih dohodkov,

4. poskusna proizvodnja v novi tovarni umetnega usnja, vsled česar imajo delavci, ki sodelujejo v proizvodnji v skladu z določilom pravilnika o delitvi OD ca. 10 % višje osebne dohodke, kot normalno.

Skupnost tozdv KET

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Plan I.—VI. 75	Indeks na plan	Indeks I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI.
— eksterna realizacija	13.352	10.370	128,8	127,5	16,7
— interna realizacija	66.199	68.206	97,1	186,7	82,8
— izredni dohodki	425	—	—	1214,3	0,5
CELOTNI DOHODEK	79.976	78.576	101,8	174,0	100,0
— amortizacija	4.183	4.538	92,2	442,7	5,2
— materialni stroški	49.021	48.862	100,3	168,1	61,3
PORABLJENA SREDSTVA	53.204	53.400	99,6	176,8	66,5
DOSEŽENI DOHODEK	26.772	25.176	106,3	168,8	33,5
— pogodbene obveznosti	5.440	5.004	108,7	316,1	6,8
— zakonske obveznosti	3.719	2.936	126,7	150,4	4,7
— osebni dohodki	14.230	16.763	84,9	149,2	17,8
— ostanek dohodka	3.383	473	715,2	158,6	4,2

Skupnost tozdv KET je v I. polletju realizirala 79.976 tisoč din celotnega dohodka, ki se giblje v višini planirane letne dinamike. V relativnem porastu so ugotovljeni materialni stroški oz. porabljena sredstva in predstavljajo 66,5 % CD — v prvem četrtletju je omenjeni delež znašal 61,9 %. Če od celotnega dohodka odštejemo porabljena sredstva, ugotovimo dohodek v višini 26.772 tisoč din. V strukturi dohodka so v primerjavi s planom najbolj porasle zakonske obveznosti — indeks 126,7 in pogodbene obveznosti — 108,7, medtem ko so osebni dohodki doseženi z indeksom 84,9. Celotni dohodek je dosežen iznad dinamike materialnih stroškov, kar se odraža v znatno večji ustvarjalni akumulaciji, kot je bila predvidena po gospodarskem načrtu.

Analiza stroškov

Skupnost tozdv KET je imela v I. polletju 1975 77.055.331 din stroškov, od tega jih je pokrila direktno s finančnim rezultatom 59.259.876 din, ostali stroški so bili in bodo pokriti preko realizacije delovnih nalogov.

Dejanska proizvodnja merjena v številu učinkovito opravljenih delovnih ur po nalogih in proizvedeni količini energije je za skupnost tozdv KET za 4 % večja od planirane po tozdv pa se giblje:

- Vzdrževanje 94 %
- Orodjarna 87 %
- Lovski material in embalaža 101 %
- Energetika 113 %
- Transport 102 %

Ugodne vplive na uspešno poslovanje je imelo pozitivno gibanje stroškov po tozdv, negativno pa negativni odniki pri kalkulativnih stroških (pogodbene in zakonske obveznosti), in sicer:

- Skupne službe —
- Vzdrževanje —6 %
- Orodjarna —3 %
- Lovski material in embalaža —3 %
- Energetika —3 %
- Transport —2 %
- Kalukulativni stroški +7 %

— pomeni, da so dejanski stroški manjši od prilagojenih

Prihranki pri splošnih stroških, ki so si jih začrtali v skupnosti tozdv KET na začetku leta, so se v I. polletju realizirali 77 %, kar znese 703.873 din.

Zaposlovanje

V I. polletju je v skupnosti tozdv KET združilo delo 41 delavcev, 32 pa je prenehala lastnost delavcev združenega dela.

Fluktuacija je visoko nad poprečjem v tozdv Transport, zato mora ta tozdv takoj pričeti z ukrepi za zmanjšanje fluktuacije.

Stanje in gibanje zaposlenih prikazuje naslednja tabela:

Tozdv	Začetno stanje 1. 1. 75	Gib. v I. polletju 1975			Stanje 30. 6. 75	Povečanje	
		prišlo	odšlo	razl. pri int. flukt.		število	%
Vzdrževanje	114	8	9	—	113	—1	—0,9
Energetika	55	2	1	—3	53	—1	—3,6
Orodjarna	57	2	3	—1	55	—1	—1,7
Lovski material	—	—	—	—	—	—	—
in embalaža	47	3	1	—1	48	+1	2,1
Transport	119	27	21	—	125	+6	5,0
Skupne službe	58	2	—	+1	61	+3	5,2
SKUPAJ KET	450	41	32	—4	455	+5	1,1

Iz pregleda je razvidno, da se je stanje zaposlenih v KET povečalo le za 5 delavcev oz. 1,1 %. Na račun P/75 se je zaposlilo 16 delavcev, vendar pa imamo nepokritih več nadomestil, ker nekatere poklice kot so orodjarji, rezkalci, električarji itd. težje pridobimo.

Osebni dohodki

Za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 1975 je bilo planirano za KET 16.077.520.— bruto osebnih dohodkov, izplačano pa je bilo 13.642.620.—, kar je za 14,8 % manj.

V KET se je sicer število zaposlenih povečalo za manj kot je bilo predvideno, tudi plan nadur za I. polletje so dosegli le 85,5 % in zaradi izpada ene delovne sobote je bilo 0,7 % manj plačanih rednih ur, vendar pa s tem ne moremo utemeljiti takšnega zaostajanja izplačanih OD za planiranimi. Plan OD za KET je previsoko postavljen, predvsem zaradi preocnitve in usklajevanja OD oziroma AO zaposlenih iz pripojenih tozdv in ker je bilo pri izračunu planirane mase OD upoštevano preveliko število nadur.

Poprečni neto osebni dohodki na zaposlenega v KET v I. polletju 1975 in primerjava z istim obdobjem lanskega leta:

Mesec	Poprečni neto OD na zaposlenega 1975	1974	Indeks 1975/1974
I.—VI. 1975	3.523	3.054	115,4

V letu 1975 je prišlo v KET do precejšnjih organizacijskih sprememb. Priključila sta se dva nova tozda: Orodjarna ter Lovski material in embalaža. Zato osebni dohodki letošnjega in lanskega leta skorajda niso primerljivi.

Najvišji poprečni OD so dosegli v marcu, ko se je planska VT dvignila od 0,175 na 0,180 din/uro in ko smo od analitskih ocen prešli na obračunske osnove.

V juniju pa je poprečni OD bistveno nižji, ker ima ta mesec le 176 plačanih ur.

Skupnost tozdv TOTRA

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Indeks na plan	Indeks I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI.
Eksterna realizacija	78.716	130,7	181,4	98,5
Izredni dohodki	1.171	—	80,9	1,5
CELOTNI DOHODEK (brez interne realizacije)	79.887	132,6	178,1	100,0
Amortizacija	2.079	85,0	88,8	2,6
Materialni stroški	56.246	139,6	212,6	70,4
PORABLJENA SREDSTVA	58.325	136,5	202,5	73,0
DOSEŽENI DOHODEK	21.562	123,1	134,3	27,0
Pogodbene obveznosti	637	92,7	99,8	0,8
Zakonske obveznosti	2.613	104,6	159,1	3,3
Osebni dohodki	10.570	102,7	131,0	13,2
Ostanek doh. za sklade	7.740	191,7	135,8	9,7

V prvem polletju je skupnost tozdv TOTRA dosegla 79.887 tisoč din celotnega dohodka in je glede na plan dosežen z indeksom 132,6, oziroma je za 78 % večji, kot je bil realiziran v enakem obdobju lani. Iz analize celotnega dohodka je razvidno, da so materialni stroški oz. porabljena sredstva v rahlem porastu, zaradi česar dohodek zaostaja za dinamiko CD. Prav tako so glede na plan porasle zakonske obveznosti — indeks 104,6 in osebni dohodki — indeks 102,7.

Ostanek dohodka za sklade predstavlja 9,7 % CD in je v odnosu na plan presežen za 91,7 %, ki pa zaradi že omenjenega porasta stroškov in obveznosti kaže tendenco upadanja. Razmeroma ugodni poslovni rezultati so tudi odraz porasta produktivnosti dela in maksimalnega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti.

Proizvodnja

Skupnost tozdv TOTRA je v prvem polletju 1975 proizvedla 2.430 ton izdelkov in tako preseгла polletni plan za 15 %, proizvodnja, vrednotena po variabilnih stroških pa je za 8 % višja od planirane.

Pregled po tozdih je razviden iz tabele:

Tozd	Proizvodnja		Plan		Indeks	
	ton	var. str. v 000	ton	var. str. v 000	ton	var. str. v 000
Pozamenterij	58	6.427	60	7.229	97	89
Izdelki iz plast. mas	2.372	42.912	2.044	38.611	116	111
SKUPAJ	2.430	49.339	2.104	45.840	115	108

Proizvodnja v tozd Pozamenterija dela v glavnem po naročilih prodajne službe in ne na zalogo in tako so bile strojne kapacitete (pri upoštevanju troizmenskega dela) izkoriščene le 65—70 %. Izdelki tozda Izdelki plastičnih mas so beležili v prvem polletju izredno konjunkturo. Kljub naporom za zmanjšanje izpadov, je bilo 9 % razpoložljivih strojnih kapacitet v rednem delovnem času neizkoriščenih, kar je posledica pomanjkanja delovne sile, električne energije, okvar in nezadostnih količin polietilena visoke gostote.

Prodaja

V prvem polletju je skupnost tozdv TOTRA realizirala za 72,1 mio din izdelkov, odpadka in ostalih storitev, kar pomeni 7 % več kot predvideva polletni plan.

Prodaja izdelkov tozd Pozamenterija je v upadanju, kar je posledica manjšega odvzema s strani trgovskih podjetij in trikotajne industrije (malo akumulativni artikli) kot tudi manjših naporov trgovskih potnikov, ki lažje dosega planse zadolžitve s prodajo cevi. Tozd Izdelki plastičnih mas je realiziral za 42.646 tisoč din izdelkov na domačem tržišču in 17.080 tisoč dinarjev pri izvozu (SSSR). Za domače tržišče je značilno veliko povpraševanje po SPE in TPE ceveh manjših dimenzij, ki pa ga zaradi omenjenih kapacitet in pomanjkanja zalog ni mogoče zadovoljiti. Prodajne cene teh cevi so več kot 10,00 din pri kg nižje od ostalih konkurenčnih podjetij. Izvoz je v primerjavi s planom dosežen 100 %.

Na povečanje storilnosti in ekonomičnosti bomo bistveno vplivali z novostmi kot je tale.

V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta je tozd Izdelki plastičnih mas povečal realizacijo za 94 %. Na tako visok % je vplival predvsem izvoz, ki ga lani ni bilo, delno pa tudi povečanje cen nekaterim izdelkom (junij 74, ca. 30 %) na domačem tržišču.

Zaloge gotovih izdelkov

V mesecu aprilu je pogorelo skladišče gotovih izdelkov in tako je bila zaloga pozamenterijskih izdelkov skoraj enaka ničli. Zavarovalnica je priznala škodo uničenih zalog v višini 6,6 mio din (5,7 dio din tozd Pozamenterija, 0,9 mio din tozd Izdelki plastičnih mas). Ne glede na velike izgube pa se je stanje v teku meseca maja normaliziralo in zaloge pozamenterijskih izdelkov zadoščajo za normalno poslovanje.

Nekoliko penizke so bile zaloge posameznih dimenzij cevi, v glavnem pa so zadoščale.

Nabava

V prvem polletju je skupnost tozdv TOTRA nabavila 1.957 ton surovin v vrednosti 34,9 mio din, od tega 1.567 ton (80 %) v vrednosti 27 mio din (77 %) na domačem trgu in 390 ton (20 %) v vrednosti 7,9 mio din (23 %) iz uvoza.

Nabava surovin v I. kvartalu ni bila problematična glede rokov in količin. Nabavne cene surovin za izdelke iz plastičnih mas so imele na domačem tržišču tendenco porasta, medtem, ko so cene uvoženih surovin padale. V II. kvartalu je postala problematična nabava vseh uvoženih materialov. Zlasti kritična je nabava PE — ND (nizkotlačni PE), ker ni domačega proizvajalca, uvoženi material iz vzhoda pa kvalitetno ne odgovarja za proizvodnjo vodovodnih cevi. Z zadnjimi ukrepi glede uvoza pa se je stanje še poslabšalo.

Zaposlovanje

V prvem polletju je v skupnost tozdv TOTRA na novo združilo delo 28 delavcev, v tem času pa je 25 delavcem prenehala lastnost delavcev v združenem delu.

Stanje in gibanje zaposlenih v skupnosti tozdv TOTRA v prvem polletju 1975 po tozdih prikazuje tabela:

Tozd	Gibanje zaposl. v I. polletju 1975				Stanje 30. 6. 75	Povečanje	
	Začetno stanje 1. 1. 75	prišlo	odšlo	razl. pri int. flukt.		število	%
Pozamenterija	129	—	—	— 2	127	— 2	— 1,6
Izd. plast. mas	74	19	15	+ 3	81	+ 7	+ 9,5
Skupne službe	118	9	10	— 1	116	— 2	— 1,7
SKUPAJ	321	28	25		324	+ 3	+ 0,9

V tozdu Izdelki plastičnih mas je fluktuacija največja. Tu se zaposluje moška delovna sila, ki jo je težko pridobiti.

Osební dohodki

V prvem polletju 1975 je bilo izplačanih 9.463.179 din bruto osebnih dohodkov in predstavlja 51,4 % celotne planirane mase. V primerjavi s planom za I. polletje 1975 je izplačana masa bruto osebnih dohodkov za 3 % večja.

Dinamika poprečnih mesečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega je v prvem polletju in primerjavo z istim obdobjem naslednja:

Mesec	Poprečni neto OD na zaposlenega 1975	Indeks 1975/1974
I.—VI.	3.420	130

Skupnost tozdv KTM - Profektor

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Indeks na plan	Indeks I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI.
Eksterna realizacija	40.078	89,5	178,8	98,9
Interna realizacija	—	—	4,7	—
Izredni dohodki	459	270,0	370,2	1,1
CELOTNI DOHODEK (brez interne realizacije)	40.537	89,5	138,1	100,0
Amortizacija	1.258	75,1	89,9	3,1
Materialni stroški	24.621	88,8	128,8	60,7
PORABLJENA SREDSTVA	25.879	88,0	126,1	63,8
DOSEŽENI DOHODEK	14.658	92,4	166,0	36,2
Pogodbene obveznosti	420	53,1	129,2	1,0
Zakonske obveznosti	1.212	78,7	113,2	3,0
Osební dohodki	7.608	88,9	113,4	18,8
Ostanek dohodka	5.419	108,8	745,4	13,4

Skupnost TOZD Kemična tovarna Moste je kljub določenim težavam v proizvodnji in prodaji dosegla v prvem polletju ugoden finančni rezultat. Zaradi relativno nižjega porasta materialnih stroškov v primerjavi z dinamiko celotnega dohodka je bil realiziran za 8,8 % večji ostanek dohodka, kot je bil planiran po gospodarskem načrtu. Iz strukture dohodka je tudi razvidno, da so v porastu zakonske in pogodbene obveznosti.

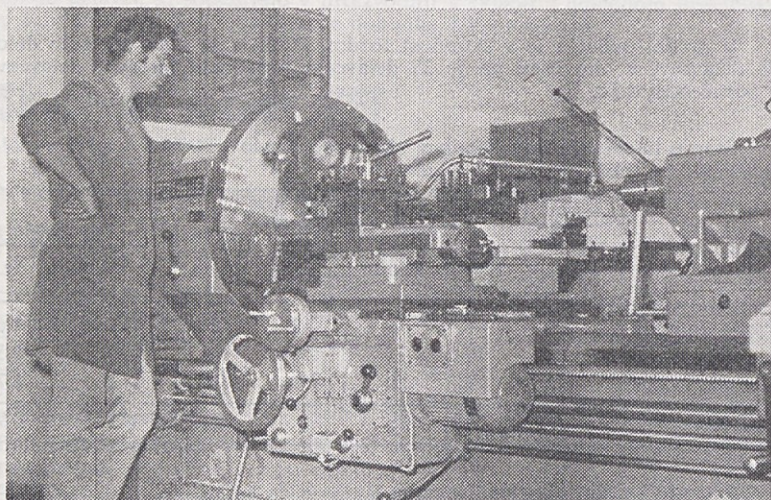

Proizvodnja

Stozd Kemična tovarna Moste je v prvem polletju 1975 proizvedla 10.274 ton izdelkov, kar vrednostno predstavlja 40,6 mio din. V primerjavi s planom za prvo polletje je proizvodnja po fizičnem obsegu za 2 % in vrednostno za 8 % izpod plana.

Pregled po posameznih tozdh prikazuje tabela:

Tozd	Doseženo I.—VI. 75 ton	I.—VI. 75 v 000 din	Indeks na plan I.—VI. ton	I.—VI. din
Protektiranje	1.173	15.209	77	78
Gumeno teh. izd.	91	8.906	108	110
Al sulfat	9.010	16.442	101	101
Skupaj	10.274	40.557	98	92

V priključenih skupnostih tozdov se da še marsikaj izboljšati, prihraniti...

Tozd Protektiranje ne dosega predvidene letne dinamike, predvsem zaradi pomanjkanja karkas in delno zaradi pomanjkanja surovin.

V prvi polovici letošnjega leta je bila proizvodnja Al-sulfata za 3450 ton manjša kot v istem obdobju lani. Vzroki za tako nizko proizvodnjo v letošnjem letu so:

1. Splošna kriza v papirni industriji (izvoz)
2. Pomanjkanje in istočasno povečanje cen surovin
3. V mesecu maju večja okvara avtoklavov in s tem zmanjšanje proizvodnih kapacitet.

Prodaja

Prodaja Al-sulfata na domačem tržišču je znašala v prvi polovici leta 5075 ton, in to:

- Al-sulfat kosi 3.009 ton
- Al-sulfat mleti 2.066 ton

S to količino je plan prodaje Al-sulfata na domačem tržišču dosežen kljub 30 % povišanju cene od 1. 6. 1975 dalje.

Prodaja protektiranih osebnih in tovornih avtoplaščev poteka prek odkupno-prodajnih enot v Ljubljani, Zagrebu, Mariboru in Apatinu. V prvi polovici leta je bilo izdelanih in prodanih protektiranih avtoplaščev za osebne avtomobile 45.395 kom. Proizvodnja in prodaja bi bila lahko večja, v kolikor bi bila boljša oskrba s karkasami.

Prodaja penastih profilov je potekala zelo dobro, saj smo glede na razpoložljive kapacitete prodali 492.460 m raznih artiklov penastih profilov. Povpraševanje po tem blagu presega zmogljivosti proizvodnje.

Prodaja penastih plošč poteka dobro, saj se je prodalo 3300 kg istih. Obstaja veliko povpraševanje po tem blagu in možnost prodaje na tržišču z večjim formatom.

Tehničnih izdelkov se je prodalo 1.776.000 kosov različnih oblik in bi se glede na zahteve tržišča prodalo še več.

Nevulkanizirana zmes se prodaja pretežno privatnemu sektorju in se prodaja ne veča niti ne manjša. Količina prodane zmesi v letošnjem polletju je 17.075 kg.

Izvoz

V prodaji na zunanjih tržiščih je bil plan prav tako dosežen, čeprav so nastopale večje težave tako v pogledu cen kakor tudi količin. Situacija v zvezi s prodajo proizvodov na konvertibilno področje predvsem v Nemčijo, Avstrijo in Italijo je splošno znana in smo z doseženim izvozom 4027 ton pri relativno ugodnih cenah lahko zadovoljni. Od navedenih količin smo izvozili:

Italija	3.427 ton
Avstrija	340 ton
Švica	260 ton

V drugem polletju lahko računamo s povečanjem izvoza za cca 30 %, s čemer bomo dosegli lanskoletni nivo. Dolarska vrednost izvoza v prvem polletju 1975 znaša 505.491 \$, in pomeni 44 % letnega plana.

Nabava

Nabava surovin za proizvodnjo Al-sulfata je potekala normalno. Z Al-hidratom smo se oskrbovali iz Tovarne glinice in aluminija Kidričevo, z žvepleno kislino pa 60 % iz Cinkarne Celje, ostalo pa iz uvoza. Zaradi restrikcij uvoza se bomo morali v drugem polletju z vso potrebno količino kisline oskrbovati na domačem tržišču, kar lahko povzroči neredno dobavo in s tem težave v proizvodnji. Ostali repromaterial se uporablja v manjših količinah, ter njegova nabava ni povzročala težav.

Oskrbovanje s surovinami, potrebnimi za proizvodnjo tehničnih izdelkov, je v prvi polovici leta potekalo brez večjih težav. Pri oskrbovanju s surovinami, potrebnimi za protektiranje, obstajajo trajne težave pri zbiranju karkas, dočim pri nabavi ostalih surovin v prvi polovici leta ni bilo problema. Za zbiranje karkas je bila organizirana v začetku leta služba, katere naloga je, da v vseh večjih mestih v posameznih republikah zainteresira večja vulkanizerska podjetja, da bi zbiral karkase. Do sedaj še ni vidnega rezultata, vendar upamo, da se bo situacija izboljšala in da bomo dosegli tudi s teh področij planirani odkup karkas. V tem pogledu je ugodnejša situacija v lastnih odkupno-prodajnih enotah, ki morajo po planu zbrati 50 % potrebnih karkas in so v prvem polletju ta plan tudi dosegle. To govori v prid zahtevam, da se mora organizirati več lastnih odkupno-prodajnih enot, in to predvsem v mestih, h katerim gravitira širše področje. Ta problem bo treba v drugi polovici 1975 nujno rešiti, ker zaradi pomanjkanja karkas ne moremo doseči planirane proizvodnje protektiranih avtoplaščev.

Zaposlovanje

V prvem polletju 1975 je v stozd Kemična tovarna Moste na novo združilo delo 29 delavcev, v tem času pa je 28 delavcem prenehala lastnost dela v združenem delu. Stanje zaposlenih na dan 30. 6. 1975 znaša 284 delavcev.

Stanje in gibanje zaposlenih po posameznih tozdh v prvem polletju 1975 prikazuje tabela:

Tozd	Zač. st. 1. 1. 75	Gibanje v 1. pol. 75			Stanje 30. 6. 75	Povečanje	
		prišlo	odšlo	razl. pri inter. fluk.		št.	%
Protektiranje	41	3	8	—	36	— 5	— 12,2
Gumeno teh. izd.	62	14	8	—	68	+ 6	+ 9,7
Al-sulfat	34	1	1	— 1	33	— 1	— 2,8
Skupne službe	146	11	11	+ 1	147	+ 1	+ 0,7
Stozd KTM	283	29	28	—	284	+ 1	+ 0,4

Skupnost tozdov Ruma

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Plan I.—VI. 75	Indeks na plan	Indeks		Struktura I.—VI.
				I.—VI. 75 I.—VI. 74	I.—VI. 74	
Eksterna realizacija	21.724	26.033	83,4	101,8	89,6	
Interna realizacija	1.999	—	—	280,8	8,2	
Izredni dohodki	529	—	—	51,1	2,2	
CELOTNI DOHODEK	24.252	26.033	95,2	105,0	100,0	
Amortizacija	1.679	1.766	95,1	79,4	6,9	
Materialni stroški	15.349	15.603	98,4	110,3	63,3	
PORABLJENA SRED.	17.028	17.369	98,0	108,9	70,2	
DOSEŽENI DOHODEK	7.224	8.664	83,4	97,0	29,8	
Pogodbene obveznosti	1.075	762	141,1	109,8	4,4	
Zakonske obveznosti	454	432	105,1	106,3	1,9	
Osební dohodki	5.924	6.912	85,7	100,7	24,4	
Ostanek dohodka za sklade	229	558	—	—	0,9	

Poslovni uspeh

Kljub temu, da skupnost tozdov RUMA ob polletju izkazuje izgubo na dohodku v znesku 229 tisoč din, je v primerjavi s prvim kvartalom letošnjega leta izboljšala poslovne rezultate. Negativno poslovanje iz prvega kvartala je zmanjšano, ob tem pa je potrebno opozoriti, v kolikor pa ne bi bilo tolikšnih zakonskih odpisov terjatev (v tem obdobju so porasle na 718 tisoč din), bi celo izkazoval pozitivni poslovni uspeh. V analizi poslovanja za prve tri mesece letošnjega leta smo že napovedovali boljše pogoje poslovanja predvsem zaradi usklajenih cen regenerata ter tehnoloških izboljšav v sami proizvodnji. Tako TOZD Regenerat tudi v svoji interni bilanci izkazuje pozitiven finančni rezultat, medtem ko so slabi uspehi v tozd »Valjara i prešara« predvsem zaradi še neusklajenih cen

akumulatorskih posod ter tudi slabših proizvodnih rezultatov. Tako je potrebno prav v tem tozdu v naslednjih mesecih **poduzeti** določene ukrepe predvsem v povečanju produktivnosti ob tem, da se realizira tudi uskladitev omenjenih prodajnih cen.

Proizvodnja

V prvem polletju 1975 je skupnost tozdv Ruma proizvedla 2586 ton regenerata, 65 ton zmesi in 142.945 kom akumulatorskih posod, ter tako dosegla količinski plan za prvo polletje v proizvodnji regenerata z indeksom 100, v proizvodnji akumulatorskih posod z indeksom 106 in v proizvodnji zmesi z indeksom 67. Vrednostni plan je za celotno skupnost tozdv Ruma dosežen z indeksom 99.

Kvaliteta izdelkov

Skupnost tozdv Ruma je v prvem polletju dosegla boljšo kvaliteto kot je planirana oz. normativna. Pregled doseganja kvalitete po posameznih vrstah proizvodov prikazuje tabela:

	Kvaliteta		% II. kvalitete		Razlika dosež. % - normativ. %
	I.	II.	doseženi	normativ	
Prešani regenerat (kg)	1.710.756	385.190	17,3	20	+ 2,7
Neprešani regenerat (kg)	403.926	71.474	15,0	—	— 15,0
Akum. posode (kom)	143.064	3.260	2,3	4,0	+ 1,7
Akum. pokrovi (kom)	821.239	33.484	3,9	4,0	+ 0,1

Prodaja

V prvem polletju je skupnost tozdv Ruma prodala 2835 ton regenerata, 65 ton zmesi in 122 tisoč akumulatorskih posod, in tako preseгла količinski plan prodaje pri prodaji regenerata za 3,5 %, medtem ko je prodaja akumulatorskih posod za 9 % in zmesi za 34 % pod predvideno letno dinamiko. Vrednostni plan prodaje za celotno skupnost tozdv Ruma je dosežen z indeksom 92.

Izvoz

Letni plan za leto 1975 ni predvideval realizacije pri izvozu, kljub temu je bilo v I. polletju 1975 izvoženega 4000 kg regenerata v vrednosti 1100 dolarjev.

Zaloge gotovih izdelkov

Zaloge gotovih izdelkov, vrednotene po prodajnih cenah na dan 30. junija 1975, znašajo 6,7 mio din in tako predstavljajo 54-dnevno proizvodnjo. Stanje zalog na dan 30. junija 1975 je najvišje pri akumulatorskih posodah in znaša 75.700 kom oz. 4 mio din.

Zaposlovanje

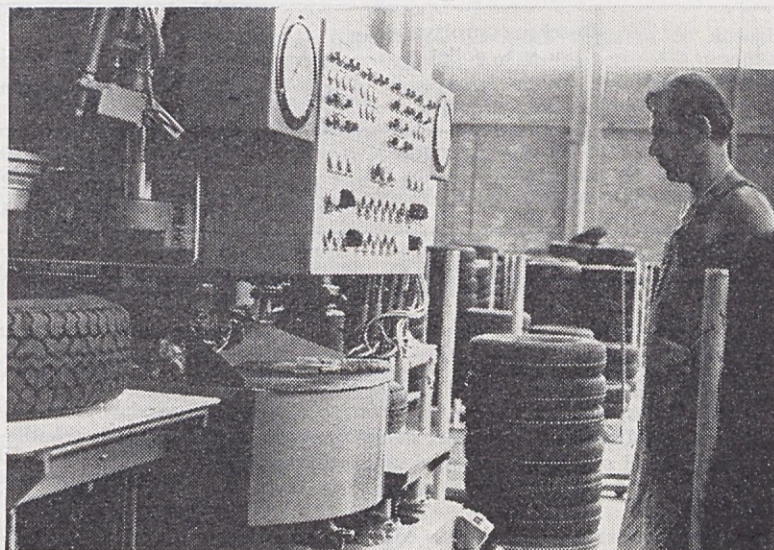
V skupnosti tozdv Ruma je na dan 1. januarja 1975 združevalo delo 338 delavcev. Stanje zaposlenih na dan 30. junija 1975 je za 9 delavcev oz. 2,7 % manjše v primerjavi s stanjem na dan 1. januarja 1975.

Pregled po posameznih tozdh prikazuje tabela:

Tozd	Začetno stanje	Stanje	Povečanje	
	1. 1. 1975	30. 6. 1975	število	%
— Regenerat	90	90	—	—
— Ebonit	73	73	—	—
— Skupneslužbe	175	166	—9	—5,1
STOZD RUMA	338	329	—9	—2,7

Osebnih dohodki

V I. polletju 1975 je bilo izplačanih 5.945.709 din bruto osebnih dohodkov, planiranih za to obdobje pa je bilo 6.912.000 din, kar pomeni, da so izplačani bruto osebni dohodki za 14 % manjši od planiranih, oz. za 8 % manjši, če upoštevamo, da je bilo za 6 % manj poprečno zaposlenih v prvem polletju, kot jih predvideva plan.

K boljšim poslovnim uspehom v veliki meri vpliva dobra kvaliteta naših izdelkov

Poprečni mesečni neto osebni dohodki na zaposlenega v I. polletju po tozdh so razvidni iz tabele:

Tozd	Poprečni mesečni neto OD na zaposlenega I.—VI. 1975
— Regenerat	1.951,20
— Ebonit	2.024,10
— Skupne službe	2.017,10
Poprečno RUMA	2.051,10

Skupnost tozdv VULKAN, NIŠ

(v 000 din)

Opis	Doseženo I.—VI. 1975	Indeks na plan	Indeks	
			I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI.
Eksterna realizacija	168.082	163,3	153,5	98,5
Izredni dohodki	2.546	—	144,6	1,5
CELOTNI DOHODEK				
(brez interne realizacije)	170.628	165,8	153,3	100,0
Amortizacija	4.949	187,9	148,1	2,9
Materialni stroški	123.607	104,7	324,1	72,4
PORABLJENA SRED.	128.556	182,3	151,3	75,3
DOSEŽENI DOHODEK	42.072	129,8	160,0	24,7
Pogodbene obveznosti	3.580	96,4	129,0	2,1
Zakonske obveznosti	5.596	285,9	172,7	3,3
Osebnih dohodki	23.268	111,1	181,9	13,7
Ostanek dohodka	9.628	165,8	128,4	5,6

V obdobju januar—junij 1975 so bili doseženi pomembni rezultati poslovanja, tako po TOZD, kakor na nivoju Kombinata.

Celotni dohodek je dosežen v višini 137.242 tisoč din, in je za 70 % večji v primerjavi z istim obdobjem leta 1974 (ni upoštevan Gumakomerc). Največje povečanje celotnega dohodka je ugotovljeno pri Gumatehni — indeks 202 in predstavlja 52 % CD Kombinata.

Porabljena sredstva v tem obdobju znašajo 96.570 tisoč din, in so za 71 % večja, kot so bila ugotovljena v istem obdobju lani — brez Gumahomerca. V strukturi stroškov so materialni stroški udeleženi z 92 %. Hitrejši porast porabljenih sredstev od dinamike celotnega dohodka je povzročil padec ekonomičnosti za 1 %. Na 100 din porabljenih sredstev je bilo v letu 1974 doseženo 143,3 dinarjev CD, medtem ko je v prikazanem obdobju na 100 din porabljenih sredstev ustvarjeno 142,1 celotnega dohodka.

Doseženi dohodek znaša 40.672 tisoč din in je za 67 % večji napram istemu obdobju lani. V strukturi dohodka predstavljajo pogodbene obveznosti 7 %, medtem ko so zakonske obveznosti udeležene z 13 %. Skupne dajatve družbeni skupnosti so znašale v I. polletju 8.487 tisoč din oz. 20 % doseženega dohodka. Ostali del dohodka je bil razdeljen na osebne dohodke v znesku 22.653 tisoč din na sklade v višini 9.552 tisoč din.

Proizvodnja

Stozd Vulkan je v prvem polletju 1975 proizvedla 3209 ton izdelkov v neto vrednosti 96,8 mio din. V primerjavi s planom je proizvodnja v I. polletju tako po količini kot po vrednosti za 3 % nižja. V primerjavi z enakim obdobjem lani je fizični obseg proizvodnje letos večji za 15 % vrednostni pa 41 %. Doseganje plana po posameznih tozdh prikazuje tabela.

tozd	Dosežena proizvodnja v I. polletju		Plan za I. polletje		Indeks na plan	
	ton	v 000 din NPV	ton	v 000 din NPV	ton	din
Elastomer	440	3.070	429	3.880	103	79
Gumotehna	1.987	67.325	2.223	73.155	89	92
Vulkob	782	26.416	673	22.792	116	116
Skupaj Vulkan	3.209	96.811	3.325	99.827	97	97

Tozd Elastomer vrednostno ne dosega plana proizvodnje, čeprav je fizični plan presežen za 3 %. Vzrok je v tem, ker je tozd ideloval zmesi, ki imajo nižjo ceno, kot je bila planirana.

Tozd Gumotehna ne dosega planiranega fizičnega in vrednostnega obsega proizvodnje zaradi težav pri nabavi sintetičnega kavčuka in tekstila, kot tudi zaradi spremembe v strukturi proizvodnje.

Produktivnost dela, merjena v tonah na zaposlenega, kaže, da je v primerjavi z istim obdobjem lani narasla za 6 %.

ton na zaposlenega	I.—VI. 75	I.—VI. 74	Indeks
	5.800	5.460	106

Prodaja

V I. polletju je stozd Vulkan realiziral 84,987 tisoč din neto realizacije, kar je za 77 % več kot v istem obdobju lani. Od celokupne realizacije odpade 65 % na domačo prodajo, 24 % na izvoz, in 11 % na Gumakomerc. Doseženi rabati znašajo 9,2 mio din oz. 9,8 % bruto realizacije. Najvišjo stopnjo rabata dosega prodaja Gumakomerc, in sicer 16,8 % BPV, in domača prodaja 10,2 %, medtem ko znaša pri izvozu dosežena rabatna stopnja 5,3 % BPV.

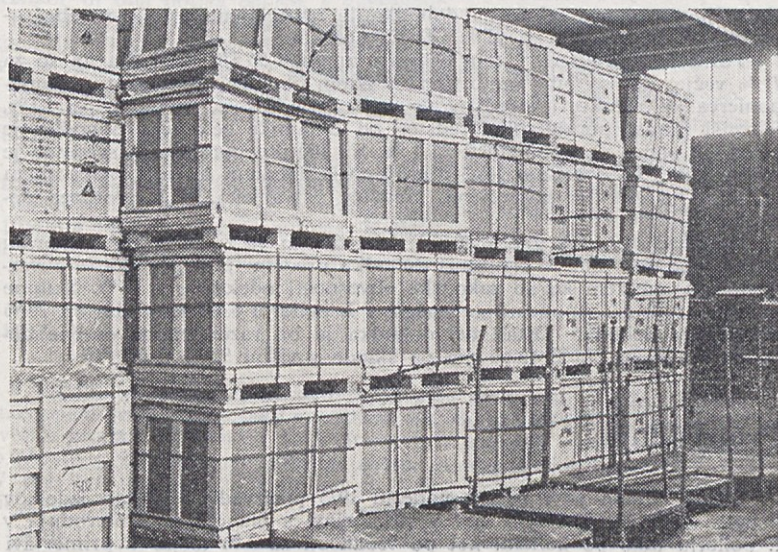
Pregled dosežene prodaje v I. polletju 1975 po tozdih prikazuje naslednja tabela:

tozd	BPV		Rabat		NPV	Struktura
	v 000 din	din	%	%	v 000 din NPV	v %
Elastomer	3.052	177	5,8		2.875	3
Gumotehna	71.232	6.848	9,6		64.384	76
Vulkob	19.952	2.224	11,1		17.728	21
Stozd Vulkan	94.236	9.249	9,8		84.987	100

Izvoz — Uvoz

Izvoz v I. polletju 1975 znaša 20,810.331 din, kar predstavlja 1,244.137 dolarjev (če vrednotimo 1 \$ = 17 din). Dinarska vrednost izvoza je v primerjavi z letnim planom (LP = 42,939.533) dosežena z indeksom 48,5.

Uvoz v I. polletju znaša 12,239.065 din oz. 719.945 dolarjev.

Tudi s surovinami v tem trenutku ni tako hudih težav — a konec gospodarskega leta je še daleč

Zaloge gotovih izdelkov

Stanje zalog gotovih izdelkov na dan 30. 6. 1975 znaša 43,6 mio din in je v primerjavi s stanjem 1. 1. 1975 večji za 71 %.

Visok odstotek povečanja zalog je posledica prevrednotenja zalog (zaloge so prevrednotene za cca. 40 %).

Osební dohodki

Poprečne mesečne NOD na zaposlenega po posameznih tozdih prikazuje tabela:

tozd	1. 6. 75	1. 6. 74	Indeks 75/74
Elastomer	2.810	1.992	141
Gumotehna	2.558	1.825	140
Vulkob	2.450	1.653	148
Skupne službe	2.723	1.756	155
Skupaj	2.660	1.770	150

Tozd POS

Opis	Doseženo I.—VI. 75	Indeks na plan	(v 000 din)	
			Indeks I.—VI. 75 I.—VI. 74	Struktura I.—VI. 75
Eksterna realizacija	16.941	118,1	143,4	93,7
Izredni dohodki	1.136	108,5	94,4	6,3
CELOTNI DOHODEK (brez interne realizacije)	18.077	117,5	138,9	100,0
Amortizacija	513	11,5	291,5	2,8
Materialni stroški	6.817	163,0	217,3	37,8
Porabljena sredstva	7.330	157,9	221,3	40,6
Doseženi dohodek	10.747	100,0	110,8	59,4
Pogodbene obveznosti	901	142,6	212,5	5,0
Zakonske obveznosti	1.795	160,7	157,0	9,9
Osební dohodki	4.648	110,8	143,7	25,7
Ostanek dohodka	3.403	70,9	69,4	18,8

Iz finančne analize je razvidno, da je TOZD POS v I. polletju 1975 doseglo 18.077 tisoč din celotnega dohodka, ki je za 17,5 % večji kot je bil predviden z gospodarskim načrtom. Zaradi močnejšega porasta materialnih stroškov — indeks 163 v primerjavi s CD — je dohodek ustvarjen le v višini planirane dinamike, oziroma je analogno dosežen manjši ostanek dohodka. Le-ta predstavlja v I. polletju 18,8 % CD in je glede na plan dosežen z indeksom 70,9. Poleg omenjenih materialnih stroškov so vplivali na upadanje akumulacije tudi zakonske in pogodbene obveznosti, ki so pogojene z neugodno tržno situacijo — kopičenje zalog, ne likvidnost.

Problematika prodaje

Plan dobav

Pregled doseganje plana realizacije dobav blaga od skupnosti tozdzov TAP, TTI, UU in tujega blaga je razviden iz naslednje tabele:

Tozd	Plan neto	Realizacija neto	Indeks
TAP	78,468.000	84,600.400	108
TTI	48,383.000	57,339.100	118
UU	8,033.000	9,634.000	117
Tuji dobavitelji	3,000.000	9,083.044	302
Skupaj	137,884.000	160,656.544	116

Realizacija plana dobav je spremljana po planu, ki je postavljen po enakomerni mesečni dinamiki. Plan dobav smo realizirali z indeksom 116.

Plan dobav od TAP je realizira z indeksom 108. Prodaja potniških gum se ni odvijala po planu. Primanjkovalo je nekaterih dimenzij radialnih gum predvsem dimenzij 165 SR 13 TT in TL, 145 SR 12 TT, 155 SR 13 TT in TL, 155 SR 15 TL, medtem ko je upadlo povpraševanje po diagonalnih plaščih. Prodaja tovornih in poltovornih gum je potekala v redu.

Plan prodaje TTI je dosežen z indeksom 118. V prvem polletju predvsem v drugem kvartalu so bile prodajalne bolj založene z artikli za široko potrošnjo kot v letu 1974. Ne moremo še zadovoljiti potreb prodajalnih oziroma kupcev z naslednjimi artikli: vacuum sesalci, vezice, kuponski obroči, laboratorijski zamaški, transfuzijski zamaški in klinasta jermena.

Plan prodaje UU je bil realiziran z indeksom 117. Problematika prodaje VISTA je v tem, da so cene za uvožen vist iz vzhodnih dežel nižje od naših. Drug problem je, da se zmanjšuje industrijska rast pri panogah, ki uporabljajo vist kot surovino oziroma polizdelek.

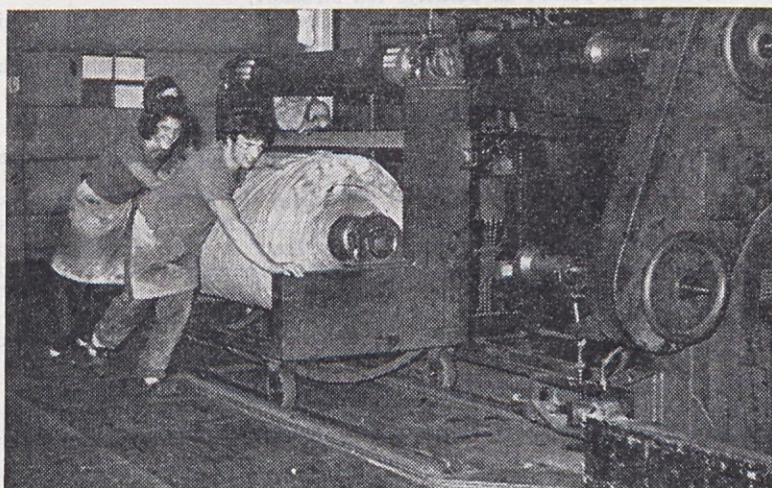
Prodaja v prvih treh mesecih je potekala normalno, tj. po predvideni letni dinamiki. Izjemo so predstavljal sezonski artikli. Prodaja potniških

avtoplaščev, cevi, velo in moped pnevmatike bi se morala po predvidevanjih pričeti normalno odvijati šele marca oz. aprila, prodaja ležalnih blazin pa meseca maja oz. junija. V nasprotju s pričakovanji je meseca marca pričela prodaja stagnirati (prodaja potniških avtoplaščev npr. znatno pod letnim planom). Prodajalne kot tudi druga trgovska podjetja so dobro založena z blagom, tako po količini kot po asortimanu, vendar ni kupcev, predvsem končnih potrošnikov. Prodaja za gotovino v prodajalnah je v prvem kvartalu tega leta približno na isti višini kot leta 1974, kar pomeni, da upada, če upoštevamo zvišanje prodajnih cen. Kot primer lahko navedemo prodajalno Beograd, ki je lansko leto prodala v povprečju mesečno za 800.000 din blaga, v tem letu pa v šestih mesecih komaj za 4.000.000 din, čeprav je boljše založena kot lansko leto. To pomeni, da upada kupna moč potrošnikov. Značilno je to, da se lažje prodaja tisto blago, po katerem povprašujejo potrošniki v maloprodaji, in sicer: nekatere dimenzije potniških radialnih gum, velo plaščev 28 x 11/2 (z žmulo), cevi za vodo, artikli za gospodinjstvo (vacuum sesalci, odbijači za vrata, predpasniki), medtem ko prodaja artiklov, ki so namenjeni za industrijo kot repromaterial, upada.

Kljub težki situaciji so le še nekatera manjša trgovska podjetja, ki so likvidna. Prek teh je možno v omejenih količinah plasirati blago za široko potrošnjo, ampak tudi oni kupujejo samo tisto, kar gre v promet. Izhod iz navedene situacije je težko predvideti, ker upada kupna moč potrošnikov, banke pa ne dajejo več medbančnih posojil. Nastalo situacijo bi se dalo delno popraviti z naslednjimi ukrepi:

1. Po možnosti proizvajati tiste artikle, ki jih tržišče išče.
2. Intenzivno delati na izterjavo dolgov in se dogovarjati z dolžniki o možnosti plačila.

Naši uspehi so odvisni le od nas samih — v konkurenci z drugimi moramo biti boljši.

3. Povečati število komercialnih predstavnikov, ki so vedno v kontaktu s potrošniki in dolžniki, ter odpirati nove lastne prodajalne, ki nam garantirajo določen plasman in priliv gotovega denarja.

4. Blago, ki se mora proizvajati, prodaja tega blaga pa stagnira, je bolje, da se da kucem, čeprav le-ti takoj ne plačajo, in jim dati daljši plačilni rok, kot pa da leži v skladišču.

Problematika zalog

Zaloge so se nekoliko zvišale predvsem iz naslednjih razlogov:

1. Dobavljena zimska potniška pnevmatika je ostala v zalogi.
2. Zaloge vista, velo in mopedpnevmatike so večje tudi v POS, zaradi večjih dobav iz tovarne.
3. Predvidevamo, da bodo na zalogi ostale ležalne blazine, zaradi slabe sezone (slabo vreme) ter upadanja povpraševanja oziroma kupne moči potrošnika.

Zaloge drugih izdelkov niso problematične.

Zaposlovanje

V tozd POS je v I. polletju 1975 združilo delo 12 delavcev, 6 delavcem pa je prenehala lastnost delavca v združenem delu. Prerazporejenih v POS iz drugih tozd pa je bilo 9 delavcev.

Stanje zaposlenih se je tako povečalo iz 130 na 145 delavcev, vendar je tu upoštevati prenos izvoznega oddelka iz TTI v POS.

Osebnih dohodki

V POS je bilo v času od 1. 1. do 30. 6. 1975 izplačanih 4.637.704 bruto osebnih dohodkov. To pomeni, da je planirana masa osebnih dohodkov, ki znaša za to obdobje 4.008.000 din, prekoračena za 15,7 %.

Glede na to, da so zaposlili toliko delavcev, kot je bilo planirano, od planiranih nadur za I. polletje pa so jih napravili le 54,9 %, je utemeljitev za tako prekoračitev planirane mase osebnih dohodkov le presežanje plana prodaje (107,6 %), ki je osnova za nagrajevanje po delu v POS in pa neustreznosti promila za obračun gibljivega dela OD v prvem tromeščju.

Osebnih dohodki so se v POS dvignili v I. polletju z ozirom na preteklo leto za 11,9 %.

Najvišji indeks povečanja poprečnega osebnega dohodka so dosegli v POS v mesecu januarju, ko so izplačali razliko za leto 1974 (razlika gre na račun zadržane realizacije, ki je med letom niso upoštevali za obračun OD). Najvišji poprečni OD v I. polletju pa so dosegli v aprilu, ko se je povečala PVT od 0,175 na 0,180 din na uro in ko so prešli od analitskih ocen delovnih mest na obračunske osnove. Aprila in maja pa OD postopno padajo. Vzrok je v tem, da so bili bistveno znižani promili za obračun gibljivega dela OD pa tudi rezultati prodaje so bili slabši.

Tozd IZOBRAŽEVALNI CENTER

(v 000 din)			
Opis	Doseženo I.—VI. 75	Indeks na plan	Struktura I.—VI.
Eksterna realizacija	—	—	—
Izredni dohodki	1.755	87,8	100,0
Celotni dohodek (brez interne realizacije)	1.755	87,8	100,0
Amortizacija	5	50,0	0,3
Materialni stroški	206	67,5	11,7
Porabljena sredstva	211	67,0	12,0
Doseženi dohodek	1.544	91,7	88,0
Pogodbene obveznosti	30	25,2	1,7
Zakonske obveznosti	81	112,5	4,6
Osebnih dohodki	1.433	97,7	81,7
Ostane dohodka	—	—	—

Za izobraževalno dejavnost je bilo v I. polletju 1975 porabljenih sredstev v šini 1.755 tisoč din, in predstavljajo hkrati realiziran CD. Ta je glede na plan dosežen z indeksom 87,8, in torej 12,2 % razlika predstavlja prihranek na stroških. Na osnovi obračunskega lista stroškov OLS pa je absolutni prihranek pri stroških naslednji:

(v 000 din)		
	I.—VI. 75	I.—III. 75
prilagojeni stroški	1.907	954
dejanski stroški	1.755	676
rezultat (prihranek)	152	288

Zaradi porasta dejanskih stroškov v II. četrtletju se je prihranek na stroških zmanjšal napram I. kvartalu za 136 tisoč din.

V prvi polovici letošnjega leta je izobraževanje teklo po planu, to je s potrebami delovne organizacije in delavcev ter razvijanja samoupravnih družbenih odnosov kot v smislu koncepta permanentnega izobraževanja.

Potrebam združenega dela smo prilagajali in izpopolnjevali izobraževalne programe ob upoštevanju ustavnih določil in načel programa ZKJ.

Stroški

Skupni stroški tega tozd so v I. polletju 1975 1.755.222,68 din, medtem ko so prilagojeni stroški za isto obdobje 1.907.526 din ali 8 % več. Treba je opozoriti, da se stroški v tem tozd pojavljajo neenakomerno in bodo zagotovo porasli do konca leta.

Stroški tozd IC in razdelitev (v 000 din)

Plan. str.	Dej. str.	Odmiki	Indeks	Str. za razbrem.	TAP		TTI		UU		KET		POS	
					plan.	dej.	plan.	dej.	plan.	dej.	plan.	dej.	plan.	dej.
1.907	1.755	—	152	92	1.755	611	561	858	790	95	88	267	246	76
			strukt.	100,0		32		45		5		14		4

Zaposleni

Stanje zaposlenih na dan 30. 6. 1975 znaša 13 delavcev.

Za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 1975 je bilo v IC planiranih 478.002 din bruto osebnih dohodkov, izplačanih pa je bilo 496.139 din, to je za 3,8 % več.

Ker se ni zaposlil noben nov delavec in ker tudi planiranih nadur niso realizirali, poleg tega pa je bilo še 0,7 % plačanih rednih ur manj, ker je v I. polletju odpadla ena delovna sobota, je vzrok za prekoračitev v prerazporeditvah delavcev na višje ocenjena delovna mesta in pa v tem, da so bili osebni dohodki obračunani po višjih VT, kot so bile planirane.

Najvišji poprečni OD je bil izplačan v mesecu marcu, ko smo povečali plansko VT od 0,175 din na 0,180 din/uro in obenem prešli od analitskih ocen na obračunske razrede.

V juniju so osebni dohodki spet nižji zaradi tega, ker je odpadla ena delovna sobota. Glede na predvideno povečanje PVT v drugi polovici leta, bo IC planirano maso OD za leto 1975 precej prekoračil.

SDS organizacija skupnih služb

Analiza stroškov

SDS OSS je v prvem polletju 1975 povzročila 29.436.119,82 din stroškov, ki so jih pokrile stozd. V primerjavi s planskimi so dejanski stroški enaki, v primerjavi s prilagojenimi so za 2 % večji. Večja poraba izhaja iz večjih stroškov pri pogodbenih in zakonskih obveznostih. Nasprotno so dejanski stroški po stroškovnih mestih za 1 % manjši od pilagojenih. Po mesecih so se odmiki pri stroških po stroškovnih mestih gibali:

januar—marec	— 1 %
april	— 3 %
maj	— 3 %
junij	+ 4 %

Polletni odmiki med dejanskimi in prilagojenimi stroški po sektorjih so razvidni iz naslednjih podatkov:

Vodstvo delovne organizacije	— 3 %
Splošni kadroviski sektor	+ 1 %
Nabavni sektor	— 1 %
Tehnični sektor	—
Marketing	— 1 %
RTI	— 2 %
SKZ	+ 4 %

V celoti je dejanska poraba pisarniškega materiala v planiranih okvirih, medtem ko se po sektorjih precej razlikuje. Bistveno večjo porabo ima predstavništvo Beograd (30.697 din) in Indok v RTI — časopisi (150.221 dinarjev). Vendar je treba opozoriti, da se dejanski stroški zbirajo pretežno v Indoku, medtem ko je bilo planirano po stroškovnih mestih uporabnikov. Za OSS kot celoto je časopisov in revij porabljenih 77.307 din več, kot je planiranih.

— Negativne odmike pri neproizvodnih storitvah tvorita v pretežni meri stroškovni mesti Tajništvo družbenopolitičnih organizacij in Informiranje. Gre za tuje storitve razmnoževanja, tiskanja informacij in samoupravnih aktov.

— Dejansko popravilo presegajo prilagojene stroške za 379.912 din ali 82 %, kar kaže na premajhno pozornost vodij stroškovnih mest za dejanske stroške.

— Odmik pri drugih materialnih stroških je nastal na SM Informiranje (avtorski honorarji na časopisne članke) v sektorjih Nabave in Marketinga (ni bilo planirano).

— Ugodna gibanja — prihranki so pri potnih stroških, kilometrinah, dnevnica. Večjo porabo kažejo obračuni splošno kadroviskega sektorja, kar izhaja iz organizacijskih sprememb med letom, ni pa bilo mogoče ustrezno korigirati planov. Odmika Vodstva podjetja in Splošno kadroviskega sektorja je zato treba gledati skupaj.

Zaposlovanje

V I. polletju je v OSS na novo združilo delo 45 delavcev, 23 pa je prenehala lastnost delavca v združenem delu.

Fluktuacija se giblje v normalnem poprečju.

Gibanje zaposlenih nam kaže sledeč pregled:

TOZD	Zač. st. 1. 1. 1975	Gibanje v I. polletju			Stanje 30. 6. 1975	Povečanje	
		Prišlo	Odšlo	Razlika pri int. flukt.		št.	%
SPS	66	19	11	— 1	73	+ 7	4,8
KS	80	—	—	—	80	—	—
NS	92	8	3	— 3	94	+ 2	2,2
TS	24	5	2	— 2	25	+ 1	4,2
RTI	49	6	1	+ 19	73	+ 24	49,0
SKZ	56	—	—	— 46	10	— 46	— 82,1
MS	118	7	6	+ 1	120	+ 2	1,7
OSS	485	45	23	— 32	475	— 10	— 2,1

Iz pregleda je razvidno, da se je stanje zaposlenih v OSS zmanjšalo za 10 delavcev, kar je vzrok prerazporeditev iz SKZ v druge stozd in toz. Na osnovi P/75 je združilo delo 24 delavcev od skupnega števila 30 po P/75. To pomeni, da je odstotek povečanja na račun P/75 visok cca 5 %, kar je največje povečanje v okviru DO in tudi močno presega smernice občasne in republiške resolucije.

Osební dohodki

Za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 1975 je bilo v OSS planiranih 14.469.000 dinarjev bruto osebnih dohodkov. Izplačanih pa je bilo 14.170.555 din, to je za 2,1 % manj.

Kljub temu, da so zaposlili v OSS več delavcev, kot je bilo predvideno za I. polletje in so bile VT za obračun OD višje od planiranih, planirane mase OD niso dosegli iz naslednjih vzrokov:

1. Opravljenih je bilo le 86,5 % nadur od planiranih nadur za I. polletje, 2. plačanih je bilo 0,7 % manj ur, ker je en delovni dan manj.

Osební dohodki so se v OSS dvignili v prvih šestih mesecih tega leta z ozirom na lanskoletno poprečje za 18,5 %. Najvišje poprečne OD so dosegli v marcu, ko se je planska VT povečala od 0,175 na 0,180 din/uro.

V juniju je poprečni OD nižji, ker je v tem mesecu 8 delovnih ur manj kot navadno. Sicer pa zaradi delne reorganizacije letošnji in lanskoletni podatki niso povsem primerljivi. V kolikor se bo v drugi polovici leta planska VT povečala, lahko računamo, da bo OSS planirano maso OD za leto 1975 preseglá.

Socialni del

SOCIALNO VARSTVO IN DRUŽBENI STANDARD

Delovne naloge so opravljene v skladu z letnim planom ter v skladu s planom sredstev sklada skupne porabe.

Glavne naloge, ki so bile izvršene, so:

1. Vseljenih je 17 novih stanovanj ter nudena pomoč pri urejevanju stanovanjskih razmer prek 50 delavcem,
2. odobreno je posojilo za individualno gradnjo v višini 250 starih mil.,
3. nabavljenih je 14 novih prikolic za letovanje ter 4 platneni podaljški,
4. prosilec je bila izplačana izredna socialna pomoč,
5. 50 prosilec je bilo odobreno letovanje in klimatsko zdravljenje ter nudena finančna pomoč za pokritje teh stroškov,
6. izvršen je bil obisk bolnikov in invalidnih sodelavcev ter tistih, ki so invalidsko upokojeni,
7. organizirano je bilo srečanje jubilarov ter predaja jubilarovskih nagrad,
8. obdarjene so bile žene za dan žena,
9. regrese so prejeli: 3663 zaposlenih in 4090 nezaposlenih otrok,
10. za praznovanje 1. maja smo organizirali 3-dnevni izlet, katerega se je udeležilo 136 delavcev in njihovih družinskih članov,
11. 12 sodelavcev je v postopku za zdravljenje proti alkoholni zasvojenosti,
12. imeli smo 3 invalidske komisije, na katerih smo obravnavali in reševali probleme 32 zdravstveno ogroženih delavcev.
13. formirali smo aktiv invalidskih delavcev,
14. izdelali smo pravilnik in hišni red v mladinskem domu,
15. prek 700 delavcem smo urejali in pomagali pri uveljavljanju pravic do otroškega dodatka.

Finančna realizacija sklada skupne porabe za I. polletje 1975

	Realizacija I.—VI. 75	Plan 75	Plan 75 realiz. I.—VI.
I. Izdatki			
1. Stanovanjska dejavnost	12.682.895	38.543.000	+ 25.860.105
2. Počitniška dejavnost	19.015	85.700	+ 66.685
3. Socialna dejavnost	354.995	881.000	+ 526.005
4. Rekreativna dejavnost	82.157	258.000	+ 175.843
5. Preventivni zdrav. pregledi	273.216	751.600	+ 478.384
6. Dotacije DPO in društvom	267.600	436.000	+ 168.400
7. Sportna dejavnost	291.183	463.500	+ 172.317
8. Praznovanje 25-let. samouprav.	45.623	490.600	+ 444.977
9. Stroški mladinskega doma	82.409	751.700	+ 834.109
10. Izobraževanje	4.950	45.126	+ 40.176
11. Prispevek za šolstvo	—	1.500.000	+ 1.500.000
12. Prispevek za nar. obrambo	—	178.250	+ 178.250
13. Kritje izdatkov za leto 1974	293.743	435.600	+ 141.857
Skupaj izdatki	14.232.968	44.820.076	+ 30.587.108
II. Dohodki			
	25.427.607	44.820.076	+ 19.392.469
Dohodki—izdatki	+ 11.194.639		

Beleške:

Anton Bajuk, Helmut Turzanski in Almira Juvančič

Podeljenih 950 značk Save

Tik pred kolektivnim dopustom so na delavskih svetih skupnosti tozgov podelili devet sto petdesetim savčanom prav toliko zlatih, srebrnih ali bronastih značk ter plaket — priznanj.

trebna so bila dodatna povpraševanja ipd.

No, po razgovorih sodeč, je večina zadovoljnih s priznanji, prav gotovo pa upravičeno kdo tudi ni. Take primere, seveda pismeno ute-

Marjan Kraner (levo) je bil tudi med odlikovanci

Značke in plakete so dobili delavci kot priznanje za uspešno delo, za prispevek pri razvoju delovne organizacije ter za delo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah.

Predloge so pripravili v posameznih enotah oz. v tozdih ter jih posredovali komisiji za odlikovanja. Čeprav so bila pred pričetkom akcije izdana ustrezna navodila oz. kriteriji, po katerih naj bodo izdelani predlogi, so v mnogih primerih pretiravali. Komisija je obravnavala tudi primere, ko so predlogi presegali celo dve stopnji (namesto bronaste je bila predlagana zlata značka!). V takih primerih so se morali člani komisije ravnati po Pravilniku o podeljevanju priznanj. Nema lokrat so bili v zadregi, ker ni bilo zadostnih utemeljitev, po-

meljene in predložene komisiji, bodo ponovno obravnavali. Akcija podeljevanja priznanj za delo je bila v kolektivu ugodno sprejeta. In v prihodnje bo temu prav gotovo namenjena še večja pozornost. Resda vsakdo od nas dobi plačilo za svoje delo. Res pa je tudi, da je delo lahko opravljeno z veliko prizadevnostjo (ali malomarno) in pravočasno. Res je tudi, da nekaj sto savčanov sodeluje v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah (mnogi se tem tudi izogibajo). Zato mirno lahko zapišem tudi, da so priznanja medsebojno preštevanje, kdo resnično živi in dela za Savo. In vsem tem tudi naše iskrene čestitke ter najboljše želje.

Jože Štular

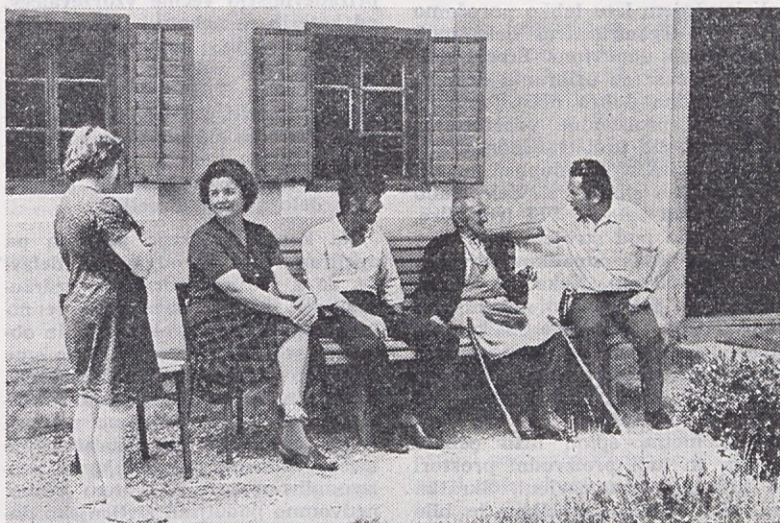
Obisk invalidov — upokojencev

Na seji aktiva invalidov Save smo se odločili, da bomo obiskali in skromno obdarili naše težje invalide-upokojence.

Na pot smo se odpravili dne 27. junija 1975. Pot nas je vodila od Kranja prek Kokrice, Predoselj, Golnika, Cerklj, Senčurja, Bitnja, Stražišča in še in še naokrog, tako da smo se srečali kar z 27 invalidi. Imeli smo si res dosti povedati, saj je nas in njih zanimalo vse, kar je novega pri njih in pri nas v podjetju. Še več bi si radi povedali, če nam ne bi zmanjkalo časa, saj smo bili na poti od 7. zjutraj pa kar do

Obiskali smo tudi našega najstarejšega savčana — Jožeta Benedika v Stražišču. Sprejel nas je zelo dobre volje, v krogu svojih domačih. Po prijetnem pomenku je izrazil željo, da ga še večkrat obiščemo.

Dan se je končal zelo prijetno. Zadovaljni so bili vsi obiskani invalidi-upokojenci, prav tako pa tudi mi, saj smo opravili prijetno dolžnost. Upamo in se tudi obvezujemo, da bomo vsako leto obiskali naše invalide. Naslednje leto bo to že pred pričetkom letovanj, da bi lahko ponudili cenena letovanja tudi invalidom-upokojencem in njihovim dru-

Joža Benedik, 86 letnik ob obisku naših predstavnikov

9. zvečer. Imeli smo res prijeten občutek ob vsakem obisku, bili so vsi zelo zadovoljni ob zavesti, da niso »odpisani in pozabljeni«, ampak so še vedno z nami — s kolektivom in kolektiv z njimi, saj ne smemo pozabiti, da je marsikdo žrtvoval svoje zdravje prav pri svojem delu, pri težkih delovnih pogojih, ali se poškodoval na delovnem mestu in moral, žal, v pre zgodnji pokoj, kar prav gotovo nihče ne gre rad.

žinam. Izdelali bomo tudi vprašalnik o socialnem stanju ter na podlagi rezultatov ustrezno ukrepali oz. nudili pomoč. Vemo namreč, da so te kategorije delavcev zelo malo upoštevane pri delitvi rezultatov minulega dela, kajti to se je začelo izvajati v naši delovni organizaciji organizirano šele v zadnjih letih.

Vse invalide-upokojence ponovno pristrčno pozdravljamo z željo na ponovno snidenje!

Marica Hace

Franc Turšič, invalidski upokojenec je bil vesel obiska predsednika društva invalidov v Savi in predstavnika socialne službe Marice Hacetove

Borovo

V tovarni in v obratih Jugoslovanskega kombinata gume in obutve BOROVO so v prvih petih mesecih

letošnjega leta proizvedli 8,3 milijona parov usnjene in gumene obutve, 8,9 tisoč ton avtomobilskih gum in 4,1 tisoč ton gumijevih tehničnih izdelkov.

Nismo bili vsi na dopustu

Tam pred 20. julijem nas je bila večina v mislih že ob morju, v planinah... Večina pravim, kajti skoraj vsak peti savčan ni bil na kolektivnem dopustu. Za mehanike, električarje in morda še za koga ni bilo počitka... Objavljamo poročilo oddelka za zavarovanje delovne organizacije. V njem so predvsem pohvale pa tudi opozorila oz. kritike, zato menim, da bo marsikoga izmed vas zanimalo.

Poročilo o delu med kolektivnim dopustom

Med kolektivnim dopustom od 18. 7. do 5. 8. so bili izvršeni predvideni remont, popravljeni stroji, v TTI, oddelek Velopnevmatike je bil izdelan nov tekoči trak in pripravljen nov postopek za proizvodnjo zračnic.

V letošnjem letu lahko poročamo o dobro organiziranem delu med kolektivnim dopustom. Precej dragocenega časa so prihranili delavci, ki so večina dobro očistili stroje, pospravili proizvodne prostore in delno sprostili tudi transportne poti pred kolektivnim dopustom. Žal pa tega niso storili vsi. Zelo slabo so pospravili delavci TTI (rotocure, kjer je bilo pod strojem in v okolici stroja polno odpadkov, stroj pa je bil neočiščen). Nekateri delavci TTI pa so zelo dobro očistili vulkanizacijske stiskalnice in konfekcijske stroje, nekateri pa so pustili stroj tako zamazan, da vzdrževalci niso mogli delati, predno niso sami očistili stroj. Delavci TTI v obratu IV. večinoma sploh niso očistili strojev in tudi proizvodni prostori so bili zelo zanemarjeni. Skratka iz vseh naštetih oddelkov je bilo odpeljanih veliko odpadkov in porabljenega precej dragocenega časa za čiščenje in pospravljanje.

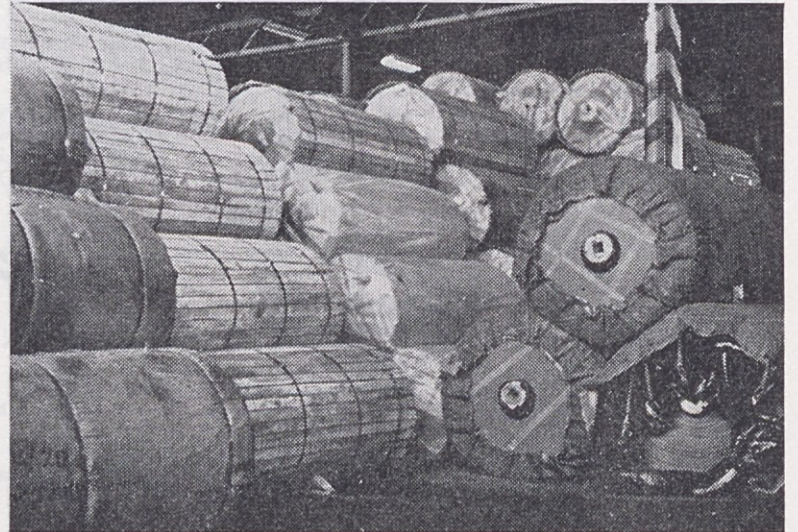
Skupina dvorišnih delavcev in čistilcev je večinoma delala prizadevno in njihovi rezultati dela so tudi vidni. Nekaj posameznikov pa je na njihov račun lenarilo in bi jih bilo treba najstrožje obravnavati. Tokrat se tudi lahko pohvalimo z zelo sinhroniziranim delom med poklicnimi gasilci in vzdrževalci. Pri varjenju je prišlo velikokrat do vžiga, vendar so poklicni gasilci v sodelovanju z vzdrževalci vse vžige v kali zatrli. Kljub temu

pa so nekateri hoteli delati še po starem, brez prisotnosti poklicnega gasilca, vendar so tudi ti kmalu ugotovili, da tako ni prav.

Na splošno lahko ocenimo, da so dela potekala organizirano, z veliko prizadevnostjo večine vzdrževalcev, od katerih so nekateri delali v zelo slabih pogojih, predvsem v stari valjarni, pod vulkanizacijskimi stiskalnicami v TAP itd. (Ne bi jim mogli zameriti, če dela ne bi opravili.) Prav tu pa smo se ponovno prepričali, da imamo v Savi veliko dobrih delavcev, ki čutijo pripadnost delovni organizaciji.

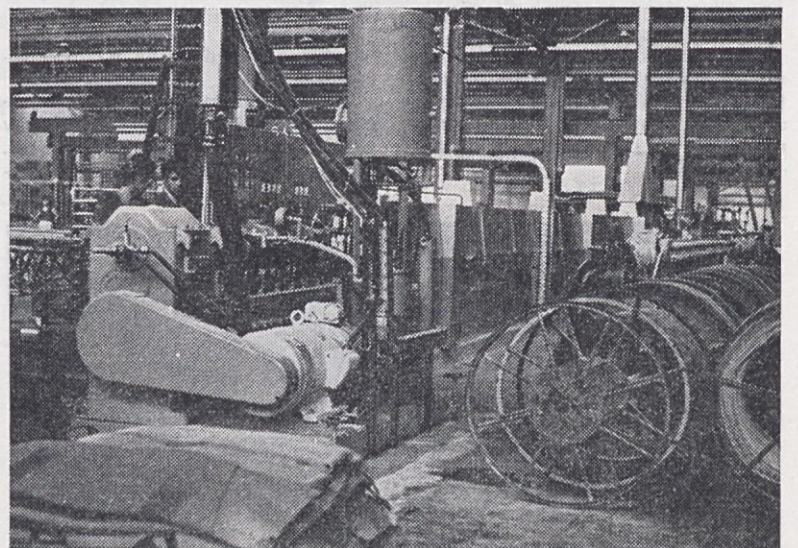
Na koncu kratkega poročila pa apeliramo na vse odgovorne delavce, da z vso odgovornostjo vzdržujejo red in da skrbijo za redno vzdrževanje vseh proizvodnih in obratnih sredstev. Nikakor se ne sme ponovno pojaviti odlaganje smeti, odpadkov, delov strojev na zelenice. Strogo je prepovedano zalagati transportne poti. Organizirati pa je treba redno čiščenje strojev in proizvodnih prostorov. S tem bomo nedvomno podaljšali življenjsko dobo strojem in orodjem, prihranili bomo veliko dragocenega časa, in priznamo, da se vsi bolje počutimo, če pridemo na delo v lepo urejeno delovno okolje. Za uresničitev teh rednih in vsakdanjih obveznosti, ki spadajo v delokrog vsakega delavca, so v prvi vrsti odgovorni direktorji tozdov, vodje služb, sektorjev, vodje oddelkov in izmenski delovodje.

Med kolektivnim dopustom je delalo v obratih cca 600 delavcev, od tega 440 delavcev Save in več kot 120 delavcev zunanjih podjetij, od tega tudi 4 delavci iz inozemstva.

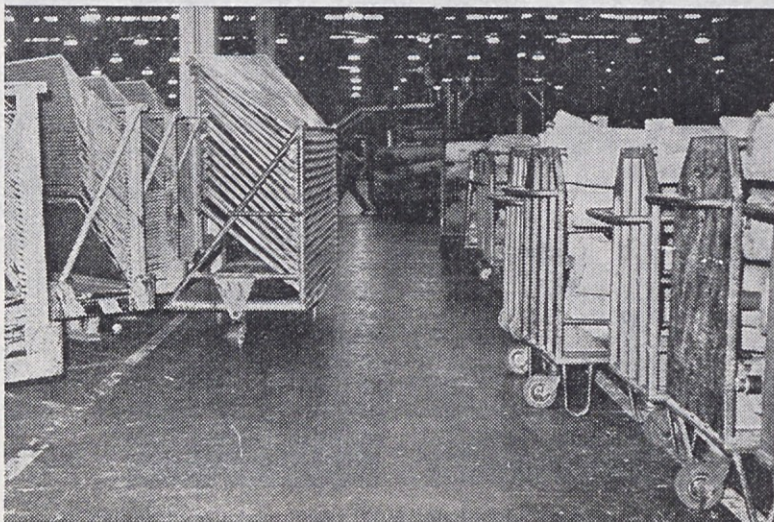

V skladišču surovin so v glavnem zadovoljni. S surovinami ni več takšnih problemov, so pa težave s skladiščenjem. Za kord bi nujno potrebovali stojala. Palet za skladiščenje suhih kemikalij tudi ni nikoli dovolj.

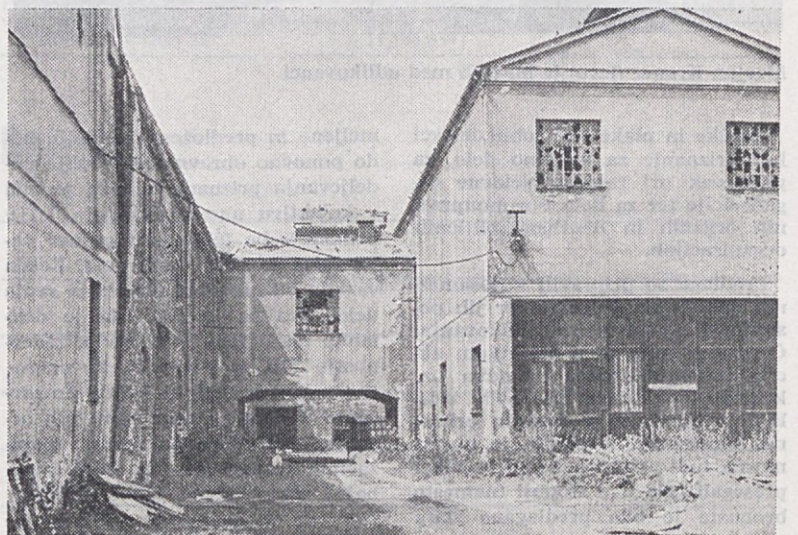
Novo po dopustu

Med kolektivnim dopustom je bila v tehnični hali montirana Troester LCM linija za brizganje in vulkanizacijo cevi in profilov. Posebnost je v tem, da se brizgani izdelek tudi na tej liniji vulkanizira. S tem bo delo pri izdelavi omenjenih izdelkov lažje, učinek pa večji.

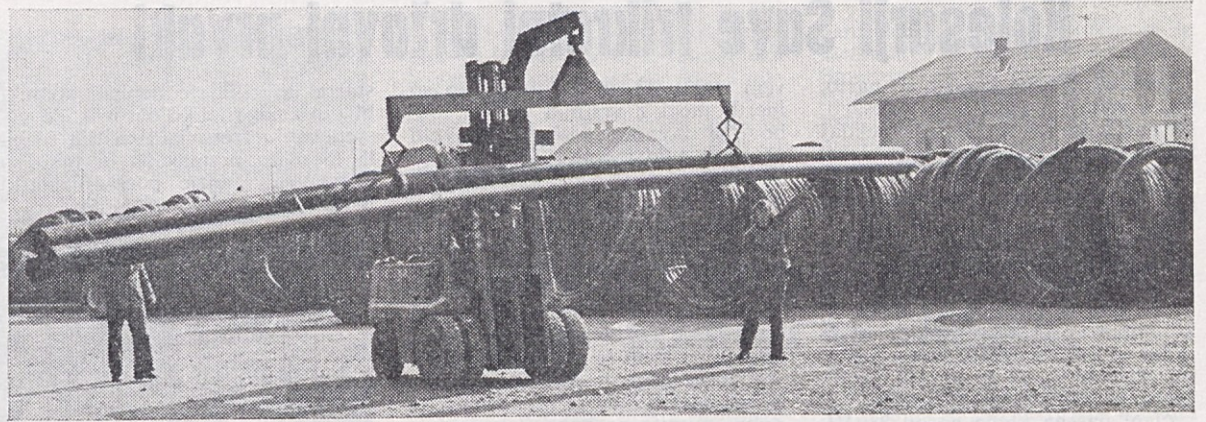
Posnetek je bil narejen nekaj dni po kolektivnem dopustu. Čeprav nas je Informator, ki je izšel dan, dva prej, opozarjal na disciplino in varčevanje, ni videti, da bi naletel na razumevanje pri odgovornih. Transportne poti so še vedno komaj prehodne (kaj bi bilo v primeru požara?) pa tudi z elektriko bi kazalo bolj varčevati, če smo v začetku poletja poapnili okna, da ne bi bilo prevroče, bi bilo zdaj na mestu, da razmislimo, kako zagotoviti več svetlobe brez tako dragega dodatka, kot ga kaže slika.

Iz skupnosti tozdov KTM Protektor ni senzacionalnih novic, vendar bodo zaposleni veseli obvestila, da je vložena prošnja za rušitev nekaterih objektov, ki tej organizaciji ne delajo reklame. Po rušitvi bo pripravljen teren za načrtno gradnjo.

Pri gradnji nove hale se je zataknilo

Odkar poročamo o poteku gradnje nove proizvodnje hale za tovarno pozamenterije v Totri, moramo danes prvič poročati, da smo naleteji na resne težave. Te težave ne izvirajo s strani izvajalcev del — gradbincev ampak s strani birokracije — banke. Čeprav imamo za novo investicijo zagotovljena in tudi že rezervirana finančna sredstva o čemur smo že poročali, banka noče izdati garancijske izjave za ta sredstva. Ta, navidez nedolžna administrativna zapreka pa bo za seboj potegnila cel kup nevšečnosti in tudi zavlekla gradnjo. Po novih predpisih namreč brez te garancije o finančnih sredstvih proizvajalci investicijske opreme ne smejo sprejemati naročil. In kaj to pomeni? To pomeni zakasnitev dobave opreme

Kljub veliki prizadevnosti kolektiva Totre imajo znova in znova težave.

za kotlovnico, za dvigalo, za strešno konstrukcijo... S tem se bodo zavlekla inštalacijska dela, kar pa bo zavrlo tudi gradbince. Omenjeni predpisi o obvezni garanciji so bili baje izdani v želji, da se naše gospodarstvo stabilizira ter se zavre inflacija. Če bodo res dosegli svoj namen ne vemo, vemo pa, da bodo

pri gradnji naše nove proizvodnje hale povzročili velike težave in tudi podražitev gradnje.

Drugače pa zaenkrat zunanja gradbena dela potekajo po načrtu. V avgustu bodo končana groba zidarska dela nad kotlovnico, barvarno in zaklonskim. Kljub vsem težavam še vedno upamo, da bomo v

mesecu septembru lahko začeli s montiranjem strešne konstrukcije.

Istočasno naj vas obvestimo še o poteku obnavljanja pogorele skladiščne zgradbe. Zidarska dela so v celoti končana in tudi obrtniška dela so že v teku. Tako kaže, da bo lahko skladišče koncem septembra predano svojemu namenu.

Savčan o savskih problemih

Sava je postala velika delovna organizacija, ki združuje v svojih vrstah ne-le toliko in toliko delavcev, ampak tudi toliko in toliko samostojnih delovnih enot, tozgov. Problemi delovne organizacije Sava se rešujejo na raznih strokovnih in družbenopolitičnih organih podjetja tako za združeno organizacijo kakor za posamezne enote. Zgodi pa se, da se Savčani srečamo s proble-

obrata za protektiranje Kemične tovarne. Prvič, skladišče, kjer nabavljamo protektirane gume posluje samo v dopoldanskem času, to je takrat, ko smo normalno ljudje vezani na delovna mesta. Povrh niti v sobotah dopoldne ne delajo. Drugič, nakup protektiranih plaščev se poguje z oddajo starih. V večini primerov imamo te stare, izrabljene avtoplašče še na vozilu in tako moramo čakati na usluge vulkanizerske delavnice, ki je v prostorih skladišča, da ti premenja gume, kar lahko traja nekaj ur. Torej, do protektiranih gum težko prideš in teoretično moraš za to žrtvovati še en dan dopusta. Poleg vsega pa je še zelo negotovo, ali določene gume so na zalogi ali ne. Tak način se mi kot potrošniku upira in če popolnoma izpustim moment nezaupanja do protektiranih gum, se še vedno pojavlja vprašanje ali se pod opisanimi pogoji nabava splača.

Ob tako majhni proizvodnji protektiranih gum, ko gre v stvari za razdeljevanje, ne za prodajo, je sedanj način poslovanja lahko razumljiv in tudi opravičljiv. Sprašujem pa se, kaj je narejenega, da bi se iz obrtniškega načina prešlo na industrijsko proizvodnjo. Kot Savčanu, ki mu ne sme biti vseeno, kako posluje delovna organizacija in kako se ustvarjajo začetne perspektive razvoja podjetja, se mi dozdeva, da se na tem področju precej kasni, saj je bilo pred 15 meseci, ko sem prvič kupoval protektirane gume, prav tako, kakor je danes.

Sprašujem se, ali je podjetje res zainteresirano, da se ta dejavnost — mislim protektiranje — razvije in okrepi v industrijsko dejavnost in ali je napravljen razvojni načrt? Ali se razmišlja o osvajanju tržišča? Ali je res vse storjeno, da se pride do potrebnih surovin? Nedavni članek v glasilu Sava, ki je govoril o protektiranju, se teh problemov skoraj ni dotikal.

Dobro vem, da je potrebno za uresničitev neke zamisli čas in seveda tudi sredstva. Vem pa tudi,

da se izgubljeni dnevi ne dajo povrniti. Ob razmišljanju o protektiranih gumah se mi vsiljuje kopica zamisli o tem, kakšne lepe možnosti imamo na tem področju, istočasno pa se kot Savčan sprašujem in kot potrošnik bojim: ali ne bo čez mesecev še vse ravno tako, kakor je danes in kakor je bilo pred 15 meseci?!

RTI...

(Nadaljevanje s 4. strani)

treb je nastal seznam opreme, ki mu lahko rečemo seznam želja. Naša naloga je, da za to opremo poiščemo proizvajalce, ponudbe in na osnovi prispelih ponudb izberemo tako, ki nam najbolj ustreza. Nato predlagamo njen nakup preko nabavne službe. Ko aparaturna prispe v našo tovarno, jo prevzamemo, usposobimo za delo in izdelamo merilne metode za teste, ki se bodo na tej aparaturi izvajali. Tako koordiniran način nabave se je pokazal zelo kristen. Onemogočeno je dubliranje opreme, stihistiška in ne-načrtna nabava instrumentov. Nabava bo tekla plansko v skladu z resničnimi potrebami in razpoložljivimi sredstvi. Zbrali bomo in pregledali vse metode preizkušanja, pregledali njihovo uporabnost in če zastarele, jih obnovili ali zamenjali z novimi.

Če hočemo slediti napredku, moramo stalno poglobljati naše teoretsko znanje in težiti za tem, da ga prenesemo v prakso. Prenos teoretskih dognanj pa sloni v glavnem na uporabi fizikalno-matematičnih metod. Uporaba le-teh je za reševanje sicer najelegančnejša in najučinkovitejša, vendar v mnogih primerih zelo težavna. Težavnost predstavljajo predvsem polimeri sami, ki nimajo pravilne strukture in jih lahko obravnavamo le z metodami statistične mehanike. Ravno zaradi tega so na področju gumarstva prevladovala teorije eksperimentalnega značaja, ki pa so pogosto teoretsko precej neutemeljene. Natančni teoretski modeli so sicer izdelani, vendar so zelo komplicirani in jih mo-

ramo precej prilagoditi, če hočemo rezultate raziskav uporabiti v proizvodnji. To pa so problemi, ki zahtevajo veliko mero truda, volje, vztrajnosti in iznajdljivosti ter fizikalne intuicije in predstavljajo v osnovi eno najpomembnejših dejavnosti naše skupine. Tak pristop se je že večkrat izkazal kot zelo koristen in da bi bila skupina uspešna na tem polju, bo morala posvetiti veliko pozornosti spremljanju in proučevanju teorije, uporabne matematike ter računalniških metod.

Uvajanje računalniških metod v razvojno delo je tudi izredno pomembna dejavnost skupine. Prav na tem področju pa smo precej zaostanku. Imamo že izdelane nekatere programe, ki se redno uporabljajo, vendar je to le kaplja v morje. Predvsem bo na tem področju potrebno spremeniti miselnost ljudi in metode dela. Računalniške metode omogočajo hitro in enostavno reševanje problemov in dajejo sigurne rezultate. Predvsem bomo posvetili veliko pozornost problemom konstrukcije in optimalni sestavi zmesi. Tudi tu čutimo potrebo po majhnem računalniku — kalkulatorju, ker bi lahko služil za hitro testiranje programov, nanj pa bi prenesli tudi manj zahtevne rutinske izračune.

Iz tega kratkega opisa je razvidno, da čaka skupino obilo dela in upamo, da mu bomo kos in da bomo z njim koristno prispevali k razvoju našega podjetja.

Tigar Pirot

Industrija gumijskih izdelkov Tigar iz Pirota in kemično-gumarska industrija Miloje Zakić iz Kruševca sta podpisala samoupravni sporazum o skupni izgradnji tovarne za proizvodnjo avtozračnic v Babušnici. V izgradnjo bodo vložili 100 milijonov dinarjev, letna proizvodnja pa bo znašala 55.000 ton.

Pavel Sepe iz Totre je eden najboljših vnetih dopisnikov Save

mom, ki smo ga obravnavali v delovni organizaciji, tudi izven nje, npr. kot navadni potrošniki. Enega od teh slučajev bi se danes želel dotakniti.

Nisem član stozda Kemične tovarne, vendar sem kot član Save seznanjen tudi s problemi te naše enote. Precej je bilo že govora o protektiranju, o težavah, ki se pri tem pojavljajo in o tem, kakšne možnosti se odpirajo tej dejavnosti.

Protektirani avtomobilski plašči zame niso novost. S svojim fičkom sem na protektiranih gumah prevozil prek 50.000 km in sem z njimi popolnoma zadovoljen. Manj pa sem zadovoljen s poslovanjem

Kolesarji Save trikratni državni prvaki

Tekmovanja, na katerih so nastopili v zadnjem času naši kolesarji, so pokazala, da je Sava iz nekdanjega podeželskega z nekaj tekmovalci, prerasla v resnično dobro organiziran, kvaliteten in najbolj množičen klub v državi.

Pri mladincih sta Ropret in Udovič kot člana državne reprezentance sodelovala na svetovnem prvenstvu, ki je bilo v Laussanu v Švici. V konkurenci 135 tekmovalcev iz 28 držav je Udovič zaradi padca odstopil, Ropret pa se je uvrstil na 27. mesto v času četrtouvrščenega.

Člani našega kluba so od 28. VI. — 4. VII. nastopali na dirki po Jugoslaviji. Valenčič za državno reprezentanco, Rakuš in Žagar pa za slovensko, katere vodja in trener je bil Hvasti. V konkurenci 62 tekmovalcev v 11 ekipah iz 8 držav so se naši dobro držali.

Rakuš je bil v 2. etapi 12. Valenčič je bil v 6. etapi drugi, Žagar pa se je solidno držal v vseh.

V končni uvrstitvi je bil Valenčič 15. kot tretji Jugoslovian, Žagar 18. kot četrti, Rakuš pa se je kljub šte-

vem mestu 13. in 14. julija, ko so merili moči z vrstniki drugih klubov za zveneče naslove državnih prvakov. Lilo je kot iz škafe, ko so se člani zbrali na startu 160 km dolge poti, ki jih je vodila proti Dolenjskim Toplicam v Novo mesto in čez meglene Gorjance do Vinice, kjer so obrnili proti cilju v Novem mestu. Dež je opravičil svoje, vsi pobegi so se končali brez uspeha, do ponovnega vzpona na Gorjance, kjer je na vrhu še vedno pretila gosa in nevarna megla. Ob vznožju je napadel Rakuš in si pridobil že dobro minuto naskoka. Z uspešnim zadrževanjem so mu sotovariši v skupini pomagali, da je prednost ostala nespremenjena, a kaj, ko so ga pod vrhom začele zapuščati moči. Prednost je pojemała, le še kilometer je manjkalo do vrha vzpona, ko ga je skupina ujela. Takrat pa je kot iz topa skočil naprej Jože Valenčič tako hitro, da nekateri tega celo opazili niso. Do vrha je nabral 25 sekund prednosti, ki jo je v vratolonomnem spustu po slabo zavarovani cesti povečal na cilju na minu-

starta do cilja, le neresni sodniki bi jim zmago lahko ogrozili. Po posredovanju trenerja Hvastija je bila ta ovira premagana in tako so naši mladi fantje ponovili lanski uspeh.

v tretji Kraker, zadnji dan pa je zmagal Žagar. Prvo mesto je osvojil Kraker, drugi je bil Žagar, Valenčič 11. itd.

Mladinska ekipa je s trenerjem Hvastijem odpotovala v CSSR, da bi se v konkurenci 97 tekmovalcev iz Avstrije in CSSR pomerila, koliko kdo velja. Kar nasmihali so se

Ekipna vožnja članov je bila daljša. 102 km so prevozili tisti, ki so se hoteli uvrstiti. Tudi naši Valenčič, Žagar, Rakuš, Kraker so slabo pričeli, a pogovor pravi: slab začetek, dober konec. Tako je tudi bilo. Iz kroga v krog so bili boljši, tudi defekt, ki ga je dobil Valenčič, jih ni spravil iz tira. Za 14 sekund so ugnali ekipo Metalia Commerce iz Zagreba, Rog je bil šele 4.

Pri tem velja posebej pohvaliti Krakerja, ki je po težki poškodbi na dirki v Zagrebu dober mesec počival in je s treningi pričel šele dva tedna pred državnim prvenstvom.

Za balkansko prvenstvo na otoku Rodosu v Grčiji sta bila od naših izbrana Valenčič in Žagar.

Ekipa za moštveno vožnjo, v kateri je bil Valenčič, je osvojila tretje mesto. V tekmovalcu posameznikov je bil Jože 9., Žagar pa 15.

Ob odsotnosti Jožeta in Slavka so naši sodelovali na dirki v Dolu pri

najboljši češkoslovaški tekmovalci, ko je Ropret dobil uvodno etapo na kronometer. Mislili so si, te bomo že prehiteli. A kaj, ko je Bojan v drugi 72 km dolgi etapi premagal njihovega najboljšega za več kot 3 minute in vozil povprečno več kot 45 km na uro. Po tej zmagi so bili nasmehi gostiteljev že bolj kisli, a ko jih je Bojan premagal še v 125 kilometrov dolgi tretji etapi, jim je šlo že skoraj na jok.

Slabša uvrstitev Udoviča na 14. in Koželja na 40. mesto ni zaradi slabe forme, pač pa zaradi pomoči Bojanovemu uspehu.

Končno je napočil trenutek, ko so naši, celo leto gostje na različnih dirkah doma in v tujini, postali tudi gostitelji. V soboto, 2. VIII. je bilo na Kokrici republiško prvenstvo za turiste.

Pri mladincih-turistih je bil Beton 1., Rozman 3., pri članih Jakofčič Rog 1., Oblak (DOL) 2. Med mla-

vilnim padcem uvrstil na 48. mesto. Ekipno se je slovenska reprezentanca uvrstila na 6. mesto, le 11 minut za jugoslovansko, ki je pristala na 4. mestu. Za ta uspeh je poleg kolesarjev zaslužen tudi trener Hvasti. Za njimi so se uvrstile reprezentance Švice, Kube, Srbije, Hrvatske in Poljske.

Mladinci in turisti so 6. julija tekmovali na meddruštvenem tekmovalstvu v Hrastniku. V obeh kategorijah so prevladovali naši tekmovalci, saj je bil pri turistih prvi Beton, 2. Rozman, 3. Derling, 4. Debeljak, 7. Cuderman. Med mladinci je zmagal Ropret, Udovič je bil 3., Koželj 6., Lambergar in Reven pa sta se uvrstila od 7. — 20. mesta.

Priprave za državno prvenstvo so se v drugih klubih pričele takoj po dirki po Jugoslaviji, le v našem klubu jih zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bilo. A še tako dolge priprave ne odtehtajo volje in zagrizenosti, ki so jo pokazali naši v No-

to. Tako je Jože Valenčič postal prvi članski prvak v ekipi Save, Rakuš je bil 6., Žagar 8.

Pri mladincih je bil razplet doma la podoben. Tekmovali so do Semiča in nazaj. V Metliki je pobegnil Reven in je imel na vrhu Gorjancev že prednost 1,15 minute. Pri spustu je začela skupina, v kateri so bili Bulič iz Pule, Polončič iz Ljubljane ter Udovič dohitevati ubežnika. 500 m pred ciljem jim je to uspelo. Ciljno črto je prvi prevozil Bulič (Siporex) pred našim Udovičem, Reven je bil 4., Ropret 6., Koželj 10., Lambergar 11.

Za dežjem pride sonce, pravi pogovor, tudi trener Hvasti si je mislil tako, ko je premleval, kako nam je ušla zmaga pri mladincih.

Drugi dan državnega prvenstva je bilo sončno. Takrat so se pomerile med seboj ekipe. Najprej so startali mladinci. Naša ekipa, ki so jo sestavljali Ropret, Udovič, Koželj in Reven, je vozila odlično od

Ljubljani za prehodni pokal tovarne JUB.

Pri turistih je bil od naših tretji Beton, starejši mladinci Save so osvojili prvo mesto, Ropret je bil 3., Koželj 5. Pri članih je že na startu pobegnila trojka Pleško (Astra), Fumič (Metaliacommerce) in naš Rakuš. Žal je Mirko v predzadnjem krogu imel defekt, tako da je največji uspeh šel po vodi. Kraker je premagal glavno skupino in se uvrstil na tretje mesto, Pečnik je bil 10., ostali pa so se uvrstili z istim časom do 20. mesta. Prehodni pokal je pripadel nam.

Od 23. — 27. julija so člani sodelovali na dirki po poteh Avnoja 75.

Že v prvi etapi je uspelo Rakušu osvojiti tretje mesto, Krakerju pa 4.

Ekipno so naši zasedli prvo mesto, ki ga do konca niso spustili iz rok. V drugi etapi je bil Jože drugi,

dinci je zmagal Ropret. Med člani Lokar Rok pred Krakarjem, oba Sava. Pri veteranih pa je bil prvi Dežvan (Kokrica).

Sončno nedeljsko jutro je razpršilo vse dvome o tem, kakšno bo vreme. Kmalu po 6. uri se je v soncu bleščal transparent z napisom: start cilj pred Staro pošto. Tudi na tekmovalce ni bilo treba dolgo čakati. Prvi so startali pionirji in prevozili en krog. V rog je ugnal vse Maselj iz našega kluba, pri starejših pionirjih pa je bil prvi Herlec iz Tupalič, ki tekmuje za ljubljanski Rog. Pri turistih-mladincih je bil od naših Rozman 4., Debeljak 5., Beton 6. Pri članih-turistih pa je bil Pavel Žagar (Kokrica), tretji pa je bil 52-letni veteran rojak Mauri iz Trsta.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Kolesarji ...

(Nadaljevanje z 10. strani)

Sledil je prvi obračun, ki ga je nestrpno pričakovala skoraj 10.000 glava množica — dirko mladincev. Blizu 80 jih je startalo na 50 km dolgo progo, kjer so morali 15-krat prevoziti Jelenov klanec. Ze prvi krogi so dali slutiti, da bo hud boj potekal med Ropretom in Grajzarjem iz ljubljanskega Roga.

Taktična zamisel, da poizkuša napad Udovič, se je izkazala za pravilno, saj je vodil vse do pred cilja. Medtem je Grajzarju pošla sapa in je Udoviča Ropret pred ciljem ujel in ga premagal. Tretji je bil državni prvak Bulič (Siporex), četrti Koželj, peti Koder, deseti Lombar, ter ekipno Sava.

Med mlajšimi mladinci je bil Kozje četrti.

Po dvojni zmagi mladincev je bilo ozračje pred dirko članov še bolj naelektreno.

V 30 vzponih po Jelenovem klanecu premagali višinsko razliko 1200 metrov ob povprečni hitrosti čez 40 kilometrov na uro.

Za Savo se je po startu pričelo slabo. Kraker sam pred petimi Rogovci nikakor ni bilo po taktični zamisli trenerja Hvastija. Z večjo zaviralno taktiko Krakerja je glavni in s tekmovalci Save uspelo ubežni-ke ujeti. V tem trenutku se je Kraker odločil za ponoven pobeg ter vodil z naskokom vse 25. Kroga, ko sta se mu pridružila Končar (Rog) in Polončič (Astra). Dolga samostojna vožnja je na Mirku pustila utrujenost in Končar, ki se je vse do pred cilja držal v njegovem zavetrju, je prvi prevozil ciljno črto, takoj za njim Kraker in kot tretji Polončič. Valenčič je bil peti, Rakuš 7., Zagar 12. Ekipno so naši kolesarji

premagali konkurenta Roga za 4 sekunde.

Za najbolj borbenega tekmovalca dirke je bil proglašen Udovič Bojan. Ker se kranjska dirka šteje za slovensko prvenstvo, je stanje sedaj naslednje:

Starejši mladinci: 1. Škafar 43 točk (Beltinci), 2. Mijajlovič 39 točk (Novo mesto), 3. Koželj 38 točk (Sava), 4. — 5. Ropret, Udovič 37 točk (Sava).

Pri tem se Ropret in Udovič nista zaradi svetovnega prvenstva udeležila ene izmed dirk za prvenstvo. Ekipno je prva Sava, ki vodi za 49 točk pred Rogom.

Pri članih je prvi Frelj 44 točk (Rog), drugi Vidmar 37 točk (Astra), tretji Zagar 33 točk (Astra), 6.—7. Valenčič 26 točk, 10. Lokar 17 točk.

Ekipno vodi Rog s 109 točkami pred Savo 99.

Za vzorno organizacijo dirke je bilo izrečeno mnogo pohval. Nema- lo zaslug pri predstavitvi dirke ima oddelek za informiranje, za nemo- teno delo sodnikov in zapisničarjev gre zahvala oddelku za varnost pod- jetja, ki je omogočilo uporabo pro- storov na Stari potši, pa tudi šte- vilnim redarjem ob progi, da je tek- movanje minilo brez prometnih in drugih nesreč.

Delovni organizaciji Sava kot po- krovitelju še enkrat iskrena hvala.

P. S. UREDNISTVA

V uredništvo smo dobili na vpo- gled tudi uradno poročilo delegata kolesarske zveze Slovenije tov. Janeza Sreša, ki je o IX. kolesarski dirki po ulicah Kranja dal nasled- njo oceno:

Menim, da je IX. dirka Po ulicah Kranja vsestransko uspela. Pred- vsem je potrebno poudariti, da je

to ena od redkih kolesarskih prire- ditev v Jugoslaviji, ki ni namenjena le zgolj tekmovalcem in nam funk- cionarjem, ampak velikemu številu gledalcev — simpatizerjev kolesar- skega športa. Brez dvoma ima to dalekosežne posledice v ugodnem razvoju kolesarskega športa, kar

nam dokazuje tudi množičnost in kvaliteta v kolesarskem klubu Save. Smatram, da je takšna prireditve lahko vzor ostalim osnovnim orga- nizacijam. Za požrtvovalnega orga- nizatorja KK Sava Kranj pa pred- lagam posebno priznanje predsed- stva KZS.

Trideset delavcev iz Niša na oddihu v Sičevu

Občinski sindikalni svet občine Niš je v začetku julija pripravil skupaj z okrevališčem »Radnik« sedemdnevni rekreacijski počitek za približno trideset delavcev skupno- sti tozdov Vulkana.

Sindikalna organizacija je preko svojih osnovnih organizacij predla- gala trideset Vulkanovih delavcev iz vseh temeljnih organizacij. Predla- gani so bili predvsem delavci, ki so zdravstveno slabotnejši in bi jim počitek zelo koristil za izboljšanje

njihovega zdravstvenega stanja. Ta- ko je 30 naših sodelavcev iz Vulkana preživelo prijeten počitek v Sičevu, ki je le dvajset kilometrov oddaljen od Niša. Okrevališče se nahaja na obronkih Suve planine, ki je porasla z listnatim drevjem. Dvoposteljne počitniške hišice so nudile vse udob- je, hranili pa so se v lepo urejeni restavraciji.

Cist zrak, dobra hrana in prijetni sprehodi po hribovitih terenih so omogočili delavcem, da so si na- brali novih moči in okrepili zdravje.

Obiskali so nas mladinci iz Sigmee Ptuj

V soboto, 9 avgusta, so mladinsko organizacijo Save in našo delovno organizacijo obiskali mladinci in mladinke iz Sigmee, Ptuj. Po ogledu tovarne smo jim v razgovoru v sejni sobi predstavili našo delovno orga- nizacijo in organizacijo ZSM. O razvoju in dosežkih naše delovne orga- nizacije jim je govoril sekretar ZK tov. Franc Prislan in imel je dosti dela, saj so mladinci iz Ptuja z velikim zanimanjem poslušali izvajanje tov. Prislane in zastavljali veliko vprašanj. V naši sredi je bil tudi pred- sednik OK ZSM Kranj tov. Ciril Sitar, kateri je v svojem izvajanju go- voril o delu in načrtih mladine v kranjski občini in republiki. Mladinci iz Sigmee so se seznanili tudi z organiziranostjo naše organizacije ZSM.

Po razgovoru smo v prijetnem vzdušju ob njihovi trditvi, da so videli in v grobem spoznali moderno in veliko delovno organizacijo, preživeli popoldne.

— novice — novice — novice —

BALKAN SUVA REKA

Gumarsko-kemična industrija BAL- KAN iz Suve Reke bo v naslednjem petletnem obdobju povečala sedanje zmogljivosti in zgradila šest novih tovarn. Ze letos bodo pričeli graditi tovarno za proizvodnjo tehničnih impregniranih in gumiranih tkanin z letno kapaciteto 6 milijonov kva- dratnih metrov. Tovarno bodo gra-

dili z udeležbo tujega kapitala; 60 odstotkov od celotne proizvodnje bodo namenili domačemu trgu, ostalo pa bodo izvozili. V nasled- njih petih letih bodo nadalje zgra- dili še tovarno za protektiranje avtomobilskih gum, tovarno za iz- delovanje težkih pnevmatik, tovarno za izdelovanje velo-gum ter tovarno športnih rekvizitov. V vse te objek- te bodo investirali milijardo in 200 milijonov dinarjev, celotno vrednost letne proizvodnje pa ocenjujejo na 2.500 milijonov dinarjev.

Vodstvo in najboljša kolesarja je sprejel tudi glavni direktor Save dipl. inž. Filip Majcen.

Zadnja vest

Novo za iznajditelje

Nekaj dni pred kolektivnim dopusom, 15. julija 1975, je delavski svet delovne organizacije na svoji 2. redni seji potrdil predlog spremembe »Pravilnika o iznajditeljski dejavnosti«, ki se nanaša na usklajevanje lestvice za izračun nagrad glede na porast življenjskih stroškov. Pobudo za to spremembo je dal delavski svet TAP. Razvojno tehnološki inštitut je dobil podatek o prastu življenjskih stroškov za leto 1974 od finančno računovodskega sektorja, ki znaša 24 %. Glede na ta podatek je lestvica v 37. členu našega pravilnika spremenjena in se 37. člen v celoti glasi:

37. člen

Izračun odškodnine oz. nagrade se izdela na osnovi lestvice:

Letna osnova din (= gospodarska korist)		Nagrada v višini	
do 5.000	31,0 % najmanj	620	
5.000 do 20.000	1.550 + 18,5 % od razlike	5.000 do 20.000	
20.000 do 100.000	4.340 + 15,0 % od razlike	20.000 do 100.000	
100.000 do 500.000	16.244 + 12,5 % od razlike	100.000 do 500.000	
500.000 do 1.000.000	65.844 + 10,0 % od razlike	500.000 do 1.000.000	
1.000.000 do 2.500.000	115.444 + 7,5 % od razlike	1.000.000 do 2.500.000	
nad 2.500.000	227.044 + 6,0 % nad 2.500.000		

Po tej lestvici bo razvojno tehnološki inštitut računal nagrade za vse tiste iznajditeljske predloge, ki jih bo poslal delavskim svetom STOZD v dokončno odločitev po 15. juliju 1975 (vključno 16. julij 1975 in dalje).

Majda Markun

Švedinja med nami

Pred dobrim mesecem in pol se je v našem uredništvu oglasila simpatična Švedinja, ki je prišla v Savo na šest tedensko prakso. V razgovoru nam je povedala, da je prišla k nam predvsem zato, ker jo je zanimalo, kako poteka samoupravljanje v naši socialistični družbi, kakšno je življenje in delo v naših delovnih organizacijah itd. Njeni prvi vtisi so bili čudoviti. Všeč so ji ljudje, čudovita dežela in sploh vse, kar je videla in doživela. Predvsem je bila navdušena nad prijaznostjo naših sodelavcev iz tehnološke priprave tozda TAP.

Z EVO SAMUELSSON smo se med njenim bivanjem pri nas srečali večkrat. Vedno je bila pripravljena na razgovor in moram povedati, da sem dobil vtis, da je doobra spoznala naše samoupravljanje in delo v naši delovni organizaciji. Ko sem jo naprosil, da naj za naše glasilo napiše nekaj vtisov, mi je to obljubila in zadnji dan dela v Savi obljubo tudi izpolnila.

»Moja šest tedenska praksa v Savi se je končala. Naprosili so me, naj napišem nekaj vtisov o Jugoslaviji, predvsem o Sloveniji.

Eden od razlogov, zakaj sem želela priti v Jugoslavijo, je ta, da sem veliko slišala o delavskem samoupravljanju v tej deželi. Na Švedskem se ravno v teh dneh pripravljajo, da bi uvedli neko vrsto demokracije v podjetjih. Glede na moje vtise je vaše pojmovanje o delavskem samoupravljanju zelo pravilno. Mnogo se v prihodnosti še lahko izboljša in nastane resnično dober sistem.

Vidim tudi, da vam je uspelo izgraditi državo po drugi svetovni vojni. Če primerjam Švedsko in Slovenijo, ne vidim velikih razlik med tema dvema deželama. Ko sem se sprehajala po ljubljanskih ulicah, se mi je zdelo, kot da hodim po ulicah kateregakoli švedskega mesta. Mogoče je naš življenjski standard nekoliko višji.

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja odbor za informiranje. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Stular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461 int. 482 in 282. Tisk in kličje GP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

Opazila pa sem veliko nasprotij med starim in novim, mislim na to, kako izkoriščate stroje. Včasih ste imeli najmodernejšo tehnologijo na svetu, vidim pa, da uporabljate zelo stare metode. Metode, ki angažirajo veliko delovne sile.

Ko sem pri vas preživela že nekaj časa, sem srečala dva Šveda. Imela sta vtis, da so tukaj ljudje zelo srečni. Mogoče zato, ker ni tolikšnega političnega trenja. Mnenja sta bila, da je verjetno življenje enostavnejše, če je v deželi samo ena stranka. Ne vem, če je to res, vendar so ljudje s katerim sem govorila zadovoljni s političnim siste-

mom. Zame je to malce čudno, če ne moreš izbirati med strankami, med skrajno konzervativno in napredno komunistično.

Študiram tehnično kemijo in sem bila an praksi v tehnološki pripravi TAP. Naučila sem se veliko o kemiji in tehnologiji kavčuka. Zame je bilo to zelo zanimivo obdobje in imela sem tudi priložnost srečati se s problemi v proizvodnji.

Zelo mi je všeč ta alpska dežela. Prelepa je. Ni mi všeč samo narava, ampak tudi ljudje. Vsi, ki sem jih srečala, so zelo prijazni in prijetni. Upam, da se bom še vrnila v to prelepo deželo.

EVA SAMUELSSON

Pisali so vam

Oglašam se vam iz Titovega Velesa, kjer sem na odsluženju kadrovskega roka. Vsem v delovni organizaciji želim, da tudi v bodoče delate tako uspešno. Ker sem že v času moje zaposlitve v Savi rad prebral novice v vašem časopisu, vas naprošam, da mi tudi v bodoče pošiljate vaš časopis. Lepe pozdrave vsem!

Luka Idžanović
V. P. 5912-12
91400 Titov Veles

Vse sodelavce iz delovne organizacije, posebno pa še sodelavce TPP pozdravljam iz Raške, kjer služim vojaški rok.

Franc Jeraj
V. P. 3972-22
36350 Raška

Iz Bihača se nam je s pismom oglašil Aleš Valančič. V pismu se zahvaljuje za redno pošiljanje vašega glasila. Vprašuje nas tudi, kako je z organizacijo avtoralija in če lahko sodeluje vsak ali se kandidati izbirajo. Na koncu pisma lepo pozdravlja vse sodelavce pri gumiranju korda in vse Savčane.

Aleš Valančič
V. P. 9469/9
77002 Bihač

P. s.: Aleš, bodi brez skrbi, v naslednjem letu, seveda če bodo organizirali avtoralij, boš brez zadržkov lahko sodeloval, če bo tvoj avto tehnično brezhiben. Mi iz uredništva pa bomo povprašali, če te lahko za rally 76 prijavimo že sedaj.

Urednik

Uredništvu vašega glasila se oglašam iz Titovega Velesa, kjer se nahajam na odsluženju vojaškega roka. Pri urejanju glasila vam želim veliko uspehov in vas naprošam, da mi ga pošiljate. Delovni organizaciji Save pa želim veliko uspeha v poslovanju. Prijateljsko vas pozdravlja in vam želi veliko uspehov pri nadaljnjem izhajanju

Ilija Čosić
V. P. 5912/24
91400 Titov Veles

Spoštovano uredništvo

Oglašam se vam iz prelepega Karlovca, kjer služim vojaški rok. Prejel sem vaš časopis »Sava«, katerega sem bil zelo vesel. Po treh mesecih, kolikor se že nahajam v Karlovcu, je bilo ponovno srečanje z našim glasilom kar prijeten dogodek. Vsem želim veliko uspeha v nadaljnjem delu. Lep pozdrav.

Zvone Zupanec
V. P. 3713/D-1
47002 Karlovac

Vsem v Savi se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga nepričakovano sprejel na domu. Celemu kolektivu želim še mnogo nadaljnjih uspehov. Vaš nekdanji sodelavec, sedaj upokojenec

Niko Drnovšek
Stošičeva 5
Kranj

Vsem, ki ste nam pisali, v imenu kolektiva lepa hvala za pozdrave. Ker je bil vmes dopust, je objava nekoliko pozna, a upam, da še vedno pravočasna. Tudi vsem vam želimo kar najbolj prijetno preživljanje »vojaškega« časa in trdno varovanje tradicij NOB.

Zahvala

Spoštovani sodelavci

V imenu upokojenec Save se vam iskreno zahvaljujem za denar — regres, ki smo ga vsi z velikim veseljem sprejeli. Iskrena hvala za pozornost — da nas niste pozabili. Želimo vam mnogo uspehov pri vašem delu.

Francka Pajcar